

**T.C.
ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**ORTA ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNDE AKILLI TELEFON
BAĞIMLILIĞININ YALNIZLIK, YAŞAM DOYUMU VE BAZI
KİŞİSEL ÖZELLİKLER BAKIMINDAN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Dursun MERAL

Danışman

Doç. Dr. Hüseyin Hüsnü BAHAR

Erzincan 2017

TEZ BİLDİRİMİ

“Orta öğretim öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığının yalnızlık, yaşam doyumu ve bazı kişisel özellikler bakımından incelenmesi” isimli Yüksek Lisans tezime tarafımdan intihal programı ile incelenmiştir. Buna göre tezimde bilimsel etik ihlali ve intihal olarak nitelendirilebilecek herhangi bir durum olmadığını taahhüt ederim.

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir biçimde elde edildiğini; aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi beyan ederim.

Dursun MERAL

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu alışma, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalının Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalında jürimiz tarafından **Yüksek Lisans** Tezi olarak Kabul edilmiştir.

Danışman/Jüri: Doç. Dr. Hüseyin Hüsnu BAHAR

Jüri: Doç. Dr. Ahmet Ragıp ÖZPOLAT

Jüri : Doç. Dr. Mehmet KANDEMİR

ÖNSÖZ

Bu araştırmada ortaöğretim öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığının yalnızlık, yaşam doyumu ve bazı kişisel özellikler bakımından incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın planlanması, kaynak taraması, ölçeklerin uygulanması, verilerin toplanması ve işlenmesi aşamalarında çok değerli kişilerin yardımları olmuştur. Tezimi hazırlarken bana sabırla katlanan, destekleyen ve yönlendiren danışman hocam sayın Doç.Dr. Hüseyin Hüsnü BAHAR'a, yüksek lisans eğitimim sürecinde derslerime giren Eğitim Bilimleri Bölümü'nde görev yapmakta olan hocalarıma, İngilizce öğretmeni Fatih YAPICIOĞLU'na, sınıf arkadaşlarıma, araştırmaya katılan tüm öğrenci arkadaşlara, araştırmanın yürütülmesi sırasında yardımcı olan tüm okul müdürleri ve psikolojik danışman ve rehber öğretmenlere ve öğretmen arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Her zaman bana güvenen, inanan ve desteklerini her daim arkamda hissettiğim annem, babam, kardeşlerim ve nişanlıma sonsuz teşekkür ederim.

Dursun MERAL

Erzincan, 2017

**ORTA ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNDE AKILLI TELEFON
BAĞIMLILIĞININ YALNIZLIK, YAŞAM DOYUMU VE BAZI KİŞİSEL
ÖZELLİKLER BAKIMINDAN İNCELENMESİ**

Dursun MERAL

Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, Mayıs 2017

Tez Danışman: Doç. Dr. Hüseyin Hüsnü BAHAR

ÖZET

Bu araştırmada ortaöğretim öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığının yalnızlık, yaşam doyumu ve bazı kişisel özellikler bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Gümüşhane Merkez ve Kelkit İlçesi'ne bağlı merkez okullarda öğrenim görmekte olan ortaöğretim 11. ve 12. sınıflar oluşturmaktadır. Araştırma toplamda 630 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Araştırmada veri toplamak amacıyla Kişisel Bilgi Formu, Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği (ATBÖ-E), UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Yaşam Doymu Ölçeği (YDÖ) kullanılmıştır. Elde edilen bilgiler t testi, tek yönlü varyans analizi, basit doğrusal regresyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi testleri ile ölçülmüştür.

Yapılan analizler sonucunda ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin cinsiyet, kayıtlı olduğu lise türü ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği; akademik başarı, akıllı telefon kullanım süresi ve akıllı telefon kullanım amacına göre ise anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Akademik yönden başarılı olan öğrencilerin akademik yönden düşük olan öğrencilere göre ATBÖ-E puan düzeyleri daha yüksek çıkmıştır. Akıllı telefon ile daha fazla vakit geçiren öğrencilerin ATBÖ-E puanları, akıllı telefon ile daha az vakit geçiren

öğrencilere göre daha yüksek çıktığı ve farkın anlamlı olduğu saptanmıştır. Akıllı telefonu mesajlaşma, oyun oynama ve sosyal medya amaçlı kullanan öğrencilerin ATBÖ-E puanları konuşma amaçlı kullanan öğrencilere göre anlamlı olarak farklılaştığı ve fazla çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca UCLA yalnızlık ve YDÖ puanlarının ortaöğretim öğrencilerinin ATBÖ-E puanlarını yordadığı ve YDÖ puanlarının yordama gücünün negatif yönde ve daha yüksek olduğu, UCLA Yalnızlık puanlarının yordama gücünün ise pozitif yönde olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları, elde edilen bulgular ışığında tartışılmış ve ileride yapılacak çalışmalara ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Akıllı Telefon Bağımlılığı, Yalnızlık, Yaşam Doyumu

**AN EXAMINATION ON SMART PHONE ADDICTION OF HIGH SCHOOL
STUDENTS IN RESPECT TO LONELINESS, LIFE SATISFACTION AND
SOME PERSONAL CHARACTERISTICS**

DursunMERAL

Erzincan University, Institute of Social Sciences

Master Thesis, May 2017

Thesis Advisor: Doç. Dr. Hüseyin Hüsnü BAHAR

ABSTRACT

In this research, it is aimed to be examined that the smart phone addiction of high school students in respect to loneliness, life satisfaction and some personal characteristics. The research group is composed of 11th and 12th grade secondary school students who were studying in the central schools of Gümüşhane Province Center and Kelkit District in the academic year 2015-2016. The research was carried out on a total of 630 students. In the research, Personal Information Form, Smart Phone Addiction Scale (ATBÖ-E), UCLA Loneliness Scale and Life Satisfaction Scale (YDÖ) were used in order to collect data. The obtained information was measured by t test, one way variance analysis, simple linear regression analysis and multiple linear regression analysis tests.

As a result of the analyses being made, it was found that the secondary school students' smart phone addiction levels did not show any significant difference according to sex, registered high school type and class level variables; but showed a significant difference according to academic achievement, duration of smart phone

usage and purpose of smart phone usage. It was understood that students who were successful in the academic direction had higher levels of ATBÖ-E scores than students who were low in the academic direction.

It was determined that the students who spent more time with smart phone got higher ATBÖ-E scores than those who had less time with smart phone and the difference was significant. The conclusion being reached was ATBÖ-E scores of the students who use the smart phone for messaging, gaming and social media purposes differ significantly and become higher from the students who use smart phone for speaking purposes. It was also found that UCLA loneliness and YDÖ scores predicted the secondary school students' ATBÖ-E scores and YDÖ scores' prediction power was negative and higher, and UCLA Loneliness scores' prediction power was positive. The results of the research were discussed in the light of the findings, and suggestions were made for future studies.

Key Words: Smart Phone Addiction, Loneliness, Life Satisfaction

İÇİNDEKİLER

TEZ BİLDİRİMİ.....	I
TEZ KABUL TUTANAĞI.....	II
ÖNSÖZ	III
ÖZET	IV
ABSTRACT.....	VI
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	XII
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1. 1. Problem Cümlesi.....	7
1. 3. Araştırmanın Önemi.....	8
1. 4. Araştırmanın Varsayımları.....	9
1. 5. Araştırmanın Sınırlılıkları	10
1. 6. Tanımlar	10
BÖLÜM II	12
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR	12
2. 1. Akıllı Telefon Bağımlılığı.....	12
2.1.1. Akıllı Telefon Nedir?	12
2.1.2. Akıllı Telefon Bağımlılığı Nedir?	15
2.1.3. Akıllı Telefonun Etkileri:	18
2.1.4. Akıllı Telefon Bağımlılığı ile İlgili Araştırmalar:	21
2.2. Yalnızlık.....	26
2.2.1. Yalnızlık:	26
2.2.2. Yalnızlığın Boyutları	28
2.2.3. Yalnızlık ile İlgili Araştırmalar:	30
2.3.1. Yaşam Doyumu:	33
2.3.1. Yaşam Doyumu ile İlgili Araştırmalar:	35
BÖLÜM III.....	40

YÖNTEM	40
3.1. Araştırmanın Modeli	40
3.2. Araştırma Grubu.....	40
3.3. Veri Toplama Araçları	41
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	41
3.3.2. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği	41
3.3.3. UCLA Yalnızlık Ölçeği.....	43
3.3.4. Yaşam Doyumu Ölçeği:	44
3.4. Araştırmanın İşlem Yolu.....	44
3.5. Araştırmada Kullanılan Veri Analizi Teknikleri.....	45
BÖLÜM IV	46
BULGULAR.....	46
4.1 Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi	46
4.1.1 Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulgular	46
4.1.2 Ortaöğretim Öğrencilerinin Kayıtlı Olduğu Lise Türüne Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulgular	46
4.1.3 Ortaöğretim Öğrencilerinin Bulunduğu Sınıf Düzeyine Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulgular	48
4.1.4 Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Başarı Durumuna Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulgular	48
4.1.5 Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulgular	50
4.1.6 Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amacına Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulgular	51
4.2 Ortaöğretim Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi	53
4.2.1. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre Yalnızlık Algılarına İlişkin Bulgular	53
4.2.2 Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amacına Göre Yalnızlık Algılarına İlişkin Bulgular	54

4.3 Ortaöğretim Öğrencilerinin Yaşam Doyumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi	55
4.3.1. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre Yaşam Doyumlarına İlişkin Bulgular.....	55
4.3.2. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amacına Göre Yaşam Doyumlarına İlişkin Bulgular:.....	57
4.4. Ortaöğretim Öğrencilerinin Yalnızlık Ve Yaşam Doyumu Akıllı Telefon Bağımlılığının Anlamlı Yordayıcı Olup Olmadığına İlişkin Bulgular	58
4.5. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeyi Akademik Başarılarının Anlamlı Yordayıcı Olup Olmadığına İlişkin Bulgular	59
BÖLÜM V	61
TARTIŞMA VE YORUM.....	61
5.1. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından Tartışılması	61
5.1.1 Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulguların Tartışılması.....	61
5.1.2 Ortaöğretim Öğrencilerinin Kayıtlı Olduğu Lise Türüne Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulguların Tartışılması	63
5.1.3 Ortaöğretim Öğrencilerinin Bulunduğu Sınıf Düzeyine Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulguların Tartışılması.....	64
5.1.4 Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Başarı Durumuna Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulguların Tartışılması	65
4.1.5 Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulguların Tartışılması:	66
5.1.6 Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amacına Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulguların Tartışılması	68
5.2 Ortaöğretim Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından Tartışılması	70
5.2.1. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre Yalnızlık Algılarına İlişkin Bulguların Tartışılması:	70
5.2.2. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amacına Göre Yalnızlık Algılarına İlişkin Bulguların Tartışılması.....	71
5.3 Ortaöğretim Öğrencilerinin Yaşam Doyumlarının Bazı Değişkenler Açısından Tartışılması.....	72

5.3.1. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre Yaşam Doyumlarına İlişkin Bulguların Tartışılması:	72
5.3.2. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amacına Göre Yaşam Doyumlarına İlişkin Bulguların Tartışılması	73
5.4. Ortaöğretim Öğrencilerinin Yalnızlık Ve Yaşam Doyumu Akıllı Telefon Bağımlılığının Anlamlı Yordayıcı Olup Olmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması	74
5.5. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeyi Akademik Başarılarının Anlamlı Yordayıcı Olup Olmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması:	77
BÖLÜM VI.....	78
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	78
KAYNAKÇA.....	82
EKLER.....	97

SİMGELER VE KISALTMALAR

ATBÖ-E: Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Ergen

YDÖ: Yaşam Doyum Ölçeği

TUİK: Türkiye İstatistik Kurumu

DSM: The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (Ruhsal Bozuklukların Tanımsal ve Sayısal El Kitabı)

TDK: Türk Dil Kurumu

GSM: Mobil Cep Telefonu (Global System for Mobile Communication)

Wi-Fi: Wireless Fidelity (Kablosuz Bağlantı Alanı)

APA: American Psychological Association (Amerikan Psikoloji Derneği)

SMS: Short Message Service (Kısa Mesaj Hizmeti)

YBO: Yatılı Bölge Okulu

MTAL: Mesleki ve teknik Anadolu Lisesi

AIHL: Anadolu İmam Hatip Lisesi

SML: Sağlık Meslek Lisesi

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1:Araştırmanın Çalışma Grubu.....	41
Tablo 2:Orta Öğretim Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre ATBÖ-E Puanlarına İlişkin Bağımsız Örnek t-testi Sonuçları.....	46
Tablo-3 Orta öğretim öğrencilerinin kayıtlı olduğu okul türüne göre ATBÖ-E puanlarına ilişkin betimleyici istatistik sonuçları.....	47
Tablo: 4 –Orta Öğretim Öğrencilerinin Kayıtlı Olduğu Okul Türüne Göre ATBÖ-E Puanlarına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları.....	47
Tablo: 5 - Lise Öğrencilerinin sınıf düzeyine Göre ATBÖ-E Puanlarına İlişkin Bağımsız Örnek t-testi Sonuçları.....	48
Tablo:6- Lise öğrencilerinin akademik başarılarına göre ATBÖ-E Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistik Sonuçları.....	48
Tablo:7.-Orta Öğretim Öğrencilerinin Akademik Başarılarına Göre ATBÖ-E Puanlarına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları.....	49
Tablo:8-Orta Öğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre ATBÖ-E Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistikler.....	50
Tablo: 9 -Lise Öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sürelerine göre ATBÖ-E Puanlarına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları.....	50
Tablo:10- Orta öğretim Öğrencilerinin akıllı telefon kullanım amaçlarına göre ATBÖ-E Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistik sonuçları.....	51
Tablo: 11 –Orta Öğretim Öğrencilerinin akıllı telefon kullanım amaçlarına göre ATBÖ-E Puanlarına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları.....	52
Tablo:12- Orta Öğretim Öğrencilerinin Akademik Başarılarına Türüne Göre UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları.....	53
Tablo:13-Orta Öğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistik Sonuçları.....	53

Tablo:14 - Orta Öğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları....	54
Tablo:15- Orta Öğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amaçlarına Göre UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları.....	55
Tablo:16-Orta Öğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre YDÖ Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistik Sonuçları.....	56
Tablo:17-Orta Öğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre YDÖ Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistik Sonuçları.....	56
Tablo:18- Orta Öğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre YDÖ Puanlarına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları.....	57
Tablo:19-Orta Öğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amaçlarına Göre YDÖ Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistik sonuçları.....	58
Tablo:20- Orta Öğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amaçlarına Göre YDÖ Puanlarına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları.....	59
Tablo:21-UCLA yalnızlık ve YDÖ puanlarının orta öğretim öğrencilerinin ATBÖ-E puanlarını yordama gücüne ilişkin çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları.....	59

BÖLÜM I

GİRİŞ

Değişen dünya düzeni ve küreselleşme ile birlikte iletişim teknoloji araçlarına olan önem bir hayli artmıştır. Teknolojik gelişmelerden iletişim alanında baş döndürücü hızda gelişmeler yaşanmaktadır. Bu bağlamda televizyon, bilgisayar, internet ve akıllı telefon gibi iletişim teknolojilerindeki gelişmeler ile bu yenilikler günlük hayatımıza fazlasıyla yerleşmiş ve vazgeçilmezlerimizden olmuşlardır.

Hayatımızda önemli yer edinen akıllı telefonlar birçok işleve sahiptir. Ancak akıllı telefon teknolojisine ulaşmak için uzun bir dönem geçmesi gerekmiştir. Telefon ile ilgili çalışmaları 19. Yüzyıla kadar götürmek mümkündür (Kayabaş, 2013). Mobil cihazlar 1990'larda yaygınlaşmış ve daha sonraki yıllarda mobil cihazlarda özellik bakımından önemli gelişmeler yaşanmıştır.

Cep telefonları 1990'lı yıllarda kısıtlı özelliklere sahip iken yıllar geçtikçe üretilen telefonlara birçok yenilik eklenmiştir. İletişim teknolojileri alanında yapılan en önemli yeniliklerden biri olan akıllı mobil cihazlar, kullanıcıya en fazla yararı olan iletişim araçlarının başında gelmektedir (Tekin, Güneş ve Çolak, 2014). Günümüz akıllı telefonları, bilgisayarın yapabildiği her şeyi yapabilecek kapasiteye sahip araçlar haline gelmiştir. Akıllı telefonlar; boyutunun küçük olması, her yere kolayca götürebiliyor olması ve geniş ağ bağlantısının olması nedeniyle çok yaygın kullanıma sahiptir. Akıllı telefonlarda video çekebilme, görüntülü sohbet, fotoğraf çekebilme, müzik dinleme, navigasyon vb. özelliklerin olmasının yanında bu telefonların alış-veriş, haber takip edebilme, mail yazma gibi imkânlar sunabilmesi insan hayatını kolaylaştırmaktadır.

İnternete bağlanabilmek akıllı telefonların en önemli özelliklerinden birisidir. İnternet, teknolojiye meydana gelen gelişmeler sonucu çok önemli bir konuma sahiptir. İnsanlar internetten alışveriş, banka işlemleri, bilgi edinme, mesajlaşma ve oyun oynama gibi ihtiyaçlarını kolayca karşılamaktadır. Akıllı telefonlardan internete bağlanmak akıllı telefonların yaygınlaşması ve kullanışlı olması açısından önem arz etmektedir.

Akıllı telefon kullanım oranlarının her geçen gün artması bir takım sorunların da ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Özellikle problemlı akıllı telefon kullanımı, akıllı telefon bağımlılığı gibi kavramlar son zamanlarda fazlasıyla duyulmaktadır. Bu bağlamda aşırı ve bilinçsiz kullanım sonucu yaşanan problemler bunun bağımlılık olup olmadığı sorusunu akıllara getirmektedir.

Bağımlılığı madde bağımlılığı ile sınırlandırmak doğru değildir. İnsanların sadece maddelere değil davranış kalıplarına da bağımlılık geliştirme durumu vardır. Davranışsal bağımlılığın özünde tekrarlanan davranışlar yer alır. İnsana mutluluk veren davranışlar, bunun sürdürülmesi ve alışkanlık haline getirilmesine sebep olmaktadır. Aşağıda yazılan maddeler akıllı telefon bağımlılığı ve diğer davranışsal bağımlılığı olan bireylerde görülen durumlardır:

- Belirli bir davranış ile fazla uğraş,
- Gerçek dünyadan uzaklaşmak veya kendini iyi hissettiren bir duygu ortaya çıkarmak için bu davranışların tekrar edilmesi,
- Davranışlar yinelendikçe tolerans gelişmesi,
- Bireyin davranışlarını kontrol etmede zorlanması,
- Davranışın yapılamaması halinde gerginlik, huzursuzluk gibi yoksunluk belirtilerinin ortaya çıkması,
- Davranışların artarak devam ettirilmesi ve işlevselliğın kaybolması gibi belirtiler görülmektedir (Noyan, Enez Darçın,Nurmedov, Yılmaz ve Dilbaz, 2015) .

Cep telefonlarının aşırı kullanılması büyük bir tehlike oluştursa da telefon kullanımı büyük bir ihtiyaç haline gelmiştir. İnsanlar telefonları iş, dinlenme ve sosyalleşme için kullanabilmektedir. Bundan dolayı telefonu kapatmamaya ve dışarıya çıkarken yanlarında bulundurmaya dikkat etmektedirler. Her daim insan ile birlikte olan bu cihazlar alışkanlıklara ve bu alışkanlıkların daha ileriki seviyesi de bağımlılığa yol açmaktadır (Wood ve Neal, 2007).

İnsanların yoğun olarak ve bilinçsizce akıllı mobil telefon kullanmaları telefon olmadığında büyük bir endişe yaşamalarına sebep olmaktadır. Aşırı mobil telefonu kullanımı yeni bir fobi terimi çıkmasına neden olmuştur. İnsanlar telefonlarından mahrum kalma korkusu yaşamakta ve buna "Nomofobi" denilmektedir. Nomofobi, İngilizce nomophobia (NO MOBILE PHOBIA) kelimesinden doğan ve klinik psikolojide bireyin mobil cihazına erişemediğinde veya mobil cihaz üzerinde iletişim kuramadığında yaşadığı istemsiz korku olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Correia, 2015).

Akıllı telefon kullanımı birçok sağlık problemini beraberinde getirmektedir. Gözlerin bozulması, boyun ağrıları, baş ağrıları gibi fiziksel yakınmalara sebep olabilmektedir. Tekin (2012) cep telefonu kullanan insanlarda en çok karşılaşılan şikâyetleri belirlemiş ve uzun süre cep telefonu kullanımının birçok fiziksel yakınmalara yol açtığını ortaya çıkarmıştır. Akıllı telefon kullanımının ruh sağlığını da olumsuz etkilediği son zamanlarda belirtilmektedir. Telefonu zarar gören akıllı telefon bağımlısı kişide panik atak olabileceği belirtilmektedir (Young, 1999). Bunların yanında hafıza bozuklukları ya da dikkat eksikliği gibi ciddi rahatsızlıklara yol açtığı da bilinmektedir (Augnerve Hacker, 2012).

Akıllı telefonlar insanları sadece fiziksel ve ruhsal yönden etkilememektedir. İnsanların kültürel yaşamlarını da etkilemektedir. Özellikle gençler kendilerini bu araçla ifade edebilmektedir; zevklerini, nasıl bir insan olduklarını akıllı telefonları ile anlatmaktadırlar (Özata, 2009).

Teknolojik gelişmelerin insan hayatına farklı alanlarda etkileri olabilmektedir. Bu alanlardan birisi de sıkça iletişim kurduğu sosyal alandır. Akıllı cep telefonlarının yaygınlaşması insanlarda yüz yüze iletişimi azalttığı bir gerçektir. Akıllı telefonların aşırı kullanılmasının insanların kendilerini yalnız hissetmelerinde etkisinin olup olmadığının sorgulanması ve bu konuyla ilgili araştırmalar yapılması gerekmektedir.

İnsan sosyal bir varlıktır ve yaşamını yalnız sürdürmesi zordur. İnsanlar hayatları boyunca diğer insanlar ile iletişim kurmaktadırlar. Bu her birey için bir gereksinimdir. Günümüzde farklı sebeplere bağlı olarak insan ilişkilerinde problemler yaşanmakta ve yalnızlık büyük bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Şehirler

büyümekte, insan nüfusu hızla artmakta ancak insan ilişkileri bakımından iyiye gidip olmamaktadır. Bu durum insanların sosyal ilişki yoksunluğu yaşamalarına ve yalnızlaşmasına sebep olmaktadır.

İnsanın diğer canlılardan en önemli farkı psiko-sosyal bir varlık olmasıdır. Ancak hızla gelişen toplum ve toplumsal değerler, teknolojik gelişmeler ve bu gelişmelerin sonucu olan hızlı bir yaşam tarzı, başa çıkılması gereken stresli bir yaşama neden olabilmektedir. İnsanoğlu bu hıza ve değişime ayak uydurmaya çalışmanın bedelini de bazen yalnızlıkla ödemektedir (Körler, 2011).

Yalnızlık; ürkütücü, korkutucu, kaygı verici, umutsuzluğa sürükleyen, kişide gerginlik oluşturan, insan yaşamını anlamsızlaştıran, içine kapanık bir kişilik geliştirmesine, yabancılaşmasına, karamsar olmasına neden olan ve bireyin sosyalleşmesini engelleyen bir duygu durumudur (Geçtan, 1999).

Yalnız insanlar birçok olumsuz duyguyu bir arada yaşayabilmektedir. Özellikle kendilerini üzgün, mutsuz hatta depresif görebilirler. İlişkilerde yetersiz olduklarını düşünebilir, kendilerini dışlanmış hissedebilir veya bir sosyal gruba ait hissetmeyebilirler. Bu durum, yalnız bireylerin nasıl bir durumda olduklarını ve hayatlarının ne kadar zor olduğunu göstermektedir.

Yalnızlık bireyin çevresi tarafından kabul görmeyişi veya bir kenara atılması gibi algılanabilmektedir. Ancak kişinin içinde bulunduğu ruhsal durum da önemlidir. Birey kendisini toplumdaki ve sosyal çevresinden soyutlayabilmekte ve kendi içine kapanabilmektedir. Kuramsal açıdan kritik bir dönem olan ergenlik döneminde içe kapanma oldukça fazla görülebilmektedir. Ergenin içe kapanması veya kendini yalnız hissetmesi birçok nedene bağlı olabilir. Ailenin başka bir yere göç etmesi, aile içi sorunlar, anne-babanın boşanması, okulda yaşanan problemler yalnızlık sebebi olabilmektedir.

Ergenler uzun ve tutarlı bir çocukluk evresinden sonra kendilerini dengesiz, düzensiz ve karmaşık duyguların yaşandığı oldukça sıkıntılı bir dönemde bulmaktadır (Yavuzer, 2002). Bu dönemde ergen bedeniyle, ailesiyle ve sosyal çevresiyle mücadele etmektedir. Bu mücadele döneminde ergenin üstesinden gelmesi gereken önemli

zorluklardan birisi de yalnızlık sorunudur. Ergenler bazen kendileriyle baş başa kalmak isteseler de bir sosyal gruba ait olma, kabul edilme gibi ihtiyaçları da vardır. Bu dönemin sağlıklı bir şekilde atlatılabilmesi için bu ihtiyaçların karşılanması gerekmektedir (Yavuzer, 2002). Ergenler sosyal ve duygusal becerilerini geliştiremediklerinde yalnızlık duygusu yaşayacaktır. Yalnız olan ergenler bu durumdan kurtulmak veya yalnızlıklarını unutmak için çeşitli yollara başvurabilmektedir. Bu yollardan en yaygını ise belki de teknolojik araçlar ile vakit geçirmektir. Yalnız olan ergen televizyon, internet, akıllı telefon veya tablet ile aşırı vakit geçirebilmektedir.

Ergenlik döneminde akıllı telefon gibi teknolojik araçların olumsuz etkilerine maruz kalmayan ya da az kalan bireyler diğer kişilere göre sosyal beceriler ve kişiler arası ilişkiler geliştirme bakımından daha avantajlı olabilir. Ergen sanal dünyaya gömülmeyip gerçek ilişkiler geliştirecek ve problem çözme becerisi de gelişecektir. Bu bağlamda ergenler kendilerini yalnız hissetmeyecek gelişimlerini sağlıklı bir şekilde tamamlayacaklardır.

Yalnızlık ve yaşam doyumu kavramlarının birbiriyle ilişkili olduğu söylenebilir. Bu iki kavramın günümüz dünyasında hayatımızı kuşatan teknolojik gelişmelerden bağımsız olacağı düşünülemez. Bu anlamda akıllı telefonların insanın mutluluğuna etki edebileceği düşünülmektedir. Mutluluk, yaşam doyumu ile yakın anlam taşımaktadır.

Yaşam doyumu, mutluluk gibi kelimeler çevrede fazlasıyla duyulmaktadır ve bu kavramlar ile ilgili sürekli araştırmalar yapılmaktadır. İnsan yaşamından nasıl doyum sağlar sorusu bilimi fazlasıyla meşgul etmiş ve edecektir. Yaşam doyumu kavramı ilk olarak Neugarten'ın araştırmalarına dayanmaktadır. Neugarten yaşam doyumunu "insanların beklentileri ile (ne istediği), sahip olduklarının karşılaştırılması sonucu elde edilen sonuç" şeklinde tanımlamaktadır (Vara, 1999). Yani bireyin kendisi ve yaşamı ile ilgili olmasını istedikleriyle var olanların karşılaştırılması sonucu ortaya çıkan durumdur (Özer ve Özsoy-Karabulut, 2003). Genel olarak bireyin yaşamını bütün boyutlarıyla kapsamakta ve değişik açılardan iyi olma durumunu ortaya koymaktadır (Koçoğlu, 2006). Yaşam doyumu, kişinin yaşadığı an ile geçmiş ve

gelecek yaşamı ile ilgili olan görüşleridir. Bireyin yaşamından duyduğu memnuniyet ile alakalıdır (Diener ve Lucas, 1999).

Yaşam doyumu birden fazla anlamda kullanılmaktadır ve ortak bir tanım oluşturulamamıştır. Yaşam doyumu kaynaklarda bazen mutluluk bazen öznel iyi oluş olarak karşımıza çıkmaktadır (Özer ve Karabulut, 2003). Ayrıca literatürde farklı yaşam doyumu tanımlarına rastlamak mümkündür. Bu farklılığın kavramın içeriğinin ve genişliğinin belirsiz olmasında ve bireysel algılamalardan kaynaklı olduğu belirtilmektedir (Keser,2005).

Yaşam doyumu kavramını açıklayabilmek için önce öznel iyi oluşun ne olduğunu anlamak gerekir. Öznel iyi oluşun üç farklı boyutu bulunmaktadır. Bunlar olumlu duygulanım, olumsuz duygulanım ve yaşam doyumu boyutlarıdır. Olumlu duygulanım güven, neşe, heyecan gibi duyguları, olumsuz duygulanım ise nefret, suçluluk, öfke gibi duyguları kapsamaktadır (Ben-Zur, 2003). Yaşam doyumu ise öznel iyi oluşun bilişsel bileşenidir. Yaşam doyumu bireyin yaşamı hakkında değer biçmesi olarak tanımlanmaktadır (Deniz, 2006).

İnsanlar, hayatlarında ortaya çıkabilecek olumsuzluklar, engeller ya da çatışma durumları karşısında yaşam doyumları düşebilmektedir (Demirel ve Canat, 2004). Yaşam doyumuyla ilgili yapılan çalışmalar cinsiyet, gelir durumu ve ırk gibi değişkenlerin yaşam doyumunu yordamada etkili olmadığını ortaya koymaktadır (Myers ve Diener, 1995). Ancak günlük yaşamdan haz almak, amaçlara ulaşabilme, olumlu bireysel kimlik, fiziksel olarak kişinin kendini iyi hissetmesi, ekonomik refah ve sosyal ilişkiler gibi değişkenlerin ise yaşam doyumunu yordamada önemli etkiye sahip olduğu görülmüştür (Baykoçak, 2002).

Ergenlik dönemi gelişimsel açıdan kritik bir öneme sahiptir. Yaşam doyumu kavramı bu dönemde daha iyi araştırılmalıdır. Yaşam doyumu düşük olan ergenlerin farklı alanlara yönelmesi ve tehlikeli davranışlar sergilemesi muhtemeldir. Özellikle ergenlerin madde bağımlılığı, davranışsal bağımlılıklar geliştirmeleri gibi önemli sonuçlar doğurabilecek durumlara yönelmeleri görülebilir. Ergenlerin yaşamlarından doyum elde etmeleri, mutlu olabilmeleri gelecek adına onlar için çok önemlidir.

1. 1. Problem Cümlesi

Bu çalışmada, ortaöğretim öğrencilerinde, akıllıtelefon bağımlılığının yalnızlık ve yaşam doyumu bakımından incelenmesi hedeflenmiştir. Araştırmada aynı zamanda öğrencilerde akıllı telefon bağımlılığı, yalnızlık ve yaşam doyumunun cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyi, akademik başarı durumu, akıllı telefon kullanım süresi, akıllı telefon kullanım amacı açısından nasıl farklılaştıkları incelenecektir.

1. 2. Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri aşağıdaki gibidir:

1. Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık puanları öğrencilerin;
 - a. Cinsiyetine,
 - b. Kayıtlı olduğu okul türüne,
 - c. Bulduğu sınıf düzeyine,
 - d. Akademik başarı durumuna
 - e. Akıllı telefon kullanma süresine,
 - f. Akıllı telefon kullanım amacına göre anlamlı bir farklılık gösterir mi?
2. Ortaöğretim öğrencilerinin yalnızlık puanları öğrencilerin;
 - a. Akıllı telefon kullanma süresine,
 - b. Akıllı telefon kullanım amacına göre anlamlı bir farklılık gösterir mi?
3. Ortaöğretim öğrencilerinin yaşam doyumları öğrencilerin;
 - a. Akıllı telefon kullanma süresine,
 - b. Akıllı telefon kullanım amacına göre anlamlı bir farklılık gösterir mi?
4. Ortaöğretim öğrencilerinin yalnızlık ve yaşam doyumu akıllı telefon bağımlılığının anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

5. Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeyi akademik başarılarının anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

1. 3. Araştırmanın Önemi

Dünyada ve ülkemizde teknolojinin hızla ilerlemesi ve yaygınlaşması bizler için birçok kolaylık sağlasa da bu durumun olumsuz sosyal, psikolojik ve fiziksel etkilerinin de olacağı düşünülmektedir. Akıllı telefon kullanımı ile ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında bunun örnekleri ile karşılaşmak mümkündür. Yapılan birçok araştırmada akıllı telefon kullanımının akademik başarıyı düşürdüğü, ruh sağlığını olumsuz etkilediği, kişiler arası ilişkilere zarar verdiği ve fiziksel şikâyetlere sebep olduğu görülmüştür (Lepp, Barkley ve Karpinski, 2014; Chen, Yan, Tang, Yang, Xie ve He, 2016; Tekin, 2012).

Gençlerin akıllı telefonlara olan ilgisi fazladır. Bu cihazlara kolayca uyum sağlayabilmektedirler. Sosyal ağ siteleri, video paylaşım siteleri, mobil uygulamalar gençler arasında oldukça popüler hale gelmiş ve akıllı telefonlar onlar için vazgeçilmez olmuştur (Özata, 2009). Gençlerin akıllı telefonlara olan düşkünlüğü ve bu cihazların hayatlarında önemli yer edinmiş olması sebebiyle telefonun zararları konusunda en büyük risk gurubunu oluşturacağı düşünülebilir. Nitekim ülkemizde yapılan araştırmalara göre üniversite öğrencilerinin neredeyse yarısının nomofobi düzeylerinin ortalamanın üzerinde olduğu ve nomofobik davranışlar sergiledikleri tespit edilmiştir (Yıldırım ve diğ., 2016; Adnan ve Gezgin, 2016). Sadece üniversite öğrencilerinin değil aynı zamanda ergenlerin de bu grup içerisinde olduğu belirtilmektedir (Gezgin ve Çakır, 2016).

İnsanlara büyük kolaylıklar sağlayan akıllı telefonlar bilinçli kullanılmadıklarında, aşırı kullanıldığında ya da kullanımı kontrol edilemez boyuta geldiğinde artık kendine zarar verici bir ortama dönüşmektedir. Gençlerin akıllı telefona olan düşkünlüğü onu toplumdan soyutlanmaya, arkadaş ve aile ilişkilerinin zayıf olmasına, ruh sağlığında bozulmalara kadar birçok boyutta zarar verici duruma getirebilir. Akıllı telefonların birçok özelliğe sahip olması ve bunlara internete erişimin de eklenmesi ile kullanım alanlarının oldukça fazla olması ve bu konuda yeterince

farkındalık oluşturulamaması sonucu bireylerde bağımlılıklar ortaya çıkmaya başlamıştır (Süler, 2016). Bundan dolayı akıllı telefon kullanımının bağımlılık seviyesine gelmeden gerekli önlemlerin alınması gençler ve toplum açısından önemlidir.

İnsanı teknolojiden ayrı düşünemeyeceğimiz günümüzde akıllı telefonların insanın yalnızlık ve yaşam doyumlarına nasıl etki edeceği oldukça ilgi çekici bir araştırma konusu oluşturmaktadır. Akıllı telefonun yanında yalnızlık ve yaşam doyumu araştırma için temel değişkenleri oluşturmaktadır. Literatürde akıllı telefon bağımlılığı ile yalnızlık ve yaşam doyumu değişkenlerinin birlikte çalışıldığı araştırma olmadığı görülmektedir. Bu bakımdan araştırma daha önem kazanmaktadır. Yalnızlık insana rahatsızlık veren duyguların başında gelir. Literatüre baktığımızda yalnızlık ile ilgili bilim insanlarının fazlasıyla araştırmalar yaptığı görülmektedir (Geçtan, 1999; Özodaşık, 2001; Yücel, 2009). Araştırmacılar yine yaşam doyumu ya da mutluluk üzerine çalışmalar yapmışlardır (Deniz ve Yılmaz, 2004; Özer ve Karabulut, 2003). Hem yalnızlık hem de yaşam doyumu araştırmacılar için her zaman ilgi çekici konular olagelmıştır.

Bilgi çağında yaşadığımız şu dönemde artık bilgiye ulaşmak çok önemli hale gelmiştir. Bu amaçla her şeye küçük bir cihazla ulaşabilmek birçok kolaylık sağlamaktadır. Ayrıca farklı amaçlar için de cep telefonlarının kullanılması bu cihazları daha da çekici hale getirmiştir. Yaygın kullanıma sahip olan akıllı cep telefonları ile ilgili çalışmalarında dünyada ve ülkemizde kısıtlı olduğu söylenebilir. Özellikle akıllı telefonların geçmişinin uzun olmaması ve olumsuz birçok yanının yeni yeni ortaya çıkıyor olması bunun en büyük sebebi olarak düşünülmektedir. Akıllı cep telefon kullanımının ergenlerde yalnızlık ve yaşam doyumlarına nasıl etki edeceği merak edilmiştir. Çalışmanın ülkemizde yapılacak benzer araştırmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

1. 4. Araştırmanın Varsayımları

1- Araştırmaya katılan öğrencilerin kullanılan veri toplama araçlarını doğru ve samimi bir şekilde cevapladıkları varsayılmaktadır.

2- Kullanılan veri toplama araçlarının istenilen bilgiyi elde etmede geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmaktadır.

1. 5. Araştırmanın Sınırlılıkları

1- Bu araştırma 2015-2016 öğretim yılında Gümüşhane merkez ve Kelkit ilçesindeki bazı liselerde öğrenim gören aynı zamanda akıllı telefon kullanan gönüllü öğrencileri kapsamaktadır. Bu nedenle araştırma sonuçları benzer özellikler taşıyan bireylere genellenebilir.

2- Bu çalışmada incelenen akıllı telefon bağımlılığı kavramı ATBÖ-E'nin ölçtüğü özelliklerle, Yalnızlık kavramı UCLA Yalnızlık Ölçeği'nin ölçtüğü özelliklerle, yaşam doyumu kavramı YDÖ'nün ölçtüğü özelliklerle sınırlıdır.

3- Araştırma; cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyi, akademik başarı durumu, akıllı telefon kullanım süresi, akıllı telefon kullanım amacı değişkenleri ile sınırlı tutulmaktadır. Bu bilgiler kişisel bilgi formundan elde edilen verilerle sınırlıdır.

1. 6. Tanımlar

Akıllı Telefon: Sıradan mobil telefonlara göre daha üst düzeyde bilgi işlem kabiliyeti ve bağlanabilirliğe sahip olan mobil telefonlardır.

Bağımlılık: Kişinin kullandığı maddeyi birçok kez bırakma girişiminde bulunmasına rağmen bırakamaması, tekrarlanan dozlarla ve artan miktarlarda kullanması, kullanmadığında yoksunluk yaşamaması, zararlarına rağmen kullanmaya devam etmesi gibi belirtileri olan maddeye karşı şiddetli arzu ve istek durumudur.

Akıllı Telefon Bağımlılığı: Akıllı telefonun aşırı kullanılması ve kontrol kaybı ile beraber kullanıcıların ruhsal sağlığına ve sosyal ilişkilerine zarar veren davranışsal bir bağımlılık türüdür.

Yalnızlık: Bireyin var olan ilişkileri ile arzuladığı sosyal ilişkileri arasındaki farklılık sonucu yaşanan hoş olmayan bir duygu durumudur (Peplau ve Perlman 1981'den aktaran Körler, 2011).

Yaşam Doyumu: Bireyin arzuları ile içinde bulunduğu durum arasındaki farka bağlı olarak hayattan hoşnut olma durumudur.

Akademik Başarı: Bu çalışmada akademik başarı, öğrencilerin yılsonu ortaöğretim başarı puanlarının toplamının aritmetik ortalamasına karşılık gelmektedir.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR

2. 1. Akıllı Telefon Bağımlılığı

2.1.1. Akıllı Telefon Nedir?

Bilimin hızla ilerlemesi ile birlikte teknoloji alanında da çok hızlı gelişmeler yaşanmaktadır. Teknolojik gelişmeler ile birlikte televizyon, bilgisayar, internet, cep telefonları ve şimdi de akıllı telefonlar hayatımızda çok önemli yer edinmişlerdir. Akıllı telefonlar her an bize lazım olabilecek cihaz haline gelmiştir. Toplumda her kesimden insanın elinde bu cihazlar görülebilmektedir.

Akıllı telefon için sıradan cep telefonlarına göre ileri düzey işlem yapılabilen, gelişmiş bağlantı imkânı sunan ve mobil uygulamaları çalıştırabileceğimiz gelişmiş mobil iletişim cihazı diyebiliriz. Akıllı telefonlar GPS, WiFi, 4.5G, Bluetooth gibi bağlanma seçenekleri, internete bağlanma, çeşitli uygulamaları indirme ve yararlanma, dokunmatik yüz vb. özelliklerden yararlanma imkânı sunan iletişim cihazı olarak da tanımlayabiliriz. Akıllı telefonların yaygınlaşmasına bağlı olarak çok daha gelişmiş özellikte akıllı telefonların üretileceği tahmin edilmektedir.

Günümüzde üretilen mobil cihazlar çok yönlüdür. Oysa bu seviyeye oldukça uzun bir dönemden geçilerek ve teknik gelişimlerden sonra gelinmiştir. Günümüz çağdaş cep telefonları 19. Yüzyıl sonlarına doğru başlayan radyo iletişimin gelişiminin devamı olarak kabul edilmekle birlikte 1890'lardan sonra Maxwell, Hertz ve Hughes'in çalışmaları sonucu uzak mesafelere sinyaller gönderilmeye başlanmıştır. İlk radyo mesajları Marconi'nin 1899 yılında iki gemi inşa etmesi ile İngiltere'den Kanada'ya gerçekleşmiştir (Ling, 2004). Mobil radyo sinyallerinin kullanıldığı ilk alan deniz taşımacılığı olmuştur. 1920'lerden sonra ticari alanda kullanılmaya başlanmıştır. Daha sonraları güvenlik alanında polislerin kullanımı yaygınlaşmıştır (Manning, 1996). BellLabs 1947 yılında yaptığı çalışmalar ile birden fazla hattın birçok kişi tarafından kullanılmasını sağlamıştır (Humphreys, 2007).

Richard Frenkiel ve Joel Engel 1947 yılında ilk defa cep telefonu icat etme fikrini ortaya atmışlardır. 1973 yılına gelindiğinde Martin Cooper mobil telefonu icat eden kişi olmuştur. Motorola cep telefonunu modellerini geliştiren ilk şirket olmuş daha sonra Nokia ve diğer şirketler Motorola'yı takip etmişlerdir (Yücelten, 2016).

İletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmelere bağlı olarak sistem ve bilgiye ulaşmak kolay ve mümkün hale gelmiştir. 1900'lü yıllarda insan hayatına giren mobilite kavramı, iletişim alanında önemli sonuçlar doğurmuştur. Mobil telefonlara paralel olarak iletişim altyapılarının gelişmesi yeni nesil kablosuz iletişim teknolojilerinin yaygın kullanılması sonucunda mobil iletişim olanakları da gelişmiş ve yaygınlaşmıştır (Kayabaş, 2013).

Bilgi teknolojilerinin gelişimiyle birlikte asrımızda hızlı iletişim araçları gelişmiştir. Mobil telefonları, internet gibi iletişim araçları sayesinde insanlar günümüzde çok hızlı iletişim kurabilmektedir. Bu iletişim araçları arasında en yaygın olanı ise muhtemelen cep telefonu ağıdır (Ertem, 2006).

Geçen on yıllarda dijital aletlerin ve uygulamaların büyümesi inkâr edilemez bir durumdur. Bu insanların davranış, çalışma, iletişim, medyayı kullanma, etkileşim ve bilgi toplamasını etkilemektedir (Park ve Lee, 2011). Dijital aletler içerisinde insan hayatına en çok etki eden cihazlardan biri kuşkusuz akıllı telefonlardır. Çünkü her an yanımızda ve kullanıma hazır bir alettir.

Günümüzde her kesimden insanın kullandığı dijital alet olan akıllı cep telefonları eski telefonlara göre farklı olanaklar sunmaktadır. Yeni kuşak cep telefonları, internete bağlanmadan bilgi paylaşımına kadar birçok özelliğin cebimize girmesini sağlamıştır. Bu nedenle cep telefonları zamanımızın vazgeçilmezi olmuştur. Kişi akıllı telefon ile bir bilgisayara bağlanarak bilgi-işlem verilerini aktarabilir. Ayrıca kullanıcıya her an iletişime geçme fırsatı sağlar (İlhan, 2008).

Cep telefonları iletişim amaçlı kullanmanın yanı sıra kısa mesaj servisi, internete erişim, görüntü gönderme/alma ve bulunulan yerin paylaşılması gibi özellikleri de hizmete sunduğu için insanların hayatında çok önemli yer edinmiştir (Humphreys,2005).

Akıllı telefonlarda sunulan birçok hizmet insanların hayatını kolaylaştırmakta ve bu cihazların kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. Gerek Türkiye’de gerekse dünyada Global Systemfor Mobile Communications (GSM) sektörü hızlı gelişme göstermektedir (Tekin, 2012). Son yıllarda akıllı telefonların popülaritesi gittikçe artmaktadır. Akıllı telefonların popülaritesinin artmasında internete bağlanabilmenin önemi büyüktür. Ülkemizde 2004 yılında 16-74 yaş grubundaki bireylerde internet kullanım oranı %18,8 iken, 2016 yılı Nisan ayında %61,2 olmuştur. Bu oran erkeklerde %70,5 iken, kadınlarda %51,9 olarak gerçekleşmiştir. İnternete erişim sağlarken %65,2’si mobil genişbant bağlantı ile internete erişim sağlamıştır (TUİK, 2016).Mobil telefonların taşınabilir ve kullanışlı olması internete ulaşımı kolaylaştırmıştır. Bu nedenle cep telefonu ile internete erişim insanlar tarafından daha çok tercih edilmektedir.

Akıllı telefonların ülkemizde kullanımının yaygınlaştığını başka araştırma sonuçları da desteklemektedir. Türkiye’de hanelerin 2016 yılı Nisan ayında %96,9’unda cep telefonu veya akıllı telefon bulunurken, sabit telefon bulunma oranı %25,6 olmuştur. Cep telefonu veya akıllı telefon bulundurma oranı 2004 yılında %53,7 iken, sabit telefonlarda % 81,6 olarak gerçekleşmiştir. Sabit telefon abone sayısı haziran ayı sonu itibari ile 2016’da 11.248.495 olurken cep telefonu abone sayısı 73.650.996 olmuştur (TUİK, 2016).Tüm bu veriler ışığında ülkemizde mobil telefon bulundurma oranının ve abone sayısının yükseldiğini; sabit telefon bulundurma ve abone sayısının düştüğünü belirtmek gerekir.

Türkiye İstatistik Kurumu’nun yaptığı diğer çalışmada çocukların cep telefonu kullanma yaş ortalaması ile kullanım amaçları araştırılmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TUİK, 2013) “06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı ve Medya” araştırma sonuçlarına göre 11-15 yaş grubundaki cep telefonu kullanan çocukların ortalama cep telefonu kullanmaya başlama yaşı 11’dir. Cep telefonu kullanım amaçları arasında ilk sırayı %92,8 ile konuşma alırken, bunu %66,8 ile oyun oynama, %65,4 ile mesajlaşma ve %30,7 ile İnternete girmek takip etmiştir (TUİK, 2016). Çocuklarda mobil telefon kullanma yaşı ortalamasının oldukça düştüğü

ve risk oluşturabilecek durumların ortaya çıkma olasılığının yüksek olduğu görülmektedir.

2016 yılında Türkiye’de cep telefonu kullanma oranı %96,9’a ulaşmış durumdadır (TUIK, 2016). Ülkemizde yaygın kullanıma sahip olan akıllı cep telefonları, gelişen özellikleri ve insan hayatına her geçen gün daha fazla girmesi ile birlikte dünyada da hızlı bir artış göstermektedir. Uluslararası İstatistik Kurumu (International Data Corporation, IDC)’nun yaptığı bir araştırmaya göre, dünya çapında 2010 yılında 305 milyon akıllı telefon satılmıştır.2011 yılında akıllı telefon satışı % 62 artarak 494 milyon olarak gerçekleşmiştir. Dünyada 2012 yılında akıllı telefon satışı 660 milyon olurken 2015 yılında bu rakamın 1 milyara ulaşabileceği belirtilmektedir (Şata, Çelik, Ertürk ve Taş, 2016).

Bir başka rapora göre 2014 yılında dünyada 7,2 milyar insanın 3 milyarı internet kullanmakta, 3,6 milyarı mobil telefon kullanmaktadır. Sosyal medya hesabı olan 2 milyar kişi bulunmaktayken 1,6 milyar aktif mobil sosyal medya hesabı bulunmaktadır. Günlük ortalama 2,7 saat mobil telefonlardan internete bağlanılmaktadır. Bu ortalama Türkiye için 2,9 saattir. Aynı araştırmaya göre sosyal medya hesaplarında geçirilen süreler bakıldığında dünya genelinde günlük ortalama 2,4 saat, Türkiye’de ise 2,9 saattir (Kemp 2014’ten Aktaran Doğan ve Tosun 2016). Bu sonuçlara göre akıllı telefon kullanım oranının dünya nüfusunun yaklaşık yarısına denk geldiği görülmektedir. İnsanların çok büyük bir kısmının mobil sosyal medya hesabının olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Türkiye’de mobil telefon ile internete bağlanma oranının dünya ortalamasına göre yüksek olduğu bulunmuştur.

2.1.2. Akıllı Telefon Bağımlılığı Nedir?

Yakın zamana kadar sadece iletişim olanağı sunan cep telefonları artık yerini akıllı telefonlara bırakmıştır. Akıllı telefonlar günlük yaşamımıza birçok kolaylıklar sunmaktadır. Buna karşın fiziksel, ruhsal, insan ilişkilerine olumsuz etkilerinin olduğu da bir gerçektir. Akıllı telefonların olabildiğince fazla kullanılması “bağımlılık” kavramını aklımıza getirmektedir. Artık her an akıllı telefonu ile yaşayan insanları çevremizde görebilmek çok da zor değildir(Park & Lee, 2012).

İnsanlar arzuladıkları her yerde ve her zamanda cep telefonlarının sağladığı imkânı kullanarak başkaları ile iletişime geçebilmektedir. Bu durum insanlarda cep telefonsuz yapamayacakları hissine neden olabilmektedir (Ling, 2004). Kişide bu hissi uyandırması ve her yerde kullanım imkânı sağlaması insanların alışkanlık kazanmasına sebebiyet verecektir.

Bağımlılık ile alışkanlık arasında yakın bir ilişki vardır. Alışkanlıklar bilinçsiz olarak meydana gelen davranış şekilleridir (La Rose ve Eastin, 2004). Alışkanlıklar belli başlı durumlarda tekrar eden davranışlar yoluyla şekillenir. Akıllı telefonlar sürekli kullanımı teşvik eden uygulamaları ile 24/7 ulaşılabilir bir ayardır. Akıllı telefonlardaki çevrimiçi mobil uygulamalar alışkanlıklara sebep olabilir. Bu aygıtların sürekli kullanımı insanda problemlili davranışlara yol açabilir (Oulasvirta, Rattenbury, Ma ve Raita, 2012). Sürekli akıllı telefonu ile zaman geçiren birey bunu alışkanlık haline getirecektir. Alışkanlık devam ettikçe bireyde problem yaşamaya devam edecek ve daha ilerisi bağımlılık evresi olacaktır.

Bağımlılık uzun tarihsel süreci olan bir terimdir. Bu terim insan beynini ve bedenini etkileyen alkol, uyuşturucu gibi bağımlılık etkileri bulunan kavramları kastetmektedir. Ancak uzun zaman periyotlarında alkol ve uyuşturucu kullanımı bağımlılığın tek çeşidi değildir. İnsanlar sadece maddelere karşı değil davranışsal kalıplara karşı da bağımlılık geliştirebilir (APA, 1994). DSM 5'te (APA, 2013) halen madde ile ilgili olmayan bozukluk kategorisi altında sadece “kumar bozukluğu” bulunsa da ileride internet, akıllı telefon, sosyal medya bağımlılığı gibi ayrı bir tanı kategorisi oluşturulabileceği öngörülmektedir.

Davranışsal bağımlılıklar içerisinde akıllı telefon bağımlılığı ile internet bağımlılığı yakından ilişkilidir. Çünkü özellikleri benzerdir (Kwon, Kim, Choi, Gu, Hahn ve Min, 2013). İnternet bağımlılığı dijital bağımlılıktır. Sosyal medyayı kullanma, oyun oynama gibi problematik durumlara yol açabilir (Young, 1999). Aynı şekilde stres, yalnızlık ya da dışlanmışlık gibi bazı durumlar akıllı telefon bağımlılığında da rol oynayabilir (Young, 1999). İnternet ve akıllı telefon bağımlılığı alkol ya da uyuşturucu gibi diğer bağımlılıklardan farklıdır (APA, 1994).

Madde bağımlılığı ya da alkol bağımlılığından farklı olarak davranışsal bağımlılık; acıdan ve stresten kurtulmak için gösterilen davranış bozukluğu (Bunun içinde davranış kontrolünü kaybetmeve zararlı sonuçlarına rağmen davranışı devam ettirme vardır) olarak tanımlanabilir (Everitt ve Robbins, 2005). Teknolojinin son dönemde çok hızlı bir şekilde gelişmesi ile birlikte teknolojik araçlar toplumlarda önemli değişimlere neden olmuş ve davranışsal bağımlılıklar da artırmıştır.

Davranışsal bağımlılıkta davranış sürekli tekrar etmektedir. Davranış sürdürülürse zevk alma, yapılmadığı zaman ise acı çekme vardır. Davranışsal bağımlılıkta, zevk veren şey dopamin ve endorfin salgılanmasıdır (Everitt ve Robbins, 2005). Birey dopamin ve endorfin salgılanması sonucu davranışını sürdürmektedir.

Davranışsal bağımlılık kategorisine sokabileceğimiz akıllı telefon bağımlılığı diğer bağımlılıklara göre daha hızlı süreçte olabilir. İnsanlar ve akıllı telefonları arasındaki ilişki sabit telefonlarla ve hatta masaüstü ve dizüstü bilgisayarlarla kıyaslandığında umulandan daha çok gelişmektedir (Carbonell, Oberst ve Beranuy, 2013). Bu özellikle gençler için daha çok geçerlidir. Çünkü onlar yaşlılara kıyasla akıllı telefonları ile daha çok zaman geçirirler (Hevarlag, 2013).

Carbonell, Oberst ve Beranuy (2013) akıllı telefonlarının kişilerde bağımlılığa yol açan doyum hissini şu başlıklar altında toplamıştır:

Örofi (Hoşnutluk): Kişinin aranması, mesaj alması, sosyal medyada kişilerden karşılık alması kişide sevildiği ve değerli olduğu hissini uyandırması,

Aygıtsal Fonksiyonlar: Saat, kamera, günlük, ajanda vb gibi kullanımlar,

Kişilik ve Statü Sembolü: Akıllı telefonların toplum içinde statü göstergesi olması veya algılanması,

Sosyal Ağ: Akıllı telefonlarda sosyal medya fonksiyonlarının bulunması

Bağımlılık: Diğer insanlarla sürekli iletişim kurma imkânı sağlaması,

Küresel Çapta İletişim: Akıllı telefonlar ile her yerle iletişim kurabilmesi,

Kontrol Hissi: Akıllı telefonlara konulan kilitler ile insanların kendilerini daha güvende hissetmeleri,

Sürekli Hareket Kabiliyeti: Akıllı telefonların kolay taşınabilir olması,

Eğlence: Akıllı telefonlarda bulunan oyunlar, mültimedya özelliklerinin bulunması,

Duyguları Aktarma: Aramalar, mesajlar ile duyguların paylaşılması.

2.1.3. Akıllı Telefonun Etkileri:

Her zaman insan ile birlikte olan akıllı telefonların aşırı kullanılması bir takım olumsuz sonuçları olabilmektedir. Akıllı telefonların aşırı kullanımı birey üzerinde bağımlılık, stres, huzursuzluk gibi olumsuz psikolojik etkiler yaratmaktadır. Birey akıllı telefonuna erişemediğinde ya da iletişim kuramadığında kaygı ve korku yaşayabilmektedir. Akıllı telefonlarının olmaması insanlarda huzursuzluk ve bunaltı gibi durumlara yol açabilmektedir. İnsanlar akıllı telefonlarından ayrı kalamamakta, onsuz yapamamakta ve bu duruma “nomofobi” denilmektedir. Bu kaygı, bireyin yaşantısındaki günlük işlere odaklanmasını olumsuz yönde etkiler. Nomofobiye yatkın bireyler gün içerisinde sıklıkla telefonlarını kontrol etmekte, gece telefonlarını kapatmamakta, yanlarında sürekli şarj aleti taşımakta, uyandıklarında hemen telefonu ellerine almaktadır (Kaplan Akıllı ve Gezgin, 2016).

Nomofobi özellikleri taşıyan kişide şu belirtiler vardır;

- Sürekli olarak mobil telefonunun yanında olup olmadığını kontrol eder,
- Mobil cihazı açık tutmak için aşırı tedbirler alır,
- Birey cep telefonunu kaybedeceğine ya da zarar göreceğini düşünerek endişe yaşar,
- Kişinin günlük yaşamını ve sağlığını olumsuz etkiler (Erdem, Kalkın, Türen, Deniz, 2016).

Gençler teknolojik gelişmeleri daha yakından takip etme eğiliminde olduğu için nomofobinin etkisinde daha çok kalmaktadır. Nomofobik gençler düzenli uykuda zorlanma, öğrenmeye karşı isteksizlik yaşayabilmektedir. Bu tür sebepler gençlerin akademik başarılarını düşürmektedir (Erdem, Kalkın, Türen, Deniz, 2016).

Cep telefonlarının insan üzerinde etkileri neler olabileceği üzerine araştırmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalardan birini gerçekleştiren Tekin (2012) yaptığı araştırmada öğrencilerin cep telefonu uzun süre kullanımına bağlı olarak oluşan Őikayetleri incelemiş ve en çok Őikayet edilen Şeyleri sıralamıştır. Cevaplara göre öğrencilerin %49,7' si zaman kaybı, %31,3'  baş ağrısı, %23,7' si kulak çınlaması, %22,4'  yorgunluk, %21,8' i unutkanlık, %18,2' si iş veriminde azalma, %16,8' i gözlerde yanma, %16,6' sı uykusuzluk, %12,6' sı sosyal ilişkilerde kopukluk, %11,3'  huzursuzluk, %7,1' i reflekslerde azalma, %6,8' i dengesiz beslenme, %5,5' i depresyon ve %1,8' i kekeleme durumlarını yaşadığı, %28,9' u ise hiçbir Őikayet yaşamadığını belirtmişlerdir.

Akıllı telefonlar fiziksel sorunların yanında ruhsal bozukluklara da yol açabilmektedir. ocuk ve gençler üzerinde yapılan araştırmalar bunu destekler niteliktedir. En dikkat çekici araştırmalardan biri Jinoh (2014) tarafından Güney Kore'de yapılan araştırmadır. Araştırmaya 4. ve 6. sınıfta okuyan 991 ğrenci katılmıştır. Araştırma bulgularına göre "Dikkat Bozukluğu ve Hiperaktivite" belirtisi bulunan öğrencilerin yaklaşık olarak %8'inin akıllı telefon bağımlılığı riski taşıdığı görülmüştür. Ayrıca akıllı telefon bağımlılık düzeyinin öğrencilerin dikkatleri ve hiperaktiflikleri üzerinde olumsuz etkisi olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Şata, elik, Ertürk ve Taş, 2016). Bir diğer araştırmaya göre aşırı kullanmaya bağlı olarak gençlerde dikkat eksikliğine, konsantrasyon bozukluğuna, uyku bozukluğuna, baş ağrılarına, hafıza bozuklukları gibi ciddi sağlık problemlerine sebep olabilmektedir (Augner ve Hacker, 2012).

Akıllı telefonlar günümüzde insan hayatının vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Akıllı telefonlara ulaşılamadığı zaman bu durum panik atak da içeren bağımlılık davranışlarıyla sonuçlanabilmektedir (Haverlag, 2013).

Akıllı telefon bağımlılığı kişilerin hayatını olumsuz bir Şekilde etkileyen davranışsal bir bağımlılıktır. Akıllı telefon bağımlılık davranışları sosyal medyada etkileşim, e-posta gönderme-alma gibi özel uygulamalara ya da akıllı telefona yoğun bir Şekilde bağlanmayı içerir. Eğer uygulama ya da akıllı telefon zarar görürse bağımlı kişide panik atak ya da rahatsızlık hissi ortaya çıkabilmektedir (Young, 1999).

Yapılan tüm çalışmalarda akıllı telefon ve sosyal medya kullanımının kişinin yalnızlık hissi ile doğrudan bağlantılı olduğu, sosyal kaygısı yüksek kişilerde daha fazla görüldüğü, aile yapıları bozuk ve akranları ile olumlu iletişim geliştirememiş kişilerde sıklıkla karşılaşılan bir durum olduğunu göstermektedir.

Akıllı telefonların insanlar üzerinde fiziksel, ruhsal etkilerinin yanında sosyal ilişkilerine de etkisi olmaktadır. Cep telefonları özellikle gençlerin sosyal iletişimlerini derinden etkilemiştir. Çünkü cep telefonu kullanımı, gençlerin yüz yüze iletişime geçmesini engellemektedir. Akıllı telefonlar iletişim ve haberleşme amaçlı kullanımın yanı sıra gençler arasında bir statü sembolü ve kimlik ögesi haline de gelmiş durumdadır. Cep telefonlarının işlevsel özelliklerini bilmeyen sırf saygınlık kazandırdığı ve ayrıcalık kattığını düşündüğü için kullanan çok fazla insan bulunmaktadır. Teknolojiyle birlikte yaşanan kültürel değişimler, cep telefonlarında da özgün ve birçok açıdan sorgulanması gereken bir ortam yaratmıştır (Ertem, 2006).

Ülkemizde ve dünyada hızla artan cep telefonu kullanma oranı ve insanlar için akıllı telefonların günlük hayatın bir parçası haline gelmesi kültürel hayattaki değişimin de yakından izlenmesini ve sorgulanmasını gerekli kılmaktadır (Tekin, 2012).

Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojileri çok hızlı şekilde gelişmekle birlikte hayatımıza olan etkisi günden güne artmaktadır. Öyle ki iletişim teknolojisi olarak cep telefonları sosyal ve kültürel bir fenomen haline gelmiştir. Cep telefonları özellikle hızlı iletişim olanağı sunması ve başka teknolojik imkânları da sağlıyor olması nedeniyle tüm bireyleri etkisi altına almaya başlamıştır. Bu bağlamda toplumsal alanda özellikle gençler arasında teknolojinin hızla yayılması ve büyük ilgi görmesi nedeniyle cep telefonu kullanımına yönelik çalışmaların daha da artacağı düşünülmektedir.

Yeni nesil cep telefonları ile birlikte çevrimiçi oyunlar, sosyal ağ siteleri, video paylaşım siteleri, tabletler ve mobil uygulamalar gençler arasında oldukça popüler hale gelmiş ve vazgeçilmez olmuşlardır. Özellikle gençler bu şekilde kendilerini ifade edebiliyor ve benliklerini ortaya koymada bu cihazlardan yararlanıyorlar. Dijital teknolojiler sayesinde beğenilerini, zevklerini, isteklerini paylaşmakta ve nasıl bir

insan olduklarını ya da olmak istediklerini bu cihazlar sayesinde anlatmaktadırlar (Özata, 2009).

2.1.4. Akıllı Telefon Bağımlılığı ile İlgili Araştırmalar:

Doğan ve Tosun (2016) yaptıkları araştırmada, lise düzeyindeki öğrencilerin sosyal kaygı düzeyleri ve sosyal ağ siteleri kullanımları ile problemlili akıllı telefon kullanımları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmaya Muğla'da çeşitli Anadolu Liselerinde öğrenim görmekte olan 9, 10 11 ve 12. sınıf öğrencilerinden toplam 344 öğrenci katılmıştır. Araştırma bulgularına göre lise öğrencilerinin sosyal kaygı düzeyleri ve problemlili akıllı telefon kullanımında cinsiyetler arasında farklılığa rastlanmıştır. Sosyal kaygı düzeyleri ile sosyal ağ siteleri kullanımı ve problemlili akıllı telefon kullanımı arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Lise öğrencilerinin sosyal kaygı düzeyleri arttıkça sosyal ağ kullanımlarının da arttığı, aynı şekilde sosyal kaygı düzeyleri arttıkça problemlili akıllı telefon kullanım düzeylerinin de arttığı tespit edilmiştir.

Elmas, Kete, Hızlısoy ve Kumral (2015) yaptıkları araştırmada, teknolojik cihazların ve bu cihazların kullanım alışkanlıklarının okul başarısı üzerine muhtemel etkilerini incelemeyi hedeflemişlerdir. Araştırma Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğrenim gören 39 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, akıllı telefon kullanımının, dizüstü veya masaüstü bilgisayar sahipliğinin, televizyon izleme süresinin, müzik dinleme süresi ve yönteminin ve günlük atılan kısa mesaj (SMS) sayısının okul başarısı ile ilişkisi olmadığı saptanmıştır. Ayrıca, bağlanma yöntemi ve bulunma nedeni ne olursa olsun internette bulunma süresinin okul başarısını olumsuz etkilediği saptanmıştır. Uzun süreli ve özellikle bilgisayar ile oyun oynamanın okul başarısını olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir. Bununla birlikte, cep telefonu ile konuşma süresinin okul başarısını olumlu yönde etkilediği saptanmıştır.

Uğur ve Koç (2015) yaptıkları araştırmada, üniversite dersliklerine cep telefonu kullanım sıklığı ve alışkanlığının değerlendirilmesini amaçlamışlardır. Araştırma Sakarya Üniversitesi İşletme Fakültesinde öğrenim görmekte olan 300 üniversite

öğrencisi ile yapılmıştır. Ağırlıklı olarak ders esnasında mesajlaşmanın konu edinildiği çalışmada öğrenciler kendilerinin ve sınıf arkadaşlarının kullanımına ilişkin bilgi vermişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre akıllı telefonların ders esnasında en fazla kullanılma sebebi dersle ilgisi olmayan kişisel sebepler olduğu bulunurken; azınlık bir öğrenci topluluğu dersle ilgili bilgilere erişmek veya tahtadaki ders notlarının resmini çekmek ya da hesap makinesi kullanarak dersteki öğrenme verimini arttırmak amacıyla da telefonlarından yararlandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin büyük bir çoğunluğu arkadaşlarını ders esnasında telefon kullanarak rahatsız ettiklerini kabul etmiş ve gerekli tedbirler alınmadığı takdirde bu şekilde davranma niyetinde olduklarını açıkça ortaya koymuşlardır.

Akıllı telefon kullanımı ile öznel iyi oluş ilişkisini inceleyen Chan (2015), ses iletişimi ile öznel iyi oluş arasında pozitif bir ilişki olduğunu, çevrimiçi iletişim ile öznel iyi oluş arasında ise negatif bir ilişki olduğunu belirtmektedir.

Ünal (2015) araştırmasında, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeyi ile sosyo demografik veriler, internet ve sosyal paylaşım sitesi kullanımı ve diğer bağımlılık yapıcı maddeler arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmayı 207 kız(%56,6), 159 erkek (%43,4) toplam 366 üniversite öğrencisi ile yürütmüştür. Araştırmada akıllı telefon bağımlılığı ölçeği düzeyleri tüm öğrenciler, kız öğrenciler ve erkek öğrenciler için sırasıyla 80,96; 81,55 ve 80,18 çıkmıştır. Kız öğrencilerin bağımlılık düzeyi sayısal olarak yüksek olsa da istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Cep telefonu kullanım amacı bakımından internette gezinmeyi, sosyal paylaşım sitesi kullanmayı ve fotoğraf çekmeyi tercih edenlerin bağımlılık düzeyi istatistiksel olarak anlamlı şekilde ortalamanın üzerinde çıkmıştır. Sosyal paylaşım sitelerinden Twitter kullananların akıllı telefon bağımlılık düzeyleri sık kullanılan diğer iki siteden istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur. Sigara ve alkol kullanımı ile akıllı telefon bağımlılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

Lee, Chang, Lin ve Cheng (2014) yaşları 17 ile 67 arasında değişen 325 katılımcı ile gerçekleştirdikleri çalışmada, psikolojik özellikler ve akıllı telefonun takıntılı kullanımını arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaya çalışmışlardır. Araştırmada elde edilen

bulgulara göre; problemlili akıllı telefon kullanımı ile kontrol odağı, sosyal etkileşim kaygısı, maddecilik, ekrana dokunma ihtiyacı gibi psikolojik özelliklerle ilişkili bulunmuştur. Ayrıca kadınların erkeklere oranla daha fazla problemlili akıllı telefon kullandığı, kadınların sosyal medya sitelerini (Facebook vb.) erkeklerin ise iş ve profesyonel siteleri (Linkedin vb.) daha fazla kullandıkları ortaya çıkmıştır.

Lepp, Barkley ve Karpinski (2014) problemlili akıllı telefon kullanımı ile akademik performans, anksiyete, yaşam doyumu arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma bulgularına göre problemlili akıllı telefon kullanımı akademik performans ile negatif ilişkili, anksiyete ile pozitif ilişkili çıkmıştır. Problemlili akıllı telefon kullanımının akademik performansı, ruh sağlığını ve mutluluğu olumsuz etkilediği de araştırma sonucunda elde edilen bir başka sonuçtur.

Algılanan anne baba stili, arkadaşlık doyumu ve akademik motivasyonun, akıllı telefon bağımlılığına etkisini araştıran Bae (2015), demokratik aile tutumu ile akıllı telefon bağımlılığı arasında negatif ilişki olduğunu, demokratik aile tutumu ile akademik motivasyon ve arkadaşlık doyumu arasında ise pozitif ilişki olduğunu ortaya çıkarmıştır. Araştırmada ayrıca arkadaşlık doyumu ve akademik motivasyonun da akıllı telefon bağımlılığında koruyucu bir etken olduğu saptanmıştır.

Van Deursen, Bolle, Hegner ve Kommers (2015) 386 kişi ile gerçekleştirdikleri araştırmada akıllı telefon bağımlılığı ve alışkanlığı ile yaş, cinsiyet, öz-düzenleme, sosyal stres, duygusal zekâ arasındaki ilişkiyi ortaya koymaya çalışmışlardır. Araştırma sonucuna göre akıllı telefon kullanma alışkanlığının akıllı telefon bağımlılığına önemli bir etkisi olduğu belirtilmektedir. Akıllı telefon bağımlılığının duygusal zekâ ile bir ilişkisi bulunmazken, sosyal stres yüksek ve öz düzenleme becerisi düşük olan bireylerde akıllı telefon bağımlılığı yüksek bir risk olarak tespit edilmiştir. Yine araştırmada, bayanlarda akıllı telefon bağımlı olma tehlikesi erkeklere göre daha fazlayken, yaş büyüdükçe akıllı telefon bağımlısı riskinde artış olduğu tespit edilmiştir.

Kim, Seob ve David (2015) depresyon ve problemlili akıllı telefon kullanımını incelemiştir. Araştırmada; depresif kişilerin olumsuz duygulardan uzaklaşmak amacıyla ve mobil telefon aracılığıyla daha fazla iletişim halinde olmanın problemlili

akıllı telefon kullanımını olumsuz etkilediği ortaya çıkarmıştır. Bunun aksine yüz yüze iletişim kurmanın mobil telefon aracılığı ile iletişimi ve problemleri mobil telefon kullanımını azaltmada etkili olduğu sonucu ortaya çıkarılmıştır.

Chen, Yan, Tang, Yang, Xie ve He (2016) genç yetişkinlerin mobil telefon bağımlılığı düzeyi ile olumsuz duyguların, kişiler arası ilişkilerinin önemli bir yordayıcısı olup olmadığını incelemiştir. Analiz sonuçlarına göre, mobil telefon bağımlısı olan bireylerin mobil telefon ile daha çok para ve zaman harcadıkları, olumsuz duygulara karşı daha hassas oldukları saptanmıştır. Kişilerarası ilişkilerin mobil telefon bağımlılığında ve olumsuz duygulara sahip olmakta önemli bir yordayıcı olduğu tespit edilmiştir.

Çevrimiçi davranışlar üzerine hazırlanan araştırma raporları, çevrimiçi aktivite kullanımının kişiden kişiye değiştiğini tespit etmiştir. Boş zamanlarda çevrimiçi zaman harcama farklılıkları yüksek eğitimli insanlarla kıyaslandığında düşük eğitimli insanların çevrimiçi zaman harcamaya daha çok eğilimli olduğu ortaya çıkmıştır (vanDeursen ve vanDijk, 2015).

Tekin (2012) yaptığı çalışmada Cep Telefonu Problemleri Kullanımı Ölçeği (PU)'nin Türk toplumu için geçerlik ve güvenilirliğini değerlendirmek istemiştir. Ölçek ilk başta 387 öğrenciye uygulanmış daha sonra tekrar 118 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre çalışmaya katılan öğrencilerin %98,9'u cep telefonuna sahiptir. Günlük cep telefonu kullanım süresi incelendiğinde, öğrencilerin %42,6'sı günlük 1-2 saat kullandıklarını, %3,9'u ise cep telefonunu günlük olarak 5 saat ve üzerinde kullandıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %91,6'sı cep telefonlarını iletişim\haberleşme amaçlı olarak, %68,7'si mesajlaşmak, %23,9'u oyun oynamak, %39,2'si internete bağlanmak, %14,2'si ise diğer amaçları için cep telefonu kullandıklarını belirtmişlerdir.

Chóliz (2012), akıllı telefon bağımlılığını tanı kriterlerini DSM-IV'te yer alan Bağımlılık bozuklukları ölçütlerini uyarlayarak yapmıştır. Araştırmayı yaşları 12-18 yaşları arasında değişen 2,486 ergenle gerçekleştirmiştir. Yapılan çalışmada akıllı telefon bağımlılığı derecesi kadınların erkeklere oranla daha fazla olduğu görülmüş, yine aynı şekilde kadınların mesaj gönderme, akıllı telefonla aşırı zaman harcama ve

aileyle problemler yaşama açısından erkeklere oranla daha çok sorun yaşadıkları görülmüştür.

Birçok araştırmacı cinsiyete göre akıllı telefon kullanımı ile ilgili araştırmalar yapmıştır. Kadınlar telefonda erkeklerden daha fazla zaman harcarlar(Friebel ve Seabright, 2011).Erkekler ve kadınlar akıllı telefonları farklı amaçlar için kullanırlar (Pawlowska ve Potembska, 2012). Kadınlar erkeklere kıyaslandığında telefonlarını daha çok sosyal ilişkilerini sürdürmek için kullanırlar ve telefonları ile daha güçlü bir ilişkiye sahiptirler. Dahası sosyal medya kadınlara daha çok hitap etmektedir (Duggan ve Brenner). Erkekler telefonlarını daha çok oyun ve kumar için kullanırlar (Frangos, Frangos ve Kiohos, 2010).

Dumlupınar Üniversitesi'nde 389 öğrenci üzerinde yapılan bir araştırma, öğrencilerin cep telefonu kullanımını "israf" boyutunda ölçmeye çalışmıştır. Buna göre, öğrencilerin kesinlikle israf olarak nitelendirdikleri davranışların başında, zorunlu ihtiyaçlarını karşılayamayan kimselerin pahalı cep telefonlarını talep etmesi gelmiştir. Buna karşılık ön ödemeli hat kullanılması öğrenciler için hiçbir şekilde israf içermeyen davranıştır. Ayrıca elde edilen verilere göre öğrencilerin cep telefonlarındaki mevcut fonksiyonlardan en çok SMS ve MP3 özelliklerini kullandıkları; WAP, GPRS, MMS ve GPS özelliklerini ise neredeyse hiç kullanmadıkları belirlenmiştir (Uzgören vd., 2012).

Baykut (2014)'un Süleyman Demirel Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerinin sosyal medya ilgisinin akıllı telefon tüketimini etkileme derecesini ölçmek amacıyla yaptığı çalışmada, teorik kısmında sosyal medya kavramı ve araçları genel anlamda ele alınmaya çalışılmıştır. Uygulama kısmında ise gençlerin internet kullanma durumları, internete hangi tür araç ile bağlandıkları, akıllı telefon kullanma durumları, akıllı telefonun hangi özelliklerini kullandıkları ve hangi amaç için kullandıkları, sosyal medya mecralarından hangilerini ne sıklıkla kullandıkları ve kişisel bilgi formundan oluşan anket çalışmasından oluşmaktadır. Araştırma sonucunda sosyal medya ilgisinin akıllı telefon tüketimini etkileme düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Özaşçılar'ın (2009) yaptığı çalışmada, İstanbul'da yaşayan 18-25 yaş üniversite öğrencilerinin cep telefonu kullanımlarının günlük hayatlarındaki yerini ve kullanıcıların bireysel güvenlik amacıyla cep telefonu kullanım durumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. İletişim ve acil durumda gereklilik cep telefonu kullanım nedenlerinin başında olduğu görülmüştür. Cep telefonunun halka açık alanlarda kullanımından kadınların erkeklere göre daha fazla rahatsızlık duyduğu görülmüştür. Ayrıca halka açık alanlarda konuşmanın gizliliğini sağlamak amacıyla kısa mesaj servisinin tercih edildiği görülmüştür. Kadınlar cep telefonlarını daha çok güvenlik amacıyla kullandıklarını bildirirken, erkekler ise cep telefonunu teknolojik bir araç olarak görmektedirler.

Meral ve Bahar (2016) çalışma grubunu 242 ortaöğretim öğrencisinin oluşturduğu çalışmalarında, okul türü ve cinsiyetin Problemlerli İnternet Kullanımını (PİK) etkileyip etkilemediğini ve Psikolojik İyi Oluş (PİO) ve yalnızlığın PİK'in anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığını incelemiştirlerdir. Araştırma sonucuna göre PİK puanlarının cinsiyet ve okul türüne göre anlamlı ölçüde değiştiği bulunmuştur. PİO ve yalnızlık puanlarının PİK puanlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu saptanmıştır. PİO puanları PİK puanlarının pozitif yönde yordarken yalnızlık puanları PİK puanlarını negatif yönde yordadığı ortaya çıkarılmıştır.

2.2. Yalnızlık

2.2.1. Yalnızlık:

Yalnızlık, yalnız hissetmek gibi kavramları çevremizden fazlasıyla duymaktayız. Özellikle son yıllarda değişen yaşam şartları, teknolojik gelişmeler, toplumsal yapıdaki değişimler vb. gibi etkenlerin insanların kendilerini yalnız hissetmelerinde önemli olduğu düşünülmektedir. İnsanlar bir arkadaş grubuna ya da sosyal bir gruba dâhil olmadığında, ailesinden uzak olduğunda, konuşabileceği insan olmadığında veya sevgilisi olmadığında kendilerini yalnız hissedebilirler. Her ne kadar insanlarda yalnızlık sebepleri farklı olsa da her insan hayatının belli dönemlerinde bu duyguyu yaşayabilir. Yalnızlık duygusunu hemen hemen bütün insanlar tanımaktadırlar.

Yalnızlık Türk Dil Kurumu'na (TDK, 2011) göre; yalnız olma durumu, kimsesizlik, kimse bulunmama durumu ıssızlık, tenhalık manalarına gelmektedir. Sullivan'e (1953) göre yalnızlık bireyin kişiler arası ilişkilerindeki yakınlık ihtiyacının karşılanmadığı ya da yetersiz olduğu zamanlarda ortaya çıkan, çoğunlukla istenmeyen, hoş olmayan bir deneyimdir (Yücel, 2009). Gierveld'e (1987) göre yalnızlık bireyin birtakım sosyal ilişkilerinde eksikliğini yaşadığı ve bu yüzden rahatsız olduğu bir durumdur. Yani var olan ilişkiler beklenilenden azdır ve istenilen yakınlık kurulamamıştır (Bilgi, 2005).

Yalnızlığı tanımlamak kavramın karmaşıklığı nedeniyle güçtür. Yalnızlık insanlara oldukça acı veren bir duygudur ve insanlar yalnızlıklarıyla yüzleşmekten kaçınırlar. Hatta psikiyatristlerin bile yalnızlık üzerine çalışma yapmaktan kaçındığı söylenebilir (Geçtan, 1999). Yalnızlık kavramının ortak bir tanımı bulunmamakla beraber genel kabul görmüş tanımı "Bireyin var olan ilişkileri ile arzuladığı sosyal ilişkileri arasındaki farklılık sonucu yaşanan hoş olmayan bir duygu durumudur" şeklinde ifade edilmektedir (Peplau ve Perlman 1981'den aktaran Körler, 2011).

İnsanları en çok rahatsız eden duygulardan biri olan yalnızlık ile ilgili birçok bilimsel çalışma yapılmaktadır ve bu çalışmalara baktığımızda yalnızlığa farklı tanımlar getirmişlerdir. Bu tanımlar üzerinde ortak görüşler de oluşmuştur. Ortak görüşlerden birincisi yalnızlık duygusunun niceliksel değil daha çok niteliksel olduğudur. İkinci olarak yalnızlığın öznel yaşantı olması olarak kabul edilmesidir. Diğer ortak görüş ise kişinin hoşuna gitmeyecek, rahatsız edici gibi duygularla bağlantılı olarak var olması ve depresyon, anksiyete gibi ruhsal bozukluklar ile pozitif ilişkisinin olduğu belirtilmiştir (Seçim, Alpar ve Alşür, 2014).

Kendilerini yalnız hisseden bireylerin bazı özellikleri vardır. Yalnız kişi, mutsuz, kaygılı, çevresiyle olan ilişkilerinde etkisiz ve suçluluk duyguları içinde yaşayan biridir (Özodaşık, 2001). Yalnız kişi davranışlarını sürekli engeller ve yaşam alanını daraltır ya da kendi davranışlarını denetlemek yerine kendisini korkutan durumları denetim altına almaya çalışır. Bunu başaramadığında saldırgan davranışlarda bulunur (Cüceloğlu, 1999). Yalnız birey, kendine has bir dünya görüşü geliştirir. Hoşuna gitmeyen olayları ya görmezlikten gelir ya da olayların sadece kendi

görüşüne uygun düşen bölümlerini dikkate alır (Gençtan, 1993). Bu sebeplerden yalnız kişi duygu ve davranışlarını gerçek dışı yorumlayabilir.

Yalnızlık gün geçtikçe insanları daha çok rahatsız etmeye başlayan bir duygu olarak karşımıza çıkmaktadır. Hızla yaygınlaşması birçok gelişmeye bağlıdır. Bu gelişmeler içinde en dikkat çekici olanlardan birisi de teknolojik gelişmelerdir. Bunun yanında sosyal normların değişimi ve insan ilişkilerinde hızlı değişimler bu sorunu daha da büyütülmektedir. Bu gelişmeler insanlarda yalnızlık hissini artırmakla beraber en çok gençlerde bu duygunun yaşanmasına sebep olmaktadır. Yalnızlık duygusu özellikle ergenlik döneminde olan bireyler için önemli bir problem olarak görülmektedir (Körler, 2011).

Erickson'a (1959) göre yalnızlık duygusu ergenlik döneminde önem kazanır. Bu dönemde birey kimlik geliştirme çabası içindedir. Ergen bu dönemi başarıyla çözümlerse yetişkinlikte kendi kimliğini yitirmekten korkmadan diğer insanlarla yakınlık kurabilir (Hortaçsu, 2003).

2.2.2. Yalnızlığın Boyutları

Yalnızlık ile ilgili birçok araştırması bulunan Sadler yalnızlığı beş farklı boyutta ele almıştır. Bu boyutlardan birincisi *Kişilerarası Yalnızlıktır*. Sadler kişiler arası yalnızlığı, bireyin kendini çevresindeki insanlardan uzak ya da yakın görmesi olarak tanımlar. Sadler ikinci tür yalnızlık olarak psikolojik yalnızlık türünden bahsetmektedir. Sadler'e göre *psikolojik yalnızlık*, kişinin benliğini oluşturan farklı bölümlerinin birbiri ile ilişki kuramaması sonucu oluşmaktadır. Üçüncü yalnızlık türü olarak *sosyal yalnızlıktan* bahsetmiş bu yalnızlığı bireyin kendini gruptan ya da toplumdan soyutlama duygusunun olması olarak açıklamıştır. Kültürel özelliklerin kaybedilmesi durumunu *kültürel yalnızlık* olarak tanımlamıştır. Son olarak dinsel bir bağın yok olması ile oluşan yabancılaşma durumunu ise *kozmetik yalnızlık* olarak tanımlamıştır (Sadler 2011'den Aktaran Taydaş, 2012).

Yalnızlık yaşantıları kişiye, ortama, toplumsal yapıya göre de değişiklik gösterebilmektedir. Özodaşık (2005) yalnızlığı bu bağlamda 6 kategoriye ayırmıştır. Bunlar;

- Fiziksel Yalnızlık: Fiziksel yalnızlık bir insanın tek başına yaşama biçimidir. Fiziksel olarak etrafta herhangi bir uyarıcı ve uyaranın olmaması, kişinin diğer insanlardan ayrı ve tek başına kalması ya da kişinin çok sevdiği bir yakınını yitirmesiyle fiziksel yalnızlık yaşanabilir.
- Yabancılaşma (Toplumu Dışlayanlar): İnsanın yaşadığı topluma karşı yabancılaşması sonucu yaşanan yalnızlık türüdür.
- Kınanma (Toplum Tarafından Dışlananlar): Toplum kurallarını reddeden ve topluma yabancılaşan kişilere toplumun vereceği tepki de onları dışlamak olacaktır. Kınanma yoluyla yaşanan yalnızlık, toplumdan ayrılan kimselerin bu farklılıkları nedeniyle toplum tarafından dışlanarak yalnızlığa itilmesi durumudur.
- Asimilasyon: Toplum veya bireylerin, farklı bir kültür ortamında zorlanarak, baskı altına alınarak farklı bir yaşama sürecine itilmeleridir.
- Kendi Tercihi ile Gerçekleşen Yalnızlık: İnsanın çevresi ile ilişkisini minimum düzeye indirerek kendi iradesi ile tercih ettiği yalnızlıktır.
- Gerçek Yalnızlık: Gerçek yalnızlık, bireyin her türlü sosyal ve fiziksel uyaranlar karşısında bile kendini anlaşılmamış, kimsesiz hissettiği psikolojik yalnızlıktır.

Yalnızlık Young (1982) tarafından süreç olarak ele alınmıştır. Young yalnızlığı geçici yalnızlık, durumsal yalnızlık ve kronik yalnızlık diye üçe ayırmış ve kısaca şöyle açıklamıştır:

- Geçici Yalnızlık: Bu yalnızlık türü birkaç saat ya da birkaç dakika devam eder ve semptomları şiddetli değildir. Çoğu kişi tarafından zaman zaman yaşanabilir.
- Durumsal Yalnızlık: Daha önce ilişkilerinden doyum sağlayan bireyin ilişkilerindeki değişiklikler sonucu doyum alamaması ya da sosyal ilişki ağındaki önemli birinin kaybı nedeni ile yaşanan yalnızlıktır.
- Kronik Yalnızlık: En az iki yıl süre ile veya daha uzun süre ilişkilerde yaşanan doyumsuzluğu yansıtır. Kronik yalnızlık fiziksel ve ruh sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir (Özatça, 2009).

2.2.3. Yalnızlık ile İlgili Araştırmalar:

Ayaroğlu (2002), örneklemini 385 Bilkent Üniversitesi Öğrencilerinin oluşturduğu araştırmasında, kız ve erkek üniversite öğrencilerinin internet kullanımları ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, daha çok yalnız olan öğrencilere kıyasla, daha az yalnız olan öğrencilerin internet kullanımının; akademik başarı, arkadaşlık ve sağlık durumlarını daha olumlu etkilediğini bildirdikleri ortaya çıkmıştır.

Yüksel (2015) araştirmasında hemşirelik öğrencilerinde yalnızlık ile reddedilme duyarlılığı ve sosyal kaygı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmada yalnızlık, reddedilme duyarlılığı ve sosyal kaygı düzeyleri arasında anlamlı ilişkiler belirlenmiştir.

Yalnızlık ile ilgili çalışmalardan birisini de Mutlu (2014) gerçekleştirmiştir. Araştırmanın amacı lise öğrencilerinin sosyal paylaşım sitesi Facebook'u kullanım yoğunluğu ve sitenin bazı uygulamalarının kullanım sıklığına göre bu öğrencilerin özsaygı ve yalnızlık düzeylerinin karşılaştırılmasıdır. Lise öğrencileri ile yaptığı bu çalışmada kullanıcıların yalnızlık ve özsaygı düzeylerinin Facebook kullanımını ve uygulamaları üzerinde etkili olduğu görölmüştür.

Yücel'in (2009) Ankara il merkezinde lise ikinci sınıfa devam eden öğrenciler ile yaptığı araştırmada sosyo-ekonomik düzeyi orta olan ergenlerin akran ilişkileri, yalnızlık düzeylerinin internet kullanımına etkisi ve evde internet kullanımını etkileyen değişkenlerin etkisi olup olmadığı saptanmaya çalışılmıştır. Araştırma bulgularına göre evlerinde internet olan ve olmayan öğrencilerin arasında akran ilişkileri alt ölçekleri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Evlerinde internet olan ve olmayan ergenlerin arasında yalnızlık puan ortalamaları açısından anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Son olarak ergenlerin evlerinde internet bağlantılarının olması akran ilişkileri ölçeği puanlarını artırmakta ve yalnızlık seviyelerini düşürmektedir.

Çağır (2010) yaptığı çalışmada; gerek dünyada gerekse ölkemizde gittikçe yaygınlaşan ve en riskli grup olan üniversite ve lise öğrencilerinde problemlili internet kullanımının, bu öğrencilerin yalnızlık düzeyleriyle ve esenlik halleriyle ilişkisini

incelemiştir. Yapılan çalışma sonrası şu tespitlere ulaşılmıştır; öğrencilerin internet kullanımlarının problemlili olduğu, yalnızlık düzeylerinin orta seviyede olduğu ve esenlik hallerinin düşük olduğu bulunmuştur. Lise ve üniversite öğrencilerinin problemlili internet kullanımları ile yalnızlık düzeyleri arasında pozitif yönde, problemlili internet kullanımları ile algılanan esenlik halleri arasında ise negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin problemlili internet kullanım düzeyleri yaş, cinsiyet, sınıf ve öğrenim görülen zaman değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Son olarak öğrencilerin yaş, sınıf ve öğrenim görülen zaman değişkenlerine göre yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Uzun (2013) Elazığ'da 400 kişi ile yaptığı çalışmada iletişim teknolojilerinden biri olan internette geçirilen zamanın kişilerin gerçek yaşamdaki sosyallik ve yalnızlık seviyelerine bağlı olup olmadığı konusuna açıklık getirmeyi amaçlamıştır. Araştırma bulgularına göre, bireyin hayatında vazgeçilmez bir öneme sahip olan sosyalleşme kavramının sanal ortamlarda varlığını devam ettirdiği ve bireylerin gerçek yaşamdaki sosyallik, yalnızlık durumlarının sosyal paylaşım ağları kullanımı üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Demirci (2007) yaptığı çalışmada bağlanma boyutları, cinsiyet ve aile yapısının, yalnızlığı ne derecede yordadığını araştırmayı amaçlamıştır. Çalışmaya Ankara Üniversitesi'nde değişik bölümlerinde okumakta olan 473 öğrenci katılmıştır. Çoklu regresyon analizi sonuçları, bağlanma boyutu, aile yapısı ve cinsiyetin bir arada yalnızlığın % 19'unu açıkladığını saptamıştır.

Erözkan (2009) yaptığı çalışmada ergenlik döneminin problemlili yapısı içinde yer alan lise öğrencilerinin yaşadıkları yalnızlığın önemli yordayıcılarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma, amacına uygun olarak Muğla ilindeki beş farklı lisede tesadüfi küme örnekleme seçimi ile 600 kişi üzerinde (300 kız; 300 erkek) gerçekleştirilmiştir. Araştırma bulguları, lise öğrencileri için utangaçlık, sosyal kaygı ve öz-saygının yalnızlığın önemli yordayıcıları olduğunu göstermiştir.

Özben (2014) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin televizyon izleme süresine göre yalnızlık düzeylerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini 258 kız ve 267 erkek olmak üzere toplam 525 üniversite öğrencisi

oluşturmuştur. Araştırma bulgularına göre televizyon izleme süresine göre öğrencilerin yalnızlık puanları arasındaki farklılığın anlamlı olduğu görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin televizyon izleme süresi arttıkça yalnızlık puanlarının da arttığı saptanmıştır.

Koç ve Sağlam (2009) yaptıkları çalışmada Sinop Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu hemşirelik öğrencilerinin yalnızlık düzeyi, etkileyen faktörler ve bazı sosyo-demografik değişkenlerle ilişkisini incelemişlerdir. Araştırma grubu 148'i kız, 6'sı erkek olmak üzere evde ve yurttan kalan 154 öğrenciden oluşmuştur. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin büyük çoğunluğunun, %48,1'inin, orta düzey yalnızlık puanına ($36,54 \pm 7,72$) sahip oldukları bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinin annelerinin eğitim düzeyine ve mesleğine, babalarının eğitim düzeyine ve üniversite ihtiyaçlarını karşılama/karşılamama durumuna göre farklılaştığı saptanmıştır ($p < 0,05$). Ayrıca çalışmada yalnızlık düzeyi ile sınıfı, kaldığı yer, ailenin yaşadığı yerleşim birimi, babanın mesleği, gelir durumu, üniversitedeki kendi başarı durumunu değerlendirme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0,05$).

Hamarta (2000) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin cinsiyet, sınıf, bölüm, yetişmiş olduğu yer, barınma türü gibi bazı özlük niteliklerinin, sosyal beceri ve yalnızlık düzeyleri üzerine etkilerini incelemiştir. Araştırma farklı bölümlerden 1. ve 4. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre sosyal beceri düzeyinin cinsiyete göre farklılaşmadığı, yalnızlık düzeyinin cinsiyete bağlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Erkek öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin kız öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Farklı bölümlerde okumanın öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri üzerinde etkili olduğu ancak yalnızlık düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı saptanmıştır. Sınıf değişkenine bağlı analizde öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri açısından önemli düzeyde bir farklılaşma göstermediği ancak yalnızlık düzeyleri sınıf değişkenine göre önemli düzeyde farklılaştığı bulunmuştur. 4. sınıf öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri, 1. sınıf öğrencilerinin yalnızlık düzeylerine göre önemli düzeyde yüksek olduğu

görülmüştür. Araştırmada ayrıca sosyal beceri ile yalnızlık düzeyi arasında ters yönlü bir ilişkinin olduğu saptanmıştır.

2.3. Yaşam Doyumu:

2.3.1. Yaşam Doyumu:

Yaşam doyumu kavramı uzun yıllar boyunca hem insanlığın hem de araştırmacıların ilgisini çekmiş bir konudur (Deniz ve Yılmaz, 2004). Yaşam doyumu denildiğinde önce “doyum” kavramının açıklığa kavuşması gerekir. Doyum organizmada fizyolojik (açlık, susuzluk, cinsellik) veya psikolojik (başarı, sevgi, merak) ihtiyaçların karşılanması sonrasında organizmanın yeniden eski dengesine kavuşma durumudur (Budak, 2003). Doyum, bireylerin hayata dair isteklerinin, gereksinimlerinin, beklentilerinin yerine gelmesi şeklinde de tanımlanabilir. Yaşam doyumu ise bireyin sahip olduklarıyla, sahip olmak istediklerinin karşılaştırması sonucu elde edilen şeydir. Yaşam doyumu kişinin kendisini bireysel olarak değerlendirmesi olarak da düşünülebilir. Kişi neye sahip ve kendisinde eksik olarak ne görmektedir, neyin olmasını arzu etmektedir. Kişi sahip olmak istediklerine ya da arzuladıklarına ne kadar yakınlaşırsa yaşam doyumuna o kadar çokulaşmaktadır (Acar, 2009).

Yaşam doyumu, bireyin çalışma hayatı dışında sahip oldukları yaşama karşı aldıkları tavidir. Bu kavramla ilgili hoşnutluk söz konusudur. Mutluluk ve esenlik anlamlarını da beraber getirir. Kişinin hayatından, sahip olduklarından memnun olmasını belirten bir kavramdır. Diğer bir tanımında, kişinin sahip olduklarından hoşnut kalması şeklinde ifade de edilebilir (Aydiner, 2011).

Yaşam doyumu genel olarak kişinin tüm yaşamını ve yaşamının tüm boyutlarını kapsamaktadır (Avşaroğlu, Deniz ve Kahraman, 2005). Bu sebeple yaşam doyumu denildiğinde kişinin yaşamının tek boyutuna ilişkin doyum değil, yaşamının tümünden aldığı doyum anlaşılmaktadır (Özer ve Karabulut, 2003). Ayrıca yaşadığı sürece yapılan ölçümlerde yaşam doyumuna ilişkin farklı sonuçlara varılabilmektedir (Sarıöz, 2001).

Yaşam doyumu, içinde bulunulan an içerisinde yaşanan doyum, gelecek ve geçmişte yaşanan doyum, yaşamı değiştirme arzusu insanın hayatı hakkındaki düşüncelerini içermektedir. Boş zaman, sağlık, para ile alakalı veya iş, aile ile ilgili alanlar yaşam doyumu alanları olarak kabul edilmektedir (Diener ve Lucas, 1999).Bireyin arzuları ile içinde bulunduğu durum arasındaki uyum ya da uyumsuzluk yaşam doyumunun belirlemektedir. Uyum arttıkça yaşam doyumu fazla olmaktadır, uyum azaldıkça yaşam doyumu azalmaktadır (Diener, Oishi ve Lucas, 2003).

Yaşam doyumu kavramı, hayatımızda çokça karşımıza çıkmasına rağmen ortak bir tanım oluşturulamamış ve birden çok anlamda kullanılmıştır. Yaşam doyumu kavramını bazı araştırmacılar mutluluk bazı araştırmacılar ise öznel iyi oluş olarak ele almıştır (Özer ve Karabulut, 2003).

Yaşam doyumu ile ilgili yakın kavramlardan biri öznel iyi oluştur. Bireyin mutluluğuyla ilgili olan öznel iyi oluşun bilişsel yönünü yaşam doyumu oluşturmaktadır. Öznel iyi oluş, kişinin hayatını duygusal ve bilişsel olarak yorumlaması şeklinde açıklanmaktadır. Bu yorum, doyumun bilişsel değerlendirmesini ve olaylara verilen duygusal tepkileri kapsamaktadır (Diener, 1984). Yaşam doyumu ile ilgili yargılar bilişsel değerlendirme çerçevesinde, memnun edici olan veya olmayan duygusal tepkiler duygusal değerlendirme kapsamında değerlendirilmektedir. Bireyin hayatını ve hayatının tüm boyutlarının doyum ile ilgili yargılar bilişsel değerlendirmedir. Kişinin yaşamında tecrübe ettiği olumlu veya olumsuz davranışları duygusal değerlendirmesidir (Diener ve Diener, 1996). İnsanlar daha fazla hoş duygular içerisinde ve daha az hoş olmayan duygular içerisinde olduklarında, birçok mutluluk ve daha az acı deneyimlediğinde, ilgi çekici faaliyetlerde bulunup yaşamlarında mutlu olduklarında öznel iyi oluşları artmaktadır. (Diener, 2000).

Neugarten, insanların yaşamdan yüksek seviyede doyum almasını şu ölçütlere göre ilişkilendirmektedir. Bunlar:

- Kişinin günlük yaşam faaliyetlerinden zevk alması,

- Kişinin yaşamıyla ilgili amaçları geliştirmesi, olması ve geçmişe dair sorumluluk duygusu taşıması,
- Amaçlarına ulaşacağına dair kendine olan inanca sahip olması,
- Sahip olduğu çirkin bedensel öğeleriyle bile olumlu bedensel imgeye sahip olması,
- Hayata karşı pozitif bir bakış açısına sahip olması (Neugarten 1974'ten Aktaran Kaya, 2006).

Yaşam doyumu kavramını ilk ortaya atan Neugarten ve diğer (1961) araştırmacılarıdır (Acar, 2009). Daha sonra kavramın önemi gittikçe artmıştır. Birçok araştırmacı konuyla ilgili çalışma yapmış ve bu çalışmalara devlet de destek vermiştir. Bu amaçla ülkemizde insanların genel memnuniyet algısını, yaşam alanlarındaki genel memnuniyeti ölçmek, memnuniyet düzeylerinin zaman içindeki değişimini takip etmek amacıyla TÜİK 2003 yılından itibaren düzenli olarak araştırma yapmaktadır. TÜİK (2015) Yaşam Memnuniyeti Araştırmasına göre mutlu olduğunu beyan eden bireylerin oranı 2014 yılında %56,3 iken 2015 yılında %56,6 çıkmıştır. Mutsuz olduğunu beyan eden bireylerin oranı ise %11,7'den %11,4'e düşmüştür. Kadınlarda mutluluk oranı, 2014 yılında %60,4 iken 2015 yılında %60,2'ye düşmüş ve erkeklerde bu oran %52'den %52,9'a yükselmiştir. Yaş gruplarına göre mutluluk düzeyine bakıldığında, en yüksek mutluluk oranı %63,8 ile 18-24 yaş grubunda, en düşük mutluluk oranı ise %51,7 ile 45-54 yaş grubunda gerçekleşmiştir. Aynı araştırmaya göre evliler bekârlara göre daha mutlu olduklarını belirtmişlerdir. Mutluluğun kaynağı olarak ilk sırayı sağlık alırken, eğitilmiş insanlarda yaşam memnuniyeti daha yüksek çıkmıştır. Ayrıca Türkiye'de insanların %74,4'ü kendi geleceklerinden umutlu olduklarını belirtmişlerdir.

2.3.1.Yaşam Doyumu ile İlgili Araştırmalar:

Köse (2016) ergenlerle yaptığı çalışmada internet bağımlılığının yaşam doyumuna etkisini incelemiştir. Araştırma grubu 109 kız, 69 erkek olmak üzere 178 öğrenciden oluşmuştur. Araştırma sonucunda internet bağımlılığının yaşam

doyumunu doğrudan, negatif yönde ve anlamlı düzeyde yordadığı saptanmıştır. Başka bir ifadeyle internet bağımlılığı yaşam doyumunu düşürdüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Balaban (2015), Çocuk Destek Merkezlerinde yaşayan 12-18 yaş arasındaki ergenlerin stresle başa çıkma tarzlarının yalnızlık ve yaşam doyumunu değişkenleri ile ilişkisinin incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre, yaşam doyum ölçeğinden alınan puanlar arttıkça yalnızlık ölçeğinden alınan puanlar da düşecektir. Herhangi bir hobi ile uğraşma, psikiyatrik ilaç kullanma durumu, sorunlara çözüm üretebilme, intihara teşebbüs etmeme, gelecek ilgili ümitler ile yaşam doyumunu arasında da anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Sağar (2014) lise öğrencilerinin madde bağımlılığına yönelik tutumları ile yaşam doyumunu arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçlamıştır. Lise öğrencileri ile yaptığı bu çalışmada 596 kişi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Yapılan analizler sonucu, öğrencilerin yaşam doyumları ile sigara, alkol ve uyuşturucu madde bağımlılığına yönelik tutum ölçeklerinin bazı alt boyutları arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür.

Bektaş (2014) çalışmasında haftada 10 saatten fazla Facebook kullanan üniversite öğrencilerinde duygusal zeka ve yaşam doyumunu ilişkisini incelemiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Toros, Mersin ve Çukurova Üniversiteleri'nin 2013-2014 akademik yılında öğrenim gören 500 lisans ve ön lisans öğrencisi oluşturmuştur. Araştırma sonucunda, üniversite öğrencilerinde duygusal zekâ ve yaşam doyumunu arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Dost (2007) 403 üniversite öğrencisi ile yaptığı çalışmada, üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunu düzeylerini cinsiyet, algılanan akademik başarı, algılanan ekonomik durum, algılanan anne-baba tutumu, gelecekte beklenen, dini inanç ve yalnızlık değişkenlerine göre incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma bulgularına göre üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunu düzeyleri cinsiyet, algılanan akademik başarı, algılanan ekonomik durum, gelecekte beklenen, dini inanç ve yalnızlık değişkenlerine göre farklılaşmaktadır.

Soydan (2015) yaptığı araştırmada üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı ile depresyon ve yaşam doyumu arasındaki ilişkiyi incelenmeyi amaçlamıştır. Araştırmaya 2014-2015 Eğitim-Öğretim yılında Haliç Üniversitesi'nde öğrenim gören toplam 393 kişi katılmıştır. Araştırma sonucuna göre, internet bağımlılığı ile depresyon arasında orta ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. İnternet Bağımlılık Ölçeği'nden alınan puan arttıkça Beck Depresyon Envanteri'nden alınan puan da artmaktadır. İnternet bağımlılığı ile yaşam doyumu arasında zayıf ve negatif yönlü bir ilişki vardır. İnternet Bağımlılık Ölçeği'nden alınan puan arttıkça Yaşam Doyumu Ölçeği'nden alınan puan azalmaktadır. Cinsiyet, akademik ortalama, yalnızlık hissi, sigara kullanımı, alkol kullanımı, günlük internet kullanım süresi, internete bağlanılan cihaz ve interneti kullanım amaçları ile internet bağımlılığı puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Öğrencilerin atılgan olup olmamalarına göre duygularını ifade etme eğilimleri ve yaşam doyumlarının farklılaşp farklılaşmadığını ve öğrenim gördükleri okul türüne göre atılganlık düzeyleri arasında fark olup olmadığını inceleyen araştırmada çalışma gurubunu 402 lise öğrencisi oluşturmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, atılganlık düzeyi yüksek olan ergenlerin, olumsuz duygularını daha rahat ifade ettiklerini, çevrelerine daha fazla yakınlık gösterdiklerini ve yaşam doyumlarının daha yüksek olduğunu göstermiştir (Dönmez, 2007).

Çam ve Artar (2014) yaptıkları araştırmada, ortaokula devam eden ergenlerin yaşam doyumu düzeylerini okul türleri bağlamında incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma grubu 267 kız ve 362 erkek öğrenciden oluşmaktadır. Okul türleri olarak Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan bir ilde üç Yatılı Bölge Okulu (YBO) ve üç normal ortaokul seçilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre kızların yaşam doyumu puan ortalamalarının erkeklere göre genel olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur. 8. sınıfa devam eden ergenlerin okul doyumu puan ortalamalarının 6. ve 7. sınıflara devam eden öğrencilere göre daha düşük olduğu saptanmıştır. Okul türlerine göre yapılan karşılaştırmalarda ise benlik boyutunda yatılı bölge ortaokuluna devam eden öğrencilerin daha düşük, çevreden algılanan doyum boyutunda ise daha yüksek puanlar aldıkları tespit edilmiştir.

Gürgân (2014) Prizren Üniversitesi ile Balıkesir Üniversitesi'nde okuyan üniversite öğrencilerinin yılmazlık ve iyilik halini cinsiyet, sınıf, bölüm ve üniversite değişkenleri açısından incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma grubunda 682'si (%67,2) kadın, 333'ü (%32,8) erkek olmak üzere 1015 üniversite öğrencisi yer almıştır. Araştırmada elde edilen bulgular şunlardır: Öğrencilerin yılmazlık düzeyleri ile iyilik halleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Üniversite sınıf ve bölüm değişkenlerine göre yılmazlık ve iyilik puanları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Balıkesir Üniversitesi öğrencilerinin iyilik hali puan ortalamaları Prizren Üniversitesi öğrencilerinin iyilik hali puan ortalamalarından yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sınıf değişkenine göre 1. sınıfta okuyan öğrencilerin 3. ve 4. sınıfta okuyan öğrencilere göre iyilik hali puan ortalamaları daha düşüktür. Bölümler arasında da iyilik hali puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin iyilik hali puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Işık ve Koçak (2014) Erciyes Üniversitesi iletişim Fakültesi'nde okuyan öğrencilerle yaptıkları çalışmada, öğrencilerin yaşam doyumu düzeylerinin demografik özellikler başta olmak üzere, bölüm farklılıkları, öğrenim türü, coğrafi bölge, mesleki gelecek beklentisi, aile gelir durumu ve barınma durumu değişkenleri bağlamında incelemiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrenciler yaşamlarından genel olarak memnun olduklarını belirtmişlerdir. Diğer sonuçlar ise maddi imkânlar, yaşanılan coğrafi bölge, barınma durumu ve mesleki beklentilerin gerçekleşme ihtimalinin üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarına anlamlı derecede etki ettiği tespit edilmiştir. Diğer değişkenlerin yani cinsiyet, okunan bölüm, öğrenim türü ve aylık harcama miktarı yaşam doyumuyla anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu görülmüştür.

Çivitçi (2012) Pamukkale Üniversitesi'nde öğrenim gören 376 öğrenci ile gerçekleştirdiği çalışmada, üniversite öğrencilerinin genel yaşam doyumu düzeyleri ve cinsiyetlerine göre psikolojik ihtiyaçlarındaki (başarı, özerklik, başatlık) değişimi incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda yaşam doyumu yüksek olan öğrencilerde başarı ihtiyacı yaşam doyumu düşük olanlardan daha fazladır. Başarı ihtiyacı açısından kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır. Yaşam

doyumunu yüksek olan kızların başatlık ihtiyacının yaşam doyumunu düşük olan kızlara göre daha fazla olduğu; yaşam doyumunu düşük olan erkeklerin özerklik ihtiyacının da yaşam doyumunu yüksek olan erkeklere göre daha fazla olduğu görülmüştür. Ayrıca yaşam doyumunu ve cinsiyet etkileşiminin başarı ihtiyacı üzerindeki ortak etkisi ise anlamlı bulunmamıştır.

Sarı, Ötünç ve Erceylan (2007) araştırmalarında lise öğrencilerinin okullarının yaşam kalitesine ilişkin algılarını incelemiştir. Araştırma grubunu Adana ilinde 6 liseden toplamda 478 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin okullarındaki yaşam kalitesini genel olarak orta düzeyde olarak algıladıkları, kız ve erkek öğrencilerin okul yaşam kalitesi algıları arasında önemli farklılıklar olmadığı görülmüştür. Ayrıca üst sosyo – ekonomik düzeydeki liselerde okul yaşam kalitesinin daha yüksek olduğu ve sınıf düzeyi yükseldikçe öğrencilerin liselerindeki yaşam kalitesini daha olumlu algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu çalışmada, ortaöğretim öğrencilerinin, telefon bağımlılığının yalnızlık ve yaşam doyumu bakımından incelenmesi hedeflenmiştir. Araştırmada aynı zamanda akıllı telefon bağımlılığı ile yalnızlık ve yaşam doyumlarının cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyi, akademik başarı durumu, akıllı telefon kullanım süresi, akıllı telefon kullanım amacı değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği de incelenmiştir. Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, çalışma grubu, araştırma sürecinde kullanılan kişisel bilgi formu, verilerin toplanmasında kullanılan ölçekler ve bu ölçeklerin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, verilerin işlem yolu ve toplanma süreci ve toplanılan bu verilerin analizinde kullanılan istatistiksel tekniklere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, Ortaöğretim öğrencilerinde telefon bağımlılığının yalnızlık, yaşam doyumu ve bazı kişisel özellikler bakımından incelenmesi hedeflenmiştir. Çalışmada “ilişkisel tarama modeli” kullanılmıştır.

İlişkisel tarama modelleri, iki veya daha fazla değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi hedefleyen araştırma modelleridir (Karasar, 2005).

3.2. Araştırma Grubu

Araştırma evrenini, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Gümüşhane Merkez ve Kelkit ilçesine bağlı merkez okullarda öğrenim görmekte olan ortaöğretim 11. ve 12. sınıf öğrencilerinden oluşturmaktadır. Bu okullarda akıllı telefonu olan veya kullanan öğrencilere uygulama yapılmıştır. Uygulama yapılan okullar ve öğrenci sayısı aşağıda Tablo:1’de verilmiştir.

Tablo 1
Çalışma Grubu

Okul Adı	11-12'nci Sınıf Uygulanan Öğrenci Sayısı
Kelkit Yaşar ve İrfani Doğan MTAL	79
Kelkit Nene Hatun MTAL	44
Kelkit İlçesi Lokman Hekim SML	64
Kelkit Muammer ve Enver Şahin Anadolu Lisesi	76
Kelkit İlçesi Anadolu Lisesi	112
Kelkit İlçesi Abdulhamit Han AİHL	94
Gümüşhane Merkez Türk Telekom Fen Lisesi	76
Gümüşhane Merkez Mareşal Çakmak Sosyal Bilimler Lisesi	85
Toplam	630

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından çalışma grubuna uygulanmak üzere hazırlanan kişisel bilgi formunda ortaöğretim 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin demografik özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Geliştirilen kişisel bilgi formunda öğrencilerin cinsiyetleri, okul türleri, ortalama okul başarı notu-başarı not aralığı, akıllı telefon kullanım amaçları, akıllı telefon kullanım süresi, sınıf düzeyi ile ilgili toplam altı soru bulunmaktadır. Kişisel bilgi formu uzman görüşü alınarak geliştirilmiştir.

3.3.2. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği

Ölçeğin orijinal formu 2013 yılında Kwon, Kim, Cho ve Yang tarafından geliştirilmiştir. İlk olarak 33 maddelik olarak bu form geliştirilmiştir. Daha sonra 343 erkek, 197 kız toplam 547 kişiye uygulanarak 10 maddelik kısa form geliştirilmiştir. Kısa form 5'li Likert olarak yapılmıştır.

Ölçeğin Türkçeye uyarlaması 2014 yılında Akın ve diğerleri tarafından yapılmıştır. 312 lise öğrencisine uygulanan ölçek, Türkçeye uyarlama aşamasında öncelikle İngilizceyi iyi bilen 5 akademisyen tarafından Türkçeye çevrilip tekrar

İngilizceye dönüştürülmüştür. Daha sonra Türkçe form üzerinde anlam ve gramer açısından incelemeler yapıp gerekli düzeltmeler ile denemelik Türkçe form hazırlanmıştır. Ölçek tek boyuttan oluşmaktadır. Türkçeye uyarlanan ölçeğin güvenirlik çalışmalarında, standardize edilmiş Cronbach Alpha değeri açısından güvenirliği.88çıkkmıştır.

Kwon, Kim, Cho ve Yang tarafından 2013 yılında hazırlanan “Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği’ nin” geçerlilik çalışmalarında “İnternet Bağımlılığı Ölçeği” ve “Akıllı Telefon Eğilim Ölçeği” birlikte kullanılmıştır. Buna göre iki ölçek için geçerlilik katsayısı İnternet Bağımlılığı Ölçeği için.42; Akıllı Telefon Eğilim Ölçeği için.76 bulunmuştur.

Türkçeye Akın ve diğerleri (2014) tarafından uyarlanan Akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinin yapı geçerliliği için yapılan doğrulayıcı faktör analizinde ölçek orijinal yapısında olduğu gibi tek boyut olarak uyum verdiği görülmüştür ($\chi^2= 56.92$, $sd= 31$, $RMSEA= .052$, $NFI= .96$, $NNFI= .97$, $IFI= .98$, $RFI= .94$, $CFI= .98$, $GFI= .96$ ve $SRMR= .052$).

2013 yılında Kwon, Kim, Cho ve Yang tarafından geliştirilen Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinin güvenirlik çalışmalarında Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı. 91 olarak bulunmuş olup madde toplam korelasyon katsayısı ise. 50ile. 80 arasında değiştiği bulgulanmıştır.

Ölçeğin Türkçeye uyarlamasını yapan Akın ve diğerleri (2014) tarafından yapılan çalışmada Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenirlik kat sayısı. 88 olarak bulunmuş ve Ölçeğin düzeltilmiş madde-test korelasyonları .43 ile.76 arasında sıralanmıştır. Bu çalışmada ise Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenirlik kat sayısı .83 olarak bulunmuştur.

Akın ve diğerleri (2014) tarafından Türkçeye uyarlanan Akıllı telefon bağımlılık ölçeği 5’li Likert tipinde derecelendirilmiş bir ölçektir. Ölçek 10 maddeden oluşmaktadır.Ölçeğin tamamı düz maddelerden oluşmaktadır. Her bir madde için *Kesinlikle Katılmıyorum (0)*, *Kısmen Katılmıyorum (1)*, *Kararsızım (2)*, *Kısmen Katılıyorum (3)*, *Kesinlikle Katılıyorum (4)* puan almaktadır. Ölçekten en fazla 40, en

düşük ise 0 puan alınabilmektedir. Ölçekten alınan puanların yüksekliği Akıllı Telefon Bağımlılığının yüksek olduğunu göstermektedir.

3.3.3. UCLA Yalnızlık Ölçeği

Ölçeğin orijinali Russel, Peplau ve Ferguson (1978) tarafından geliştirilen University of California Los Angeles LonelinessScale'dir. Daha sonra ölçek Russel, Peplau ve Cutrona (1980) tarafından tekrar gözden geçirilerek maddelerin yarısı olumlu yarısı olumsuz hale getirilmiştir. Türkçe uyarlama çalışmaları Demir (1989) tarafından yapılmıştır. Bu ölçekteki her maddede bireyin sosyal ilişkileri ile ilişkili duygu veya düşünce belirten bir ifade bulunmaktadır. Yalnızlık durumu ne sıklıkla yaşadıklarını Dörtlü Likert tipi derecelendirme ölçeği üzerinde işaretlemeleri istenmektedir. Testin geçerlik yöntemi Beck Depresyon Envanteri ile kriter geçerliği tabanlıdır, korelasyon katsayısı.82'dir. Güvenirlik çalışmaları test tekrar test yöntemi ile yapılmıştır. Güvenirlik katsayısı.94 tür.Ayrıca bu araştırmada iç tutarlık analizleri sonucu Cronbah Alpha katsayısı .81 olarak elde edilmiştir.

Puanlama yapılırken maddelerin ters çevrilmesi aşamasında ölçekte yer alan (1, 4, 5, 6, 9, 10, 15, 16, 19, 20) olumlu anlamda ifadeler içeren maddeler, “sık sık yaşarım”(1), “bazen yaşarım”(2), “nadiren yaşarım”(3), “hiç yaşamam”(4) şeklinde puanlandırılarak hesaplanmalıdır. Diğer taraftan olumsuz anlamda ifadeler içeren (2, 3, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 17, 18) maddeler tam tersi yönde , “hiç yaşamam”(1),“nadiren yaşarım”(2), “bazen yaşarım”(3), “sık sık yaşarım”(4) şeklinde puanlandırılarak hesaplanmalıdır. Puanlama işlemi yapıldıktan sonra tüm maddelerden alınan puanlar toplanarak “Toplam yalnızlık puanı” elde edilir. 4'lü Likert tipi bir ölçek olduğundan her madde için puanlama 1 ila 4 puan arasında değiştiği için ölçekten alınabilecek en düşük puan 20, en yüksek puan ise 80 olacaktır. Ölçekten alınan toplam yalnızlık puanının yüksek olması yalnızlık eğilimi düzeyinin yüksek olduğu anlamına gelmektedir (Demir, 1989).

Pancar (2009) Yüksek Lisans tez çalışması kapsamında UCLA Yalnızlık Ölçeği'nin ergenlerde kullanılabilirliğini test etmek amacıyla test tekrar test yöntemi ile güvenirlik çalışması yapmıştır Bu çalışma kapsamında 2005-2006 eğitim – öğretim

yılında Adana Erkek Lisesi'nde eğitimlerine devam eden 142 ortaöğretim öğrencisine iki hafta ara ile iki kez uygulamıştır.

Test tekrar test yöntemi kullanılarak yapılan güvenirlik çalışması sonucunda, UCLA Yalnızlık Ölçeği ile elde edilen puanlar arasındaki korelasyon katsayısını, $r=.79$ ($p<.001$) olarak elde etmiştir. Bu korelasyon katsayısı UCLA Yalnızlık Ölçeği'nin tutarlı bir ölçek olduğu kanaatini oluşturmuştur. Ayrıca iç tutarlık analizleri sonucu Cronbah Alpha katsayısını $.87$ ($p<.001$) olarak elde etmiştir.

3.3.4. Yaşam Doyumu Ölçeği:

Orijinali (1985) Diener, Emmons, Larsen ve Griffin tarafından geliştirilen Yaşam Doyumu Ölçeği (The Satisfaction with Life Scale) Likert tipinde 5 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddeleri "hiç katılmıyorum"(1), "katılmıyorum" (2), "kısmen katılmıyorum" (3), "ne katılıyorum ne katılmıyorum" (4), "kısmen katılıyorum" (5), "katılıyorum" (6), "tamamen katılıyorum" (7) şeklinde ifadeler içermektedir. Ölçekteki ifadelerin hepsi olumlu anlamlar ifade etmekte, tersten puanlanan madde bulunmamaktadır ve ölçek tek boyuttan oluşmaktadır. Yaşam Doyumu Ölçeği'nden alınabilecek en düşük puan hepsine "hiç katılmıyorum" denildiği koşulda 5, hepsine "tamamen katılıyorum" denildiği koşulda ise en yüksek 35 puan olmaktadır. Ölçekten düşük puan alınması düşük düzeyde yaşam doyumuna, yüksek puan alınması ise yüksek düzeyde yaşam doyumuna işaret etmektedir.

Ölçeğin orijinalinde Cronbach Alpha değeri. 87 olarak bulunmuştur. Ölçüt bağımlı geçerliği ise $.82$ olarak elde edilmiştir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlaması Köker (1991) ve Yetim (1993) tarafından yapılmış, Yetim' in yaptığı çalışmada Alpha değeri. 86 , test-tekrar test güvenirliği ise $.73$ bulunmuştur. Bu araştırmada ise iç tutarlık analizleri sonucu Cronbah Alpha katsayısı $.69$ olarak elde etmiştir.

3.4. Araştırmanın İşlem Yolu

Araştırmaya başlanması ve sorunsuz yürütülmesi için bildirim yapılması gereken kurumlardan araştırma izni alındıktan sonra 2015-2016 eğitim öğretim yılında Gümüşhane Merkez ve Kelkit İlçesi'nde yer alan bazı ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören toplam 630 öğrenciye "Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği", "UCLA

Yalnızlık Ölçeği” ve “Yaşam Doyumu Ölçeği” uygulanmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından geliştirilmiş katılımcıların cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyi, akademik başarı ortalaması, akıllı telefon kullanım süresi ve akıllı telefon kullanım amaçlarını belirlemeye yönelik olarak da “Kişisel Bilgi Formu” uygulanmıştır. Katılımcılara araştırmacı tarafından gerekli uyarılar ve açıklamalar yapılmıştır. Ölçeklerden önce verilen yönergeler ile katılımcıların ölçekleri içtenlik ve samimiyetle doldurmaları rica edilmiştir. Ölçekler Milli Eğitim Müdürlüğünün belirlediği tarihlerde okullara gidilerek uygulanmıştır. Öğrencilerin formu doldurmaları için 40 dakika süre verilmiştir. Bu süre içinde ara verilmemiştir. Öğrencilerden alınan formlar içinde gelişigüzel doldurulanlar ayrılmış ve değerlendirmeye katılmamıştır.

3.5. Araştırmada Kullanılan Veri Analizi Teknikleri

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğrencilerden elde edilen veriler araştırmacı tarafından elektronik ortamda kodlanmış ve daha sonra veri analizi yapılmıştır. Öğrencilerden elde edilen verilerle çalışmanın hipotezleri doğrultusunda cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyi, akademik başarı ortalaması, akıllı telefon kullanım süresi ve akıllı telefon kullanım amacı ile akıllı telefon bağımlılık, yalnızlık ve yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığı test edilmiştir. Çalışma grubunun parametrik özellikler göstermesi nedeniyle iki değişkenli verilerde t testi ve ikiden fazla değişkeni olan verilerde Tek yönlü ANOVA kullanılmıştır. Ayrıca değişkenlerin akıllı telefon bağımlılığını yordayıp yordamadığını test etmek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi testleri kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1 Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

4.1.1 Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulgular

Ortaöğretim öğrencilerinin cinsiyete göre akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Bu kapsamda bağımsız örneklem t testi analizi gerçekleştirilmiş ve sonuçlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo: 2–Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre ATBÖ-E Puanlarına İlişkin Bağımsız Örnek t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Kız	314	25,0605	9,51740	628	-,276	,782
Erkek	316	25,2627	8,84060			

p>0.05

Ortaöğretim öğrencilerinin cinsiyete göre akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı bir etkisinin olup olmadığını gösteren bağımsız örneklem için t testinde, kızların akıllı telefon bağımlılığı puan ortalaması ile ($\bar{X}_K:25,06$) erkek öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı puan ortalaması ($\bar{X}_E:25,26$) arasında anlamlı bir fark görülmemiştir [$t_{628}:-0,276$, $p>0.05$]. Bu durumda öğrencilerde cinsiyetin akıllı telefon bağımlılığı üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

4.1.2 Ortaöğretim Öğrencilerinin Kayıtlı Olduğu Lise Türüne Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulgular

Ortaöğretim öğrencilerinin kayıtlı olduğu lise türüne göre akıllı telefon bağımlılığı puanlarına ilişkin betimleyici istatistik sonuçları aşağıda Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo-3 Ortaöğretim öğrencilerinin kayıtlı olduğu okul türüne göre ATBÖ-E puanlarına ilişkin betimleyici istatistik sonuçları

Okul Türü	N	\bar{X}	Ss
Nene Hatun MTAL (1)	44	23,4091	9,49496
Abdulhamit Han AİHL(2)	94	25,1277	9,24137
Muammer Ve Enver Şahin Anadolu Lisesi(3)	76	25,9079	9,55012
Anadolu Lisesi(4)	112	25,6786	9,03767
Lokman Hekim SML(5)	64	26,3594	8,84140
Yaşar Ve İrfani Doğan MTAL(6)	79	25,6582	9,45419
Mareşal Çakmak Sosyal Bilimler Lisesi(7)	85	24,7059	9,32077
Türk Telekom Fen Lisesi(8)	76	23,6974	8,60855
Toplam	630	25,1619	9,17741

Yukarıda Ortaöğretim öğrencilerinin kayıtlı olduğu lise türüne göre akıllı telefon bağımlılığı puanlarına ilişkin betimleyici tablo verilmiştir. Tablo 3'e göre okullar arasında akıllı telefon bağımlılığı puan ortalaması en düşük Nene Hatun MTAL ($\bar{X}_1:23,4091$) ve Türk Telekom Fen Lisesi ($\bar{X}_8:23,6974$) okulları çıkmıştır. En yüksek puan ortalaması ($\bar{X}_5: 26,3594$) ise Lokman Hekim SML okulunda çıkmıştır.

Ortaöğretim öğrencilerinin okudukları okul türüne göre akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemeye yönelik tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo: 4 –Ortaöğretim Öğrencilerinin Kayıtlı Olduğu Okul Türüne Göre ATBÖ-E Puanlarına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

Vayansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	499,404	7	71,343	,846	,550
Gruplar İçi	52478,081	622	84,370		
Toplam	52977,486	629			

*p>0.05

Ortaöğretim öğrencilerinin kayıtlı olduğu okul türüne göre ATBÖ-E puanlarına ilişkin Tek yönlü ANOVA sonuçları verilmiştir. Sonuçlara göre öğrencilerinin kayıtlı olduğu okul türüne göre ATBÖ-E puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür [$F_{(7-622)}:0,846, p>0.05$].

4.1.3 Ortaöğretim Öğrencilerinin Bulunduğu Sınıf Düzeyine Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulgular

Ortaöğretim öğrencilerinin bulunduğu sınıf düzeyine göre akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Bu kapsamda bağımsız örneklem t testi analizi gerçekleştirilmiş ve sonuçlar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo: 5 - Lise Öğrencilerinin sınıf düzeyine Göre ATBÖ-E Puanlarına İlişkin Bağımsız Örnek t-testi Sonuçları

Sınıf Düzeyi	N	\bar{X}	S	sd	t	p
11. Sınıf	308	25,8149	9,44044	628	1,750	,081
12. Sınıf	322	24,5373	8,88838			

p>0.05

Yukarıda verilen Tablo 5’te Ortaöğretim öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre akıllı telefon bağımlılığı üzerinde etkisi olup olmadığı incelenmiştir. Sonuçlara göre 11. Sınıf öğrencilerinin puan ortalamaları (\bar{X}_{11} :25,81) ile 12. Sınıf öğrencilerinin puan ortalamaları (\bar{X}_{12} :24,53) arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir [$t_{(628)}$:1,750, p>0.05]. Buna göre öğrencilerin sınıf düzeylerinin akıllı telefon bağımlılığı üzerinde etkisinin olmadığı belirtilebilir.

4.1.4 Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Başarı Durumuna Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulgular

Ortaöğretim öğrencilerinin akademik başarı durumlarına göre akıllı telefon bağımlılığı puanlarına ilişkin betimleyici istatistik sonuçları aşağıda Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo:6- Lise öğrencilerinin akademik başarılarına göre ATBÖ-E Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistik Sonuçları

Akademik başarı	N	\bar{X}	Ss
60 ve daha düşük(1)	74	28,0270	1,12919
61 ile 65 arası(2)	73	27,4521	1,03092
66 ile 70 arası(3)	104	26,4231	,90428
71 ile 75 arası(4)	146	25,4863	,77881
75 ile 80 arası(5)	132	23,5530	,78496
80 ve daha üstü(6)	101	21,7426	,74164
Toplam	630	25,1619	,36564

Ortaöğretim öğrencilerinde akademik başarıya göre akıllı telefon bağımlılığına ilişkin betimleyici tabloya göre en yüksek ortalama ($\bar{X}_1:28,02$) “60 ve daha düşük” grubu çıkmıştır. Aynı tabloya göre en düşük ortalama ise ($\bar{X}_6:21,74$) “80 ve daha üstü” grubundakilerde görülmektedir.

Ortaöğretim öğrencilerinin akademik başarı durumlarına göre akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemeye yönelik tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo:7.-Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Başarılarına Göre ATBÖ-E Puanlarına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

Vayansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Tukey
Gruplar arası	2693,665	5	538,733	6,685	,000*	1-5,1-6,
Gruplar İçi	50283,821	624	80,583			2-5,2-6,
Toplam	52977,486	629				3-6,4-6

*p<0.05

Ortaöğretim öğrencilerinin akademik başarı durumuna göre ATBÖ-E puanlarına ilişkin Tek yönlü ANOVA sonuçları verilmiştir. Sonuçlara göre öğrencilerin akademik başarı durumuna göre ATBÖ-E puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür [$F_{(5-624)}:6,685, p<0.05$].Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda anlamlı farkın “1-5”,”1-6”, “2-5”, “2-6”, “3-6”, “4-6” başarı grupları arasında olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak akademik başarı durumunun akıllı telefon bağımlılığı üzerinde bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Ortaöğretim öğrencilerinde akademik başarı durumu düşük olan grupların akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamaları yüksek çıktığı görülmektedir. Akademik başarı durumunun yüksek olduğu gruplarda ise akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamaları düşmektedir. Dolayısıyla akademik başarı yönünden zayıf olan öğrencilerin başarılı öğrencilere göre akıllı telefon bağımlısı olma ihtimalinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

4.1.5 Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulgular

Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sürelerine göre akıllı telefon bağımlılığı puanlarına ilişkin betimleyici istatistik sonuçları aşağıda Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo:8-Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre ATBÖ-E Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistikler

Kullanım süresi	N	\bar{X}	Ss
1 saatten az(1)	152	18,4079	6,40401
1-3 saat arası(2)	236	23,4746	8,02094
3-5 saat arası(3)	140	29,7857	7,87655
5 saatten fazla(4)	102	32,7843	8,03289
Toplam	630	25,1619	9,17741

Yukarıda verilen Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sürelerine göre akıllı telefon bağımlılığına ilişkin betimleyici tabloya göre en yüksek ortalama ($\bar{X}_4:32,78$) “5 saatten fazla” kullanım süresine ait çıkmıştır. Aynı tabloya göre en düşük ortalama ise ($\bar{X}_1:18,40$) “1 saatten az” akıllı telefon kullanan öğrenci grubunda görülmüştür. Tablo 8’e göre öğrencilerin akıllı telefon kullanım süreleri arttıkça akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamalarının da arttığı görülmektedir.

Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sürelerine göre akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemeye yönelik tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo: 9 -Lise Öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sürelerine göre ATBÖ-E Puanlarına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

Vayansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Tukey
Gruplar arası	16525,101	3	5508,367	94,596	,000*	1-2, 1-3,
Gruplar İçi	36452,384	626	58,231			1-4,2-3,
Toplam	52977,486	629				3-4

*p<0.05

Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sürelerine göre ATBÖ-E puanlarına ilişkin Tek yönlü ANOVA sonuçları verilmiştir. Sonuçlara göre öğrencilerin akıllı telefon kullanım sürelerine göre ATBÖ-E puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür [$F_{(3-626)}:94,596, p<0.05$].Yapılan Tukey çoklu

karşılaştırma testi sonucunda anlamlı farkın “1-2”, “1-3”, “1-4”, “2-3”, “3-4” kullanım süreleri grupları arasında olduğu görülmektedir. Yani bütün kullanım süreleri arasında anlamlı bir farklılık çıkmıştır.

Yukarda hem betimleyici sonuçlar hem de Tek yönlü ANOVA sonuçları verilmiştir. Bu sonuçları ışığında akıllı telefon kullanım süreleri ile akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna varılabilir. Akıllı telefon kullanım süresi arttıkça düzenli olarak akıllı telefon bağımlılığı puanları da arttığı görülmüştür. Buna göre de kullanma süresi ne kadar artarsa bağımlı olma ihtimali de artar sonucuna varılabilir.

4.1.6 Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amacına Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulgular

Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım amacına göre akıllı telefon bağımlılığı puanlarına ilişkin betimleyici istatistik sonuçları aşağıda Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo:10- Ortaöğretim Öğrencilerinin akıllı telefon kullanım amaçlarına göre ATBÖ-E Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistik sonuçları

Kullanım amacı	N	\bar{X}	Ss
Konuşma(1)	200	21,2150	8,63025
Mesajlaşma(2)	113	25,9912	9,01635
Oyun oynama(3)	63	25,6032	8,51098
Uygulamalar ve diğer(4)	38	24,6053	9,06892
Sosyal medya(5)	216	28,3519	8,65388
Toplam	630	25,1619	9,17741

Yukarıda Tablo:10’da akıllı telefon kullanım amacına göre akıllı telefon bağımlılığına ilişkin betimleyici tablo sonuçları verilmiştir. Tablo:10’a göre öğrenciler akıllı telefonu en çok “sosyal medya” ve en az “uygulamalar ve diğer” amaçlı kullanmaktadır. Yine tabloya göre “konuşma” amaçlı kullanan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamaları ($\bar{X}_1:21,21$) en düşük çıkarken “sosyal medya” amaçlı kullanan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamaları ($\bar{X}_5:28,35$) en yüksek çıkmıştır.

Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım amacına göre akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemeye yönelik tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo: 11 –Ortaöğretim Öğrencilerinin akıllı telefon kullanım amaçlarına göre ATBÖ-E Puanlarına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

Vayansın Kaynağı	Kareler		Kareler		F	p	Tukey
	Toplamı	sd	Ortalaması				
Gruplar arası	5415,322	4	1353,830	17,790	,000*	1-2,	
Gruplar İçi	47562,164	625	76,099			1-3,	
Toplam	52977,486	629				1-5	

*p<0.05

Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım amaçlarına göre ATBÖ-E puanlarına ilişkin Tek yönlü ANOVA sonuçları verilmiştir. Sonuçlara göre öğrencilerin akıllı telefon kullanım amacına göre ATBÖ-E puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür [$F_{(4-625)}:17,790$, $p<0.05$].Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda anlamlı farkın “1-2”,”1-3”, “1-5” kullanım amaçları arasında olduğu görülmektedir. Burada özellikle “konuşma” amaçlı kullanımın diğerleri ile farklılık gösterdiği görülmektedir.”Konuşma” amaçlı kullanan öğrencilerin bağımlılık puan ortalamaları daha düşük çıktığı söylenebilir.

Sonuç olarak akıllı telefon kullanım amacına göre akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık çıkmıştır. “Konuşma” amaçlı kullanan öğrenciler diğer amaçlı kullanan öğrenciler arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür. Özellikle “sosyal medya” amaçlı kullanan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı puan ortalamaları diğer kullanım amaçlarına göre yüksek çıkmıştır. “Sosyal medya” amaçlı kullanımın fazla olmasının bağımlılığa daha kolay yol açabileceğine de buradan ulaşabiliriz.

4.2 Ortaöğretim Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

4.2.1. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre Yalnızlık Algılarına İlişkin Bulgular

Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sürelerine göre yalnızlık algılarına ilişkin betimleyici istatistik sonuçları aşağıda Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo:12-Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistik Sonuçları

Kullanım süresi	N	\bar{X}	Ss
1 saatten az(1)	152	32,5855	7,16914
1-3 saat arası(2)	236	33,7415	7,64512
3-5 saat arası(3)	140	34,7571	7,01270
5 saatten fazla(4)	102	37,0588	9,62651
Toplam	630	34,2254	7,87562

Betimleyici tablo sonuçlarına göre akıllı telefon kullanım süresi arttıkça düzenli olarak UCLA Yalnızlık puan ortalamalarında da artış olduğu görülmektedir. Tabloya bakıldığında kullanım süresine göre UCLA Yalnızlık puan ortalaması arasında en düşük ortalamayı ($\bar{X}_1:32,58$) akıllı telefonu “1 saatten az” kullanan öğrenciler oluşturmuştur. En yüksek ortalama ($\bar{X}_4:37,05$) ise “5 saatten fazla” kullanan öğrencilerde çıkmıştır.

Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sürelerine göre yalnızlık algıları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemeye yönelik tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo:13 - Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Tukey
Gruplar arası	1322,483	3	440,828	7,321	,000*	1-4,2-4
Gruplar İçi	37691,511	626	60,210			
Toplam	39013,994	629				

*p<0.05

Yukarıda Tablo:13’teOrtaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sürelerine göre UCLA Yalnızlık puan ortalamalarına ilişkin anlamlı fark olup olmadığı

sonuçları verilmiştir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin akıllı telefon kullanım sürelerine göre UCLA Yalnızlık puan ortalamaları arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir [$F_{(3-626)}:7,321, p<0.05$]. Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda anlamlı farkın “1-4” ve “2-4” kullanım süreleri arasında olduğu çıkmıştır.

Yukarıdaki iki tabloya göre Ortaöğretim öğrencilerinde akıllı telefon kullanım süresi arttıkça yalnızlık algılarının da arttığı görülmektedir. Bu durumda akıllı telefon kullanımının ergenlerin sosyalleşmesi ve diğer insanlarla ilişkiler noktasında olumsuz etkisi olduğu söylenebilir. Gün geçtikçe yaygınlaşan akıllı telefon kullanımı ilerisi için tehlike olabilecek ve ergenlerin kendilerini daha fazla yalnız hissetmesine sebep olabilecektir.

4.2.2 Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amacına Göre Yalnızlık Algılarına İlişkin Bulgular

Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım amacına göre yalnızlık algılarına ilişkin betimleyici istatistik sonuçları aşağıda Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo:14- Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amaçlarına Göre UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistik Sonuçları

Kullanım amacı	N	\bar{X}	Ss
Konuşma(1)	200	33,5800	7,46944
Mesajlaşma(2)	113	33,6903	8,26792
Oyun oynama(3)	63	35,8254	8,60521
Uygulamalar ve diğer(4)	38	35,1053	6,77352
Sosyal medya(5)	216	34,4815	7,96677
Toplam	630	34,2254	7,87562

Yukarıda verilen Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım amacına göre yalnızlık algılarına ilişkin betimleyici tabloya göre en yüksek ortalama ($\bar{X}_5:35,82$) “Oyun oynama” kullanım amacı çıkmıştır. Aynı tabloya göre en düşük ortalama ise ($\bar{X}_1:33,58$) “Konuşma” amaçlı kullanan öğrencilerin ortalaması çıkmıştır. Tablo:14’e göre öğrencilerin akıllı telefon kullanım amaçlarına göre UCLA Yalnızlık puan ortalamaları arasında fazla puan farkı gözükmemektedir.

Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım amacına göre yalnızlık algıları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemeye yönelik tek yönlü varyans analizi sonuçları aşağıda Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo:15- Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amaçlarına Göre UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanlarına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

Vayansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	320,530	4	80,133	1,294	,271
Gruplar İçi	38693,464	625	61,910		
Toplam	39013,994	629			

*p>0.05

Yukarıda verilen Tablo:15; Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım amacına göre UCLA Yalnızlık puan ortalamaları üzerinde kayda değer etkisi olup olmadığını belirlemek üzere verilmiştir. Tabloya göre, Ortaöğretim öğrencilerinde akıllı telefon kullanım amacının UCLA Yalnızlık puan ortalamaları arasında önemli bir etkisinin olmadığı görülmektedir [$F_{(4-625)}:1,294, p>0.05$].

Bu sonuçlara göre, Ortaöğretim öğrencilerinde akıllı telefon kullanım amacının öğrencilerin kendilerini yalnız hissetmelerine etkisi olmadığı sonucuna varılabilir.

4.3 Ortaöğretim Öğrencilerinin Yaşam Doyumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

4.3.1. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre Yaşam Doyumlarına İlişkin Bulgular

Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sürelerine göre yaşam doyumları arasında anlamlı farkın olup olmadığı incelenmiştir. Akıllı telefon kullanım sürelerine göre YDÖ puanlarına ilişkin betimleyici istatistikler aşağıda 16’da verilmiştir.

Tablo:16-Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre YDÖ Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistik Sonuçları

Kullanım süresi	N	\bar{X}	Ss
1 saatten az(1)	152	24,0197	5,46811
1-3 saat arası(2)	236	23,0042	5,48925
3-5 saat arası(3)	140	21,9786	5,51710
5 saatten fazla(4)	102	20,6176	5,70226
Toplam	630	22,6349	5,62614

Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sürelerine göre YDÖ puanlarına ilişkin betimleyici istatistikler yukarıda verilmiştir. Tabloya göre kullanım süresi arttıkça YDÖ puan ortalamaları düşmüştür. Akıllı telefon kullanım süresi “Bir saatten az” olan öğrencilerin YDÖ puan ortalaması (\bar{X}_1 :24,01) en yüksek çıkarken, Akıllı telefon kullanım süresi “5 saatten fazla” olan öğrencilerin YDÖ puan ortalaması (\bar{X}_4 :20,61) ise en düşük çıkmıştır.

Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sürelerine göre YDÖ puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemeye yönelik tek yönlü varyans analizi sonuçları aşağıda Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo:17- Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre YDÖ Puanlarına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

Vayansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Tukey
Gruplar arası	799,071	3	266,357	8,725	,000*	1-3,1-4,
Gruplar İçi	19110,961	626	30,529			2-4
Toplam	19910,032	629				

*p<0.05

Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sürelerine göre YDÖ puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını sınamak için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo:17’de verilmiştir. Tek yönlü ANOVA testi sonuçlarına göre öğrencilerin akıllı telefon kullanım sürelerine göre YDÖ puan ortalamaları arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür [$F_{(3-626)}:8,725$ p<0.05]. Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda anlamlı farkın “1-3”, “1-4”, “2-4” kullanım süreleri arasında olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda belirtilen bulgulara göre akıllı telefon kullanım süresi arttıkça YDÖ puan ortalamaları düştüğü görülmektedir. Yine en düşük YDÖ puan ortalamasının en

fazla kullanım süresi grubuna yani “5 saatten fazla” olan öğrencilere ait olduğu görülmektedir. Buna karşılık en az kullanım süresi “1 saatten az” kullanan öğrencilerin ise YDÖ puan ortalamalarının yüksek çıktığı tespit edilmiştir. Tüm bu sonuçlar ışığında Ortaöğretim öğrencilerinde akıllı telefon kullanım sürelerinin yaşam doyumları üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğunu söylenebilir.

4.3.2. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amacına Göre Yaşam Doyumlarına İlişkin Bulgular:

Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım amaçlarına göre yaşam doyumları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Akıllı telefon kullanım amaçlarına göre YDÖ puan ortalamaları Tablo 18’ de verilmiştir.

Tablo:18-Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amaçlarına Göre YDÖ Puanlarına İlişkin Betimleyici İstatistik sonuçları

Kullanım amacı	N	\bar{X}	Ss
Konuşma(1)	200	23,3300	5,70384
Mesajlaşma(2)	113	22,7168	5,45512
Oyun oynama(3)	63	23,4603	5,88554
Uygulamalar ve diğer(4)	38	22,6053	5,09658
Sosyal medya(5)	216	21,7130	5,56994
Toplam	630	22,6349	5,62614

Yukarıda verilen betimleyici Tablo:18’e göre akıllı telefon kullanım amacına göre YDÖ puanlarına ilişkin en yüksek ortalama telefonu “Oyun oynama” amaçlı kullanan öğrencilerin ($\bar{X}_3:23,46$) olmuştur. En düşük ortalama ise telefonu en çok “sosyal medya” amaçlı kullanan öğrencilerin ($\bar{X}_5:21,71$) çıkmıştır. Akıllı telefonu “Konuşma” amaçlı kullanan öğrencilerin de YDÖ puan ortalaması ($\bar{X}_1:23,33$) diğerlerine göre daha yüksek çıktığı görülmektedir.

Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım amaçlarına göre YDÖ puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemeye yönelik tek yönlü varyans analizi sonuçları aşağıda Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo:19- Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amaçlarına Göre YDÖ Puanlarına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

Vayansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Tukey
Gruplar arası	323,940	4	80,985	2,584	,036*	1-5
Gruplar İçi	19586,091	625	31,338			
Toplam	19910,032	629				

*p<0.05

Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanma amaçlarına göre YDÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını sınamak için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Tek yönlü ANOVA testi sonuçlarına göre, öğrencilerin akıllı telefon kullanım amaçlarına göre YDÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir [$F_{(4-625)}:2,584, p<0.05$]. Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda anlamlı farkın “1-5” kullanım amaçlarına göre YDÖ puanlarına ilişkin olduğu çıkmıştır.

Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım amacına göre YDÖ puan ortalamaları arasındaki ilişki hem betimleyici tablo ile hem de ANOVA testi sonuçları ile yukarıda anlatılmaya çalışılmıştır. Sonuç olarak akıllı telefon kullanım amaçları öğrencilerin YDÖ puan ortalamalarının anlamlı şekilde farklı çıkmasının nedenidir. Akıllı telefonlarını “konuşma” amaçlı kullanan öğrencilerin “sosyal medya” amaçlı kullanan öğrencilere göre hayattan daha fazla doyum sağladıkları görülmektedir.

4.4. Ortaöğretim Öğrencilerinin Yalnızlık Ve Yaşam Doyumu Akıllı Telefon Bağımlılığının Anlamlı Yordayıcı Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

Ortaöğretim öğrencilerinde UCLA yalnızlık ve YDÖ puanlarının ATBÖ-E puanlarını yordayıp yordamadığına ilişkin çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo:20’de sunulmuştur.

Tablo:20-UCLA yalnızlık ve YDÖ puanlarının Ortaöğretim öğrencilerinin ATBÖ-E puanlarını yordama gücüne ilişkin çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları

Değişkenler	B	Standart hata	Beta	t	p
Sabit	26,561	2,801		9,482	,000**
UCLA	,130	,050	,111	2,597	,010*
YDÖ	-,258	,070	-,158	-3,688	,000**
R: .229	R ² : .052	F: 17.298	p: .000	*p<.05	**p<.001

UCLA yalnızlık ve YDÖ puanlarının Ortaöğretim öğrencilerinin ATBÖ-E puanlarını yordama gücüne ilişkin çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları Tablo:20’de gösterilmiştir. Varyans analizi sonuçları (F:17.298, p<.001) kurulan regresyon modelinin genel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir (R: .229, R²: .052). YDÖ puanlarının yordama gücünün negatif yönde ve daha yüksek olduğu ($\beta_{YDÖ}$: -,158), UCLA Yalnızlık puanlarının yordama gücünün pozitif yönde olduğu (β_{UCLA} : ,111) tespit edilmiştir.

4.5. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeyi Akademik Başarılarının Anlamlı Yordayıcı Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

ATBÖ-E puanlarının Ortaöğretim öğrencilerinin akademik başarılarının yordayıcısı olup olmadığına ilişkin doğrusal regresyon analizi yapılmış ve sonuçlar aşağıda Tablo:21’de verilmiştir.

Tablo:21-ATBÖ-E puanlarının Ortaöğretim öğrencilerinin akademik başarılarını yordama gücüne ilişkin basit doğrusal regresyon analizi sonuçları

Değişkenler	B	Standart hata	Beta	t	p
Sabit	78,471	1,017		77,133	,000**
ATBÖ	-,226	,038	-,231	-5,955	,000**
R: .231	R ² : .053	F: 35.462	p: .000	*p<.05	**p<.001

Akıllı telefon bağımlılık düzeyinin öğrenci başarısının göstergesi olan başarı ortalamalarını ne şekilde yordadığını ortaya koymak için yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonuçları Tablo:21’de verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre akıllı telefon bağımlılık düzeyi ile akademik başarı puanları arasında anlamlı bir ilişki gözlemlenmiş (R: .231, R²: .053), bağımlılık düzeyinin akademik başarının yordayıcısı

olduğu görülmüştür($F_{1-628}:35.462$, $p<.05$).Akıllı telefon bağımlılık düzeyi akademik başarı puanındaki değişimin % 5 ini açıklamaktadır. Regresyon denklemine esas yordayıcı değişkeninin katsayısının (B:-,231) anlamlılık testi de bağımlılık düzeyinin anlamlı bir yordayıcısı olduğunu göstermektedir ($p<.01$).

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde veri analizleri sonucunda elde edilen bulgular araştırmacı tarafından oluşturulmuş hipotezlere göre tartışılacak ve yorumlanacaktır. Aşağıda verilen başlıklarda araştırmanın veri analizinden elde edilen sonuçların daha önceki araştırmalarla karşılaştırılması sonucu tartışma ve yorumlanması verilmiştir.

5.1. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından Tartışılması

5.1.1 Ortaöğretim Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulguların Tartışılması

Araştırma bulgularına göre cinsiyete göre akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Bazı araştırmacılar cinsiyete göre akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı ilişki olup olmadığını incelemiş ve farklı sonuçlar bulmuşlardır. Daha çok araştırmalarda cinsiyete dayalı fark bulunsa da bu araştırmayı destekleyecek çalışmalar da vardır. Buna göre Ünal(2015) yaptığı araştırmada akıllı telefon bağımlılığı ölçeği düzeylerini tüm öğrenciler, kız öğrenciler ve erkek öğrenciler için sırasıyla 80,96; 81,55 ve 80,18 bulmuştur. Kız öğrencilerin bağımlılık düzeyi sayısal olarak yüksek olsa da istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Yine Tekin ve diğerleri (2012) tarafından Cep Telefonu Problemleri Kullanım Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında cinsiyetler arasında anlamlı farklılık çıkmadığı gözlenmiştir.

Akıllı telefon bağımlılığı cinsiyete göre farklılık gösteren araştırmalar da mevcuttur. Doğan ve Tosun'un (2016) çalışmasında problemleri akıllı telefon kullanımında cinsiyetler arasında farklılığa rastlanmıştır. Lee, Chang, Lin ve Cheng (2014) kadınların erkeklere oranla daha fazla problemleri akıllı telefon kullandığını, kadınların sosyal medya sitelerini (Facebook vb.) erkeklerin ise iş ve profesyonel siteleri (Linkedin vb.) daha fazla kullandıklarını ortaya koymuşlardır. Van Deursen, Bolle, Hegner ve Kommers (2015) kadınlarda akıllı telefon bağımlılığı olma tehlikesinin

erkeklerle göre daha fazla olduğunu bulmuşlardır. Chóliz (2012) ergenlerle yaptığı çalışmada akıllı telefon bağımlılığının kadınların erkeklerle oranla daha fazla olduğunu saptamıştır. Friebel ve Seabrigt (2011) kadınların telefonda erkeklerden daha fazla zaman harcadıklarını ortaya koymuşlardır. Yapılan bu çalışmalar kadınların daha riskli grup olduğunu bize göstermektedir. Özellikle bayanların sosyal medyayı daha çok kullanmaları telefonda daha fazla vakit geçirmelerine neden olmaktadır. Bunun da bağımlı olmalarında önemli etken olduğu düşünülmektedir.

Yukarıda verilen çalışmaların karşıtı olan benzer çalışmalar da mevcuttur. Yani erkeklerin kadınlara göre daha bağımlı olduğu veya daha riskli grup olduğuna dair sonuçları olan çalışmalar da vardır. İnternet bağımlılığı ile akıllı telefon bağımlılığının birbirine benzer özellikler gösterdiğini söyleyebiliriz. Ülkemizde akıllı telefon bağımlılığı ile ilgili fazla araştırma olmaması nedeniyle internet bağımlılığı araştırmalarına da bakılmıştır. Balcı ve Gülnar (2009) araştırmalarında cinsiyete göre internet bağımlılığı arasında anlamlı bir farklılık olmadığını bulmuşlardır. Ancak erkek katılımcıların % 24,5'i, kadın katılımcıların % 21,9'u internet bağımlılığı belirtisi göstermektedirler. Buna göre erkeklerin daha çok risk altında olduğu belirtilebilir.

Cinsiyete göre internet bağımlılık puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşan bazı araştırmalar mevcuttur. Gökçearsan ve Günbatır (2014) araştırmalarında erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre internet bağımlılığına ilişkin olarak daha yüksek ortalamaya sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Fark anlamlı bulunmuştur. Buna göre erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre bağımlı olma riski daha fazladır. Benzer bir çalışmada Seferoğlu ve Yıldız (2013) erkek öğrencilerin internet bağımlılık ölçeğinden puan ortalaması bakımından kızlara göre anlamlı bir şekilde yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Kır ve Sulak (2014) internet bağımlılık düzeylerini farklı değişkenler açısından incelemiş ve kız öğrencilerin bağımlılık puan ortalamaları erkeklerle göre anlamlı bir şekilde düşük çıkmıştır. Bu çalışmalara göre erkeklerin bağımlı olma ihtimali kadınlara göre daha yüksektir.

İnternet bağımlılığı ile ilgili yapılan benzer araştırmada Taş, Eker ve Anlı (2014) cinsiyete göre internet bağımlılık puanlarının anlamlı bir şekilde değişmediğini saptamışlardır. Yani cinsiyetin internet bağımlılığına anlamlı etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öncel ve Tekin (2016) ortaöğretim öğrencilerinin Facebook bağımlılık düzeylerini ve kullanım amaçlarını farklı değişkenler açısından inceledikleri araştırmalarında cinsiyete göre Facebook bağımlılık düzeylerinde anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Akıllı telefon bağımlılığı ile cinsiyet arasındaki ilişkiye bakan araştırmacılar farklı sonuçlar elde etmişlerdir. Ancak literatüre bakıldığında kadınların erkeklere göre daha fazla telefon kullandıkları ve bundan dolayı da bağımlılığa daha yatkın oldukları söylenebilir. Benzer bağımlılık türü olan internet bağımlılığında ise erkeklerin daha fazla bağımlı olma riski göze çarpmaktadır. Buna karşın cinsiyete göre anlamlı fark bulunmayan araştırmalar da bulunmaktadır. Özellikle çalışma grubu özelliklerinin araştırma sonuçlarını etkilediği söylenebilir.

5.1.2 Ortaöğretim Öğrencilerinin Kayıtlı Olduğu Lise Türüne Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulguların Tartışılması

Çalışmamızda Ortaöğretim öğrencilerinin kayıtlı olduğu okul türüne göre ATBÖ-E puanlarına ilişkin Tek yönlü ANOVA sonuçlarına göre öğrencilerinin kayıtlı olduğu okul türüne göre ATBÖ-E puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Buna göre okul türü değişkeninin akıllı telefon bağımlılığına anlamlı etkisi olmadığı söylenebilir.

Literatürde okul türlerine göre akıllı telefon bağımlılığını araştıran fazla araştırma bulunmamaktadır. Taş, Eker ve Anlı (2014) lise öğrencileri ile yaptıkları çalışmada okul türüne göre internet bağımlılığı puanlarının anlamlı olarak değiştiğini bulmuşlardır.

Günümüzde akıllı telefonlar çok yaygın olduğu için bütün okullarda kontrollü kullanan öğrenciler olacağı gibi tersi kullanım da söz konusu olabilir. Okullara göre

bağımlılığın artacağı veya azalacağı gibi bir durumun düşük bir ihtimal olduğu düşünülmektedir. Nitekim araştırma sonucumuz da bunu desteklemektedir.

5.1.3 Ortaöğretim Öğrencilerinin Bulunduğu Sınıf Düzeyine Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulguların Tartışılması

Araştırmada elde edilen verilere göre sınıf düzeyinin akıllı telefon bağımlılığına anlamlı etkisinin olmadığı görülmüştür. Elde edilen sonucu destekler nitelikte benzer sonuçlara ulaşan araştırmacılar az da olsa vardır. Tekin (2012) üniversite öğrencileri ile yaptığı araştırmada sınıf düzeyi olarak Dönem I, Dönem II, Dönem III, Dönem IV, Dönem V, Dönem VI diye gruplara ayırmıştır. Buna göre üniversitede farklı dönemleri geçiren öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmadığı saptanmıştır. Süler (2016) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığı ile sınıf düzeyi ilişkisi açısından anlamlı bir farklılaşma olmadığını ortaya koymuştur. Tekin ve diğerleri (2014) tarafından yürütülen Cep Telefonu Problemleri Kullanım Ölçeğinin uyarılma çalışmasında katılımcı gruba sınıf değişkeni sorulmuş ve elde edilen sonuçlara göre anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Akıllı telefon bağımlılığına benzer araştırmalarda Balcı ve Gülnar (2009) Üniversite Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı ve İnternet Bağımlılarının Profili adlı çalışmalarında öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara göre internet bağımlılık düzeyleri bakımından anlamlı bir farklılaşma olmadığını bulgulamışlardır. İnternet bağımlılığı ile ilgili yapılan çalışmada Taş, Eker ve Anlı (2014) öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfa göre, internet bağımlılığı puanları anlamlı derecede farklı bulunmuştur. Buna göre 11. sınıfta okuyan öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalamaları 9 ve 10. sınıfta okuyan öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek çıkmıştır. Aynı çalışmada öğrenim gördükleri sınıfa göre, oyun bağımlılığının anlamlı derecede farklılık göstermediği bulunmuştur.

Tüm bu sonuçlara bakarak araştırmamızdan elde edilen sonuçlarla diğer çalışmaların örtüştüğü söylenebilir. Sınıf değişkeninin bağımlılıkta anlamlı etkisinin olmamasını, yaygınlaşan telefon kullanımını vesınıflararasında kullanım vesahip olma

bağlamında öğrenciler arasında farklılaşma olmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

5.1.4 Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Başarı Durumuna Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulguların Tartışılması

Araştırmada öğrencilerin başarı ortalamaları kategorik olarak 6 gruba ayrılmıştır. Akademik ortalaması en düşük gruba 1 ve en başarılı gruba 6 kodu verilmiştir. Buna göre araştırmada akademik ortalama arttıkça akıllı telefon bağımlılığı puanları da düzenli olarak düştüğü gözlenmiştir. Öğrencilerin akademik başarı durumuna göre ATBÖ-E puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Buna göre akademik başarı ile akıllı telefon bağımlılığı arasında negatif bir ilişki söz konusudur. Araştırmamızı destekleyen benzer çalışmalar mevcuttur. Buna göre Uğur ve Koç (2015) yaptıkları araştırmada, akıllı telefonların ders esnasında en fazla kullanılma sebebi dersle ilgisi olmayan kişisel sebepler olduğu bulunurken; azınlık bir öğrenci topluluğu dersle ilgili bilgilere erişmek veya tahtadaki ders notlarının resmini çekmek ya da hesap makinesi kullanarak dersteki öğrenme verimini arttırmak amacıyla da telefonlarından yararlandıklarını belirtmişlerdir. Derslerde telefon kullanımı daha çok ders dışı ihtiyaçlarını gidermek üzere olduğu için akademik başarıyı olumsuz etkileyeceği açıktır. Ayrıca diğer arkadaşlarını da sınıf içinde olumsuz etkileyeceği için sınıfta akıllı telefon kullanmayan veya ders ile ilişkili kullanan öğrencileri de etkileyecek ve akademik başarısını düşürecektir. Lepp, Barkley ve Karpinski (2014), problemlili akıllı telefon kullanımını akademik performans ile negatif ilişkili bulmuşlardır. Akıllı telefonu problemlili kullanan öğrenciler verilen ödevleri yapmakta, ders çalışmakta ve sınavlara çalışmakta ciddi sıkıntılar yaşayabilmekteler. Üzerine düşün görevleri yapmayan öğrencilerin akademik başarıları da düşecektir.

Akademik başarı ile akıllı telefon bağımlılığını inceleyen bir grup araştırmacı ise anlamlı fark bulamamışlardır. Elmas, Kete, Hızlısoy ve Kumral (2015)yaptıkları araştırmadateknolojik cihazların ve bu cihazların kullanım alışkanlıklarının akademik başarı üzerine muhtemel etkilerini incelemeyi amaçlamışlardır. Bu çalışmaya göre akıllı telefon kullanımının akademik başarı ile ilişkisi olmadığı saptanmıştır. Akıllı

telefon kullanımının derslerde öğrencilerin başarısını olumlu ya da olumsuz etkilemeyeceğini belirtmektedir. Sadece telefonda konuşmanın öğrenciyi akademik olarak olumlu etkileyeceğini belirtmektedir.

İnternet bağımlılığı ile ilgili yapılan araştırmalarda Kır ve Sulak (2014) çalışmalarında öğrencilerin internet bağımlılık toplam puanı akademik başarıya göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını saptamışlardır.

Öncel ve Tekin (2016) lise öğrencileri ile yaptıkları araştırmada öğrencilerin bir önceki döneme ait not ortalamaları açısından Facebook bağımlılık düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuca göre, akademik yönden başarılı olan ya da olmayan öğrenciler Facebook'u kullanmada farklılık göstermemektedir.

Tüm bu çalışmalar ışığında telefon bağımlılığının ya da kullanımının akademik performansı olumsuz etkilediğini belirten araştırmacıların da etkisinin olmadığını söyleyen araştırmacıların da olduğunu belirtmek gerekir. Ancak akıllı telefon ile fazla vakit geçiren öğrencilerin derse çalışmak, sınavlara çalışmak veya ödevleri yapma konusunda ciddi problemler yaşaması muhtemeldir. Bundan dolayı da araştırmalarda daha çok akıllı telefonu fazla kullanmanın akademik başarıyı olumsuz yönde etkilediği sonucu çıkmaktadır. Çalışmamızda bunu destekler niteliktedir.

4.1.5 Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulguların Tartışılması:

Araştırmamızda 4 tane kullanım süresi grubu oluşturulmuş ve bunlar arasında akıllı telefon bağımlılık puanları arasında anlamlı fark olup olmadığına bakılmıştır. Buna göre akıllı telefon kullanım süresi arttıkça akıllı telefon bağımlılık puan ortalamalarının da arttığı görülmüştür. Yani kullanım süresi bağımlılıkta etkili bir unsur olduğu söylenebilir. Tekin (2012) yaptığı araştırmada öğrencilerin kullanım süresini incelemiş ve öğrencilerin %42,6'sı günlük 1-2 saat kullandıklarını, %3,9'u ise cep telefonunu günlük olarak 5 saat ve üzerinde kullandıklarını belirtmiştir. 387 öğrenci ile yapılan bu araştırmanın cep telefonunu aşırı kullanan çok sayıda öğrenci olduğunu göstermektedir. Kullanım süresinin bağımlılıkta önemli bir faktör

olabileceği düşünölmekte ve bu düşünöneyi destekleyen benzer çalışmalar da olduğu görölmektedir.

Doğan ve Tosun (2016) yaptıkları araştırmada lise öğrencilerinin sosyal ağ siteleri kullanımları arttıka problemleri akıllı telefon kullanımlarının da arttığını saptamışlardır. Buna göre öğrenci ne kadar fazla sosyal ağ sitelerinde vakit geçiriyorsa problemleri akıllı telefon kullanımı da o kadar artış göstermektedir. Diğer bir araştırmada Chen, Yan, Tang, Yang, Xie ve He (2016) mobil telefon bağımlısı olan bireylerin mobil telefon ile daha çok para ve zaman harcadıklarını saptamışlardır. Bağımlılık sürecindeki insanlar davranışları daha fazla tekrar etme eğiliminde oldukları için bağımlı olan bireylerde kullanım süresinin fazla olması beklenen bir durumdur. Van Deursen ve vanDijk (2013) çalışmalarında boş zamanlarda çevrimiçi zaman geçirme konusunda eğitimsiz insanların eğitilmiş insanlara göre daha fazla zaman harcadıklarını belirtmektedirler. Buradan hareketle de eğitimsiz insanların bilinçsiz kullanımdan dolayı daha riskli grup olduğu düşünölebilir. Chóliz (2012), akıllı telefonla aşırı zaman harcama konusunda kadınların daha fazla dikkat etmeleri gerektiğini belirtir. Çünkü kadınların erkeklere göre daha fazla akıllı telefonla vakit geçirdiğini ve bağımlı olmaya daha yakın olduğunu belirtmektedir.

İnternet bağımlılığı ile ilgili yapılan araştırmalara bakacak olursak yukarıda verilen benzer sonuçlarla karşılaşmaktayız. Gökçearsan ve Günbatar (2014) öğrencilerin sosyal ağları kullanım durumuna göre internet bağımlılık düzeylerini karşılaştırmış ve anlamlı farklılık gösterdiğini görmüşlerdir. Buna göre kullanım süresi arttıka bağımlılıktan elde edilen puanlarda artmaktadır. Özellikle telefonu aşırı kullanan öğrenciler diğer öğrencilerden ayrılmaktadır. Seferoğlu ve Yıldız (2013) yaptıkları araştırmada İnternet bağımlılığı problemlerinin görölmesinde Facebook gibi sosyal paylaşım sitelerinin yoğun ve kontrolsüz kullanımının önemli bir rolü olduğunu saptamışlardır. Kır ve Sulak (2014) yaptıkları çalışmada öğrencilerin internet bağımlılık toplam puanı günlük kullanım süresine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını bulmuşlardır. Buna göre öğrencilerin günlük internet kullanımı arttıka internet bağımlılık puanı yükseldiği görölmüştür. Aynı şekilde Sırakaya ve Seferoğlu (2013) internet kullanımı süresi arttıka problemleri internet kullanımının artabileceğine

ve Oktan (2016) internette kalma süresinin problemlı internet kullanımının önemli bir ölçütü ve yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Literatürde akıllı telefon veya internet kullanım süreleri ile bağımlılık arasında pozitif ilişki olduğu göze çarpmaktadır. Yaptığımız çalışma da önceki çalışmalar ile paralellik göstermektedir. Araştırmamızda akıllı telefon kullanım süresi arttıkça ATBÖ-E alınan puanlar da istikrarlı bir şekilde yükselmiştir. Buna göre kullanım süresi bağımlılıkta önemli bir kriter gibi gözükmemektedir ve aşırı kullanılmaması konusunda dikkat edilmesi gerekir.

5.1.6 Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amacına Göre Akıllı Telefon Bağımlılığına İlişkin Bulguların Tartışılması

Çalışmamızda öğrenciler akıllı telefonu en fazla “sosyal medya” amaçlı kullandıklarını en az ise “uygulamalar ve diğer” amaçlı kullandıklarını belirtmişlerdir. Sosyal medya amaçlı kullanan öğrencilerin ATBÖ-E aldıkları puan diğer kullanım amaçlarına göre daha yüksektir. Bu bağlamda gençlerin büyük bir risk altında olduğunu belirtmek gerekir. Sosyal medyayı bu kadar yoğun kullanan öğrenciler bağımlı olma konusunda da tehlike altında oldukları söylenebilir.

İnsanlar akıllı telefonlarını farklı amaçlar doğrultusunda kullanmaktadırlar. Birçok araştırmacı akıllı telefonların en çok ne amaçla kullanıldıklarını çalışmışlar ve buna cevap aramışlardır. Doğan ve Tosun (2016) sosyal ağ siteleri kullanımı ile akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı ilişki olduğunu saptamışlardır. Sosyal ağ sitelerini yoğun olarak kullanan, oralarda fazla vakit harcayanların akıllı telefon bağımlılığı olma tehlikesi daha çok olduğu söylenilmektedir. Uğur ve Koç (2015) yaptıkları araştırmada öğrencilerin derslerde yoğun olarak mesajlaştıklarını belirtmektedirler. Mesajlaşmak da gençler arasında oldukça yaygın kullanım amaçlarından biridir. Ünal (2015) çalışmasında Cep telefonu kullanım amacı bakımından internette gezinmeyi, sosyal paylaşım sitesi kullanmayı ve fotoğraf çekmeyi tercih edenlerin bağımlılık düzeyinin istatistiksel olarak anlamlı şekilde ortalamanın üzerinde çıktığını saptamıştır. Telefonlarda internetin olması ve istenilen her şeye çabucak ulaşılması akıllı telefonlarla daha çok vakit geçirmeye insanları itmıştır. Aynı şekilde kolayca

arkadaş bulunabilmesi, gerçek kimliğini saklama gibi nedenlerle sosyal medyayı aşırı kullanan kişiler de mevcut. Bunların yanında insanlara nerede olduğunu bildirmek, resimlerini paylaşmak gibi nedenlerden dolayı fotoğraf çekmek de oldukça yaygın kullanım amaçlarından birisidir. Akıllı telefonları bu amaçlar doğrultusunda kullanan insanların telefonu aşırı kullanmaları büyük olasılıktır. Bundan dolayı da diğer kullanım amaçlarına göre bağımlılığa etkisi olduğu düşünülebilir. Lee, Chang, Lin ve Cheng (2014) araştırmalarında kadınların sosyal medya sitelerini (Facebook vb.) erkeklerin ise iş ve profesyonel siteleri (Linkedin vb.) daha fazla kullandıklarını ortaya çıkarmışlardır. Tekin (2012) yaptığı araştırmada öğrencilerin %91,6'sı cep telefonlarını iletişim\haberleşme amaçlı olarak, %68,7'si mesajlaşmak, %23,9'u oyun oynamak, %39,2'si internete bağlanmak, %14,2'si ise diğer amaçları için kullandıklarını belirtmişlerdir. Araştırmalarda insanların farklı kullanım amaçlarının olduğu değişik çalışmalarda görülmektedir. Bunda kişisel ihtiyaçların ve özelliklerin önemli olduğu düşünülmektedir.

Akıllı telefon bağımlılığına benzer özellikler gösteren internet bağımlılığı ile ilgili araştırmalarda Balcı ve Gülnar (2009) internet kullanım amacına göre internet bağımlılığı arasında anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmada kullanım amaçları olarak Olayları Takip Etme, E-Mail/Anında Mesajlaşma, Online Oyun Oynamak, Web'de Sörf Yapma, Online Alışveriş, Ödevler ve Hobi amaçlı kullanım olmak üzere toplam 7 farklı kullanım amacı belirlenmiştir. Sonuç olarak interneti online oyun oynamak, Web'de Sörf Yapma için kullanan katılımcıların; diğer amaçlarla interneti kullanan katılımcılara göre internet bağımlılık oranlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Özellikle sanal oyunların aşama şeklinde olması insanları bir diğer adım için isteklendirmekte ve daha fazla internette kalmalarına sebep olmaktadır. Buna bağlı olarak da internet bağımlılığı riski daha fazla olacaktır. Son olarak Kır ve Sulak (2014) yaptıkları çalışmada öğrencilerin internet bağımlılık toplam puanı sosyal ağ kullanıp kullanmamaya göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını bulmuşlardır. Buna göre sosyal ağ kullanan öğrencilerin kullanmayan öğrencilere göre toplam internet bağımlılık puanları yüksektir.

Değişik çalışmalarda akıllı telefon kullanım amaçlarının farklı bulunduğu görülmektedir. Birçok çalışmada sosyal medya ya da sosyal ağ siteleri dediğimiz alanlarda fazlasıyla vakit geçirmek ve kontrolsüzce kullanım bağımlı olma konusunda önemli bir sebep olabilir. Yüz yüze iletişimin azaldığı çevrimiçi iletişimin çoğaldığı dönemde bu sitelerde fazla vakit geçirmek bağımlılık bakımından büyük tehlike oluşturmaktadır. Bunların yanında oyun oynama ve mesajlaşma da çalışmalarda dikkat çekmektedir. Akıllı telefonlar hayatımızı kolaylaştırdığı gibi onsuz yapamama gibi duyguları da beraberinde getirebilir.

5.2 Ortaöğretim Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından Tartışılması

5.2.1. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre Yalnızlık Algılarına İlişkin Bulguların Tartışılması:

Araştırmamızda akıllı telefon kullanım süresi ile yalnızlık algısı arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Buna göre akıllı telefon kullanım süresi ne kadar artıyorsa yalnızlık puan ortalamaları da düzenli olarak artmıştır. Akıllı telefon kullanım süresi ile yalnızlık arasında pozitif bir ilişki olduğu saptanmıştır. Akıllı telefon bağımlılığına benzer bağımlılıklar incelenmiş ve çalışmamıza benzer sonuçların olduğu görülmüştür. Bunlardan biri olan Özben (2014) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin televizyon izleme süresine göre yalnızlık düzeylerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma bulgularına göre televizyon izleme süresine göre öğrencilerin yalnızlık puanları arasındaki farklılığın anlamlı olduğu bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin televizyon izleme süresi arttıkça yalnızlık puanlarının da arttığı saptanmıştır. Diğer bir çalışmada Çağır (2010) lise ve üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanımları ile yalnızlık düzeyleri arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu yani problemleri internet kullanımı arttıkça yalnızlık algısı da fazlaştığını bulmuştur. İnsanların bu tür teknolojik aletler ile fazla vakit geçirmesi sağlıklı sosyal gelişimlerine engel olabilmektedir. Özellikle ergenlerin akranları ile yüz yüze iletişimde bulunmaları, paylaşımlar içerisinde olmaları kişiler arası ilişkilerde iyi

olması için gereklidir. Bu tür etkinliklerden uzak kalınması ve aşırı şekilde teknolojik ürünler ile vakit geçirilmesi ergenler için sağlıklı olmayacaktır.

Yukarıdaki araştırma sonuçlarının tam karşıtı olan çalışmalar da vardır. Günümüzde akıllı telefonlar, internet gibi teknolojik yenilikler insanların hayatlarını kolaylaştırmıştır. İnsanlar anında haberleşme, bilgiye ulaşma, eğlence gibi birçok şeyi bu tür araçlarla elde edebilmektedir. Normal kullanımların insanlara fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda sosyal gelişime de faydalı olabilecek araçlardır. Yakut ve Certel (2016) araştırmalarında televizyon / internet / cep telefonu vb iletişim araçlarıyla meşguliyet azaldıkça veya çok az kullanıldığında yalnızlığın anlamlı bir şekilde arttığı sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca Uzun (2013) bireyin hayatında vazgeçilmez bir öneme sahip olan sosyalleşme kavramının sanal ortamlarda varlığını devam ettirdiği ve bireylerin gerçek yaşamdaki sosyallik, yalnızlık durumlarının sosyal paylaşım ağları kullanımı üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Her iki araştırma sonucu da teknolojik araçların insanların yalnızlaşmasında etkili olmadığı hatta sosyalleşmeye olumlu katkı sağlayabileceğini bizlere göstermektedir.

5.2.2. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amacına Göre Yalnızlık Algılarına İlişkin Bulguların Tartışılması

Araştırmada akıllı telefon kullanım amacına göre yalnızlık puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Yani öğrenciler hangi amaçla akıllı telefon kullandığı yalnızlık algılarına olumlu ya da olumsuz bir etki etmediği saptanmıştır. Ancak genel olarak sosyal medya kullanımı konusunda birçok araştırmacı çalışmış ve yalnızlık ile ilişkisini saptamışlardır. Kendini yalnız hisseden bireyler yaşadıkları bu durumdan kurulmak için mobil telefon kullanımını daha çok tercih etme eğiliminde olmaktadır (Bian ve Leung, 2015). Mutlu (2014) lise öğrencileri ile yaptığı çalışmada kullanıcıların yalnızlık ve özsaygı düzeylerinin Facebook kullanımı ve uygulamaları üzerinde etkili olduğunu görmüştür.

Çakır ve Çakır (2011) yalnızlık düzeyi arttıkça televizyon izleme süresinin arttığını, yalnızların en çok televizyonda magazin programları, diziler ve sinema

filmlerini izlediğini ortaya koymuşlardır. Yalnız insanlar daha çok zaman geçirme, arkadaşsızlıktan kaçış, alışkanlık gibi sebeplerden televizyon izlemektedirler.

Literatürde akıllı telefon kullanım amacının yalnızlığa anlamlı etkisi olup olmadığı konusunda fazla araştırma olmamasına rağmen yukarıda yer verilen araştırmalara göre yalnız insanların yaşadığı olumsuz duygulardan kaçınmak için sosyal medya kullanımının fazla olduğu çıkarılabilir. İnsanlar sosyal bir varlık olduğu için birileri ile iletişime geçmesi, paylaşımlarda bulunması elzemdir. Sosyal medya kullanılması ile bu ihtiyaçların giderilmeye çalışıldığı düşünülmektedir.

5.3 Ortaöğretim Öğrencilerinin Yaşam Doyumlarının Bazı Değişkenler Açısından Tartışılması

5.3.1. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine Göre Yaşam Doyumlarına İlişkin Bulguların Tartışılması:

Araştırmamızda Ortaöğretim öğrencilerinde akıllı telefon kullanım sürelerine göre yaşam doyumu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Buna göre akıllı telefon kullanım süresi azaldıkça yaşam doyumunun arttığı bulgulanmıştır. Araştırmacıların benzer bir bağımlılık türü olan internet bağımlılığı ile ilgili yaptığı çalışmalara bakıldığında Sezer (2013) internet kullanım süresi arttıkça psikolojik iyi olma halinin olumsuz etkilendiğini ancak makul sürede kullanımın kişinin çevresiyle olumlu ilişkilere girmesine, kendi sınırlarının farkına varmasına katkı sağlayacağını belirlemiştir.

Ergenler ile yapılan araştırmalarda internet bağımlılığı yaşam doyumunu olumsuz etkilemektedir. Ergen internette aşırı zaman geçirdiğinde eğitsel ve mesleki kariyerine ciddi zarar vermektedir. Eğitsel ve mesleki kariyer olarak hedeflere odaklanılması gereken dönemde internette aşırı zaman geçirilmesi bireyin yaşam doyumuna da olumsuz yansımaktadır (Batigün ve Kiliç, 2011; Morsünbül, 2014). Benzer bir şekilde akıllı telefonlar ile aşırı zaman geçirilmesi öğrencilerin yaşam doyumlarına olumsuz etki edecektir.

Kim ve diğeri (2006) ergenler üzerinde yaptığı araştırmalarında, internet bağımlılığı ile intihar düşüncesi ve depresyon arasında ilişkinin pozitif olduğunu ve internet bağımlısı ergenin risk altında olduğunu saptamışlardır. İnternet bağımlılığı ya da akıllı telefon bağımlılığının öğrencilerin gelişimlerine olumlu ya da olumsuz etkileri olabilmektedir. Özellikle bu teknolojik araçlar ile insanlar kendilerini olduğundan farklı ifade edebilmektedir. Böylece bu araçların aşırı kullanılmasına sebep olabilmektedir. Sosyal destek kaynakları ya da kişiler arası ilişkilerde ciddi bir şekilde zarar gören ergenlerin yaşam doyumlarının da düşük olması beklenir. Bu tür bağımlılıkları olan kişilerin depresyona girmeleri de bağımlı olmayanlara göre daha yüksek ihtimaldir.

5.3.2. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Amacına Göre Yaşam Doyumlarına İlişkin Bulguların Tartışılması

Araştırmamızda öğrencilerin akıllı telefon kullanım amaçlarına göre yaşam doyumları arasında anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Bu farklılık “konuşma” ve “sosyal medya” amaçlı kullanımlar arasında olduğu çıkmıştır. Akıllı telefonu konuşma amaçlı kullanan öğrencilerin yaşam doyumları daha yüksek çıkarken akıllı telefonu sosyal medya amaçlı kullanan öğrencilerin yaşam doyumları daha düşük çıkmıştır. Literatürde akıllı telefon kullanım amaçlarına göre yaşam doyumları arasında ilişkiyi inceleyen bir araştırma bulunmamıştır. Ancak sosyal ağlara bağlanmak veya oyun oynamak gibi kullanım amaçlarının kişilerin hayatını ve sağlığını ne yönde etkilediğini saptayan araştırmalar yapılmıştır. Bian ve Leung (2015) yalnız insanların diğer insanlarla yüz yüze konuşmada gönülsüz olduklarını ve daha çok mesaj ya da sosyal medya aracılığı ile iletişimi tercih ettiklerini saptamışlardır. Kendini yalnız hisseden, insanlarla güçlü iletişim kurma konusunda yetersiz olan insanların yaşam doyumlarının da olumsuz etkileneceği düşünülmektedir. Doğan ve Tosun’un (2016) araştırmalarında lise öğrencilerinde sosyal kaygı düzeyleri ile sosyal ağ siteleri kullanımı ve problemlili akıllı telefon kullanımı arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Lise öğrencilerinin sosyal kaygı düzeyleri arttıkça sosyal ağ kullanımlarının da arttığı, aynı şekilde sosyal kaygı düzeyleri arttıkça problemlili akıllı telefon kullanım düzeylerinin de arttığı tespit edilmiştir. Yüz yüze iletişimin insanlar

açısından daha güvenilir olması, daha yakın ilişkilerin olması yaşam doyumlarının yüksek olmasına neden olduğu düşünülmektedir.

Diğer taraftan internet bağımlılığı ile ilgili yapılan araştırmalara bakılacak olursa Sezer (2013) internette sosyal paylaşım sitelerini yoğun olarak kullanan bireylerin çevreleri ile sağlıklı iletişime giremediğini saptamıştır. Bu durumda insanlar kendilerini yalnız hissedecek ve mutlu olamayacaktır. Elmas, Kete, Hızlısoy ve Kumral'ın (2015) yaptığı araştırmada uzun süreli ve özellikle bilgisayar ile oyun oynamanın okul başarısını olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir. Bununla birlikte, cep telefonu ile konuşma süresinin okul başarısını olumlu yönde etkilediği saptanmıştır. Cep telefonu ile konuşma okul başarısını artıracığı için kişinin yaşam doyumuna da olumlu yansıtacağı, oyun oynamanın ise ters etki yapacağı düşünülebilir.

Buna göre bireylerin bilgisayardan ya da akıllı telefonlardan sosyal ağları aşırı kullanmaları yaşam doyumlarını olumsuz etkileyeceği çıkarılabilir. Aşırı oyun oynamak da insanlar üzerinde olumsuz anlamda etki etmektedir. Telefonda konuşmanın ise tam tersi olarak yaşam doyumuna etki ettiği yani insanları daha iyi hissettirdiği belirtilmektedir. Farklı araştırma sonuçları ile çalışmamızdan elde edilen sonuçlar paralellik göstermektedir.

5.4. Ortaöğretim Öğrencilerinin Yalnızlık Ve Yaşam Doyumu Akıllı Telefon Bağımlılığının Anlamli Yordayıcı Olup Olmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması

UCLA yalnızlık ve YDÖ puanlarının Ortaöğretim öğrencilerinin ATBÖ-E puanlarını yordama gücüne ilişkin çoklu doğrusal regresyon analizi sonucuna göre kurulan regresyon modelinin genel olarak anlamlı olduğunu görülmüştür. YDÖ puanlarının yordama gücünün negatif yönde ve daha yüksek olduğu, UCLA Yalnızlık puanlarının yordama gücünün ise daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Cep telefonu kullanımı, gençlerin yüz yüze iletişime geçmesini engellemektedir. Gençlerin akıllı telefon kullanımına bağılı olarak %12,6' sını sosyal ilişkilerde kopukluk yaşadığını belirtmişlerdir. Bunun yanında aşırı kullanmaya bağılı olarak gençlerde

dikkat eksikliğine, konsantrasyon bozukluğuna, uyku bozukluğuna, baş ağrılarına, hafıza bozuklukları gibi ciddi sağlık problemlerine sebep olabilmektedir (Tekin, 2012).Görüldüğü üzere problemleri kullanan kişinin sosyal ilişkilerine zarar verdiği gibi değişik birçok sağlık problemlerine de yol açabilecek bir durumdur. Çok boyutlu zararı olan bu aşırı kullanım kişinin mutluluğunu da etkileyecek ve yaşam doyumu düşecektir. Chen, Yan, Tang, Yang, Xie ve He (2016), genç yetişkinlerin mobil telefon bağımlılığı düzeyi ile olumsuz duyguların, kişiler arası ilişkilerinin önemli bir yordayıcısı olup olmadığını incelemişlerdir. Bağımlılık düzeyi yükseldikçe bireylerin olumsuz duygulara karşı daha hassas oldukları saptanmıştır. Kişilerarası ilişkilerin mobil telefon bağımlılığında ve olumsuz duygulara sahip olmakta önemli bir yordayıcı olduğu tespit edilmiştir. Buna göre mobil telefon bağımlılığının kişiye sosyal duygusal zararları olduğu söylenebilir. Kim, Seob ve David (2015), depresif kişilerin olumsuz duygulardan uzaklaşmak amacıyla ve mobil telefon aracılığıyla daha fazla iletişim halinde olmanın problemleri akıllı telefon kullanımını olumsuz etkilediğini ortaya çıkarmışlardır. Bunun aksine yüz yüze iletişim kurmanın mobil telefon aracılığı ile iletişimi ve problemleri mobil telefon kullanımını azaltmada etkili olduğu sonucu ortaya çıkarılmıştır. Yüz yüze iletişim kurmak kişiler arası ilişkilerin daha güçlü olmasını sağladığı düşünülürse kişiler kendilerini yalnız hissetmeyecek ve akıllı telefon ile iletişimi daha az tercih edeceklerdir.

Jinoh (2014) tarafından Güney Kore’de yapılan araştırma bulgularına göre “Dikkat Bozukluğu ve Hiperaktivite” belirtisi bulunan öğrencilerin yaklaşık olarak %8’inin akıllı telefon bağımlılığı riski taşıdığı görülmüştür. Ayrıca akıllı telefon bağımlılık düzeyinin öğrencilerin dikkatleri ve hiperaktiflikleri üzerinde olumsuz etkisi olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Öğrencileri çok zorlayabilecek, hayatlarını bütünüyle olumsuz etkileyebilecek bu durum kişide huzursuzluğa ve mutsuzluğa neden olabilecektir. Kişinin yaşam doyumu olumsuz anlamda etkilenecektir. Bir başka araştırmada akıllı telefon kullanımını ile öznel iyi oluş ilişkisini inceleyen Chan (2015), ses iletişimi ile öznel iyi oluş arasında pozitif bir ilişki olduğunu, çevrimiçi iletişim ile öznel iyi oluş arasında ise negatif bir ilişki olduğunu belirtmektedir. Sosyal medya kullanımının kişinin öznel iyi oluşunda ters etki yaratabileceği çıkarılabilir. Sosyal medya kullanımı gençler arasında oldukça yaygın olması göz önüne alındığında ciddi

bir risk oluşturduğu ve gençlerin ruhsal yönden sağlıklı olmaları için dikkatli kullanımın önemli olduğu görülmektedir.

Lepp, Barkley ve Karpinski (2014), problemlili akıllı telefon kullanımının akademik performansı, ruh sağlığını ve mutluluğu olumsuz etkilediğini saptamışlardır. Bae (2015), arkadaşlık doyumu ve akademik motivasyonun akıllı telefon bağımlılığında koruyucu bir etken olduğunu ortaya çıkarmıştır. Öğrencilerin arkadaşları ile iyi ilişkiler geliştirmesi kendisini yalnız hissetmemesine neden olacaktır. Kendisini yalnız hissetmeyen öğrenci sanal âlemde bu ihtiyacını giderme çabası içine girmeyecektir veya daha az girecektir. Aynı şekilde akademik olarak hedefleri olan öğrenciler buna yoğunlaşacak ve akıllı telefonları ile daha az zaman geçireceklerdir.

Van Deursen, Bolle, Hegner ve Kommers (2015) akıllı telefon bağımlılığının sosyal stres yüksek ve öz düzenleme becerisi düşük olan bireylerde akıllı telefon bağımlılığını yüksek bir risk olarak tespit etmişlerdir. Kendini yalnız hisseden bireyler yaşadıkları bu durumdan kurtulmak için mobil telefon kullanımını daha çok tercih etme eğiliminde olmaktadır (Bian ve Leung, 2015). Yalnızlık insana acı vermekte, insanın kendini değersiz görmesine sebep olmaktadır. Bu duygulardan kurtulmak isteyen ancak sosyal ilişkilerde başarısız olan bireyler bunu sanal âlemde tanımadığı insanlarla iletişimde bulunarak kapatmak istemektedirler.

Akıllı telefon bağımlılığı ile benzer bağımlılık olan internet bağımlılığına bakacak olursak benzer sonuçların bulunduğunu görebiliriz. Köse (2016) ergenlerle yaptığı çalışmasında internet bağımlılığının yaşam doyumuna etkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda internet bağımlılığının yaşam doyumunu doğrudan, negatif yönde ve anlamlı düzeyde yordadığı saptanmıştır. Başka bir ifadeyle internet bağımlılığı yaşam doyumunu düşürmektedir sonucuna ulaşılmıştır. Soydan (2015) internet bağımlılığı ile depresyon arasında orta ve pozitif yönlü bir ilişki olduğunu saptamıştır. İnternet bağımlılığı ile yaşam doyumunu arasında ise zayıf ve negatif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak yapılan araştırmalara göre mobil telefonların aşırı kullanımının mutluluk ve yaşam kalitesi üzerinde olumsuz etkileri olduğu görülmüştür. Depresyon,

dikkat eksikliği gibi ciddi hastalıklara yol açabilmektedir. Sosyal gelişme zarar vermekte ve insanların sosyal medyada diğer insanlarla iletişime geçmesine neden olmaktadır. Benzer sonuç araştırmamızda da bulunmuştur. Yalnızlık ve yaşam doyumu akıllı telefon bağımlılığının anlamlı yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.5. Ortaöğretim Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeyi Akademik Başarılarının Anlamlı Yordayıcı Olup Olmadığına İlişkin Bulguların Tartışılması:

Araştırmamızda Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeyi akademik başarılarının anlamlı yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir. Akıllı telefon ile fazla zaman geçiren öğrenciler akademik anlamda görevlerini yerine getiremeyecek ve başarısız olacaklardır. Akıllı telefon bağımlılığı ile akademik performans arasında negatif bir ilişki vardır (Lepp, Barkley ve Karpinski, 2014). Bae (2015), akademik motivasyonun akıllı telefon bağımlılığında koruyucu bir etken olduğunu ortaya çıkarmıştır. Buna göre akademik olarak başarı ihtiyacı hisseden öğrencilerin akıllı telefon bağımlısı olma ihtimalinin daha düşük olduğu söylenebilir. Araştırmamız ile benzerlik göstermeyen çalışmalar da mevcuttur. Süler (2016) araştırmasında üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığı ile akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişki açısından anlamlı bir farklılaşma olmadığını ortaya koymuştur. Değişik araştırmalarda farklı sonuçlara ulaşılsa da akıllı telefon bağımlılığının akademik başarıyı düşüreceği daha yüksek bir ihtimal olduğu düşünülmektedir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Orta öğretim öğrencilerinde telefon bağımlılığının yalnızlık, yaşam doyumu ve bazı kişisel özellikler bakımından incelendiği bu araştırmadan çıkan sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

1. Orta öğretim öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık puanları öğrencilerin cinsiyetine göre anlamlı farklılık göstermemiştir.
2. Orta öğretim öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık puanları öğrencilerin kayıtlı olduğu okul türüne göre anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır.
3. Orta öğretim öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık puanları öğrencilerin buldukları sınıf düzeyine göre anlamlı bir farkın önemli veya anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
4. Orta öğretim öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık puanları öğrencilerin akademik başarı durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Bu farklılaşma genel olarak başarı puanı yüksek olan öğrenciler ile başarı puanı düşük olan öğrenciler arasındadır. Akademik başarı puanı 65 veya daha düşük olan öğrencilerin ATBÖ-E puanları akademik başarı puanları 75 ve üzeri olan öğrencilerden, akademik başarı puanı 66 ile 75 arası olan öğrencilerin akademik başarı puanı 80 ve üzeri olanların ATBÖ-E puanlarından yüksektir. Diğer bir ifade ile başarılı öğrencilerde ATBÖ-E bağımlılık puanı düşük, başarı düzeyi düşük olan öğrencilerde ise yüksektir.
5. Orta öğretim öğrencilerinde akıllı telefon kullanım sürelerine göre ATBÖ-E puanları arasında anlamlı bir farklılık vardır. Akıllı telefonu 1 saatten az kullanan öğrencilerin ATBÖ-E puanları 1-3 saat kullanan öğrencilerden, telefonu 1-3 saat kullanan öğrencilerin ATBÖ-E puanları 3-5 saat kullanan öğrencilerden ve telefonu 3-5 saat kullanan öğrencilerin de 5 saatten fazla kullanan öğrencilere göre ATBÖ-E puanları yüksek çıkmıştır. Öğrencilerin akıllı telefon kullanım süreleri azaldıkça ATBÖ-E puanı düşmüş, kullanım süreleri arttıkça ATBÖ-E puanı yükselmiştir.

6. Orta öğretim öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık puanları öğrencilerin akıllı telefon kullanım amacına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Buna göre akıllı telefonu konuşma amaçlı kullanan öğrencilerin ATBÖ-E puanları akıllı telefonu mesajlaşma, oyun oynama ve sosyal medya amaçlı kullananlara göre daha düşüktür.
7. Orta öğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sürelerine göre UCLA yalnızlık puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Akıllı telefonu 1 saat ve 1-3 saat kullanan öğrencilerin UCLA yalnızlık puan ortalamaları 5 saatten fazla kullanan öğrencilere göre düşüktür. Akıllı telefonu az kullanan öğrenciler kendilerini daha az yalnız hissetmektedir.
8. Orta öğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım amacına göre UCLA yalnızlık puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı bulgulanmıştır.
9. Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sürelerine göre YDÖ puan ortalamaları arasında anlamlı fark vardır. Buna göre akıllı telefonu 1 saatten az kullanan öğrencilerin 3-5 saat arası ve 5 saatten fazla kullanan öğrencilere, 1-3 saat arası kullanan öğrencilerin 5 saatten fazla kullanan öğrencilere göre YDÖ puan ortalamaları yüksektir. Öğrencilerin akıllı telefon kullanım süreleri arttıkça yaşam doyumları düşmektedir.
10. Ortaöğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım amaçlarına göre YDÖ puan ortalamaları arasında anlamlı fark vardır. Akıllı telefonu konuşma amaçlı kullanan öğrencilerin sosyal medya amaçlı kullanan öğrencilere göre YDÖ puan ortalamaları yüksektir. Akıllı telefonu konuşma amaçlı kullanan öğrencilerin yaşam doyumları fazladır.
11. UCLA yalnızlık ve YDÖ puanlarının Ortaöğretim öğrencilerinin ATBÖ-E puanlarını yordama gücüne ilişkin çoklu doğrusal regresyon analizi sonucu kurulan regresyon modelinin genel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. YDÖ puanlarının yordama gücünün negatif yönde ve daha yüksek olduğu UCLA Yalnızlık puanlarının yordama gücünün ise pozitif yönde olduğu görülmüştür.

12. Akıllı telefon bağımlılık düzeyi ile akademik başarı puanları arasında anlamlı bir ilişki gözlemlenmiş, bağımlılık düzeyinin akademik başarının yordayıcısı olduğu görülmüştür.

6.1. Öneriler:

1. Bu çalışma Gümüşhane Merkez ve Kelkit İlçesi'nde farklı lise türlerinde öğrenim görmekte olan öğrenciler ile yapılmıştır. Daha sonraki araştırmalarda genişletilerek farklı il ve okul türlerini kapsayacak şekilde yapılabilir.
2. Başarı düzeyi düşük olan öğrencilerde genel olarak akıllı telefon bağımlılık puanının yüksek olduğu bulunmuştur. Akademik başarı puanlarının artmasına paralel olarak akıllı telefon bağımlılık puanlarının genel olarak azaldığı tespit edilmiştir. Bu nedenle akıllı telefon bağımlılığı ile ilgili çalışmalarda akademik başarısı düşük olan öğrenciler odak grup olarak seçilebilir. Başarı düzeyi düşük olan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılıklarının azaltılması başarı puanlarının yükselmesini pozitif yönde etkileyebilir.
3. Akıllı telefonu fazla kullanan öğrencilerde akıllı telefon bağımlılık puanının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Buna bağlı olarak okullarda akıllı telefon bağımlılığına ilişkin ailelere yönelik seminerler, konferanslar veya bilgilendirme çalışmaları yapılabilir ve telefonu aşırı kullanan öğrencilere nasıl önlemler alınması ve davranılması gerektiği hakkında bilgi verilebilir.
4. Orta öğretim öğrencilerinin akıllı telefon kullanım sürelerine göre yalnızlık puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Ayrıca Akıllı telefonu sosyal medya, oyun oynama ve mesajlaşma gibi amaçlarla kullanan öğrencilerin bağımlılık puanlarının yüksek çıktığı bulunmuştur. Buna göre okulda bağımlı olma eğilimi olan öğrenciler tespit edilerek sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere yönlendirilmesi yararlı olabilir. Bu şekilde öğrenciler akıllı telefonlara daha az zaman ayırabilir ve bağımlı olma ihtimalleri düşebilir. Yüz yüze iletişim arttığı için kendilerini rahatsız eden yalnızlık duyguları aza indirgenebilir.
5. Bağımlı olan ergenlerle ilgili olarak grupla psikolojik danışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- ACAR, M. (2009). *Zihinsel ve Fiziksel Özürlü Çocuğa Sahip Anne ve Babaları Yaşam Doyumu ve Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- AKIN, A., ALTUNDAG, Y., TURAN, M. E. & AKIN, Ü. (2014). The Validity and Reliability of the Turkish Version of the Smart Phone Addiction Scale-Short Form for Adolescent. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 152, 74-77.
- Amerikan Psikiyatri Birliği (1994). *Mental Bozuklukların Tanımsal ve Sayımsal El Kitabı*, Dördüncü Baskı (DSM-IV) Tanı Ölçütleri Başvuru El Kitabı (Çev. Ed.: E. Köroğlu). Hekimler Yayın Birliği, Ankara, 1994.
- Amerikan Psikiyatri Birliği (2013). *Ruhsal Bozuklukların Tanımsal ve Sayımsal El Kitabı*, Beşinci Baskı (DSM-5) Tanı Ölçütleri Başvuru El Kitabı, (Çev. Ed.: E. Köroğlu). Hekimler Yayın Birliği, Ankara, 2013.
- AUGNER, C. & HACKER, G. W. (2012). Associations Between Problematic Mobile Phone Use and Psychological Parameters in Young Adults. *International Journal of Public Health*, 57(2), 437-441.
- AVŞAROğLU, S., DENİZ, M. E. ve KAHRAMAN, A. (2005). Teknik Öğretmenlerde Yaşam Doyumu, İş Doyumu ve Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 115-129.
- AYAROğLU, S. (2002). *Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanımları ve Yalnızlıkları Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- AYDINER, B. B. (2011). *Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Amaçlarının Alt Boyutlarının Genel Öz-Yeterlik Yaşam Doyumu ve Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

- BAE, S. M. (2015). The Relationships Between Perceived Parenting Style, Learning Motivation, Friendship Satisfaction and the Addictive Use of Smart phones With Elementary School Students of South Korea: Using Multivariate Latent Growth Modeling. *School Psychology International*. 36(5) 513–531.
- BALABAN, E. (2015). *Çocuk Destek Merkezlerinde Kalan 12 - 18 Yaş Arasındaki Ergenlerin Stresle Başa Çıkma Tarzlarının Yalnızlık ve Yaşam Doyumu Değişkenleri ile İlişkilerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ufuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- BALCI, Ş. ve GÜLNAR, B. (2009). Üniversite Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı ve İnternet Bağımlılarının Profili. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 6 (1), 5-22.
- BATIGÜN, A. D. ve KILIÇ, N. (2011). İnternet Bağımlılığı ile Kişilik Özellikleri, Sosyal Destek, Psikolojik Belirtiler ve Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 26(67), 1-10.
- BAYKOÇAK, C. (2002). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları ve Tükenmişlik Düzeyleri (Bursa İli Uygulaması)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- BAYKUT, A. (2014). *Sosyal Medya İlgisinin Akıllı Telefon Tüketimine Etkisi: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- BEKTAŞ, E. (2014). *Üniversite Öğrencilerinde Duygusal Zeka ve Yaşam Doyumu İlişkisi (Facebook Kullananlar Üzerine Bir Araştırma)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Toros Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- BEN-ZUR, H. (2003). Happy Adolescents: The Link Between Subjective Well-Being, Internal Resources, and Parental Factors. *Journal of Youth and Adolescence*, 32(2), 67-79.

- BİAN, M. & LEUNG, L. (2015). Linking Loneliness, Shyness, Smartphone Addiction Symptoms, and Patterns of Smartphone Use to Social Capital. *Social Science Computer Review*, 33(1).61-79.
- BİLGİ, A. (2005). *Bilgisayar Oyunu Oynayan ve Oynamayan İlköğretim Öğrencilerinin Saldırganlık, Depresyon ve Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- BUDAK, S. (2003) *Psikoloji Sözlüğü*, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- CARBONELL, X., OBERST, U.& BERANUY, M. (2013). The Cell Phone in the Twenty-First Century: A Risk for Addiction or a Necessary Tool? *Principles of Addiction: Comprehensive Addictive Behaviors and Disorders*, 1, 901-909.
- CHAN, M. (2015). Mobile Phones and the Good Life: Examining the Relationships Among Mobile Use, Social Capital and Subjective Well-Being. *New Media and Society*. 17(1), 96-113.
- CHEN, L., YAN, Z., TANG, W., YANG, F., XİE, X.& HE, J. (2016). Mobile Phone Addiction Levels and Negative Emotions Among Chinese Young Adults: The Mediating Role of İnter Personal Problems. *Computers in Human Behavior*, 55, 856-866.
- CHÓLİZ, M. (2012). Mobile Phone Addiction in Adolescence: The Test of Mobile Phone Dependence (TMD). *Prog Health Sci*, 2(1), 33-44.
- CÜCELOĞLU, D. (1999). *Savaşçı*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- ÇAĞIR, G. (2010). *Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Problemlı İnternet Kullanımları ile Algılanan Esenlik Halleri ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- ÇAKIR, V. (2011). Yalnızlık ve Televizyon Kullanımı. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 7 (1), 131-147.

- ÇAM, Z. ve ARTAR, M. (2014). Ergenlikte Yaşam Doyumu: Okul Türleri Bağlamında Bir İnceleme. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 23-46.
- ÇİVİTÇİ, A. (2012). Üniversite Öğrencilerinde Genel Yaşam Doyumu ve Psikolojik İhtiyaçlar Arasındaki İlişkiler. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 321-336.
- DEMİR, A. (1989). UCLA Yalnızlık Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği. *Psikoloji Dergisi*, 7(23), 14-18.
- DEMİRCİ, A. (2007). *Cinsiyetin, Bağlanma Tipinin ve Aile Yapısının Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyi Üzerindeki Rolü*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- DEMİREL, S. ve CANAT, S. (2004). Ankara'daki Beş Eğitim Kurumunda Kendini Yaralama Davranışı Üzerine Bir Çalışma. *Kriz Dergisi*, 12(3), 1-9.
- DENİZ, M. E. (2006). The Relationships Among Coping With Stress, Life Satisfaction Decision Making Styles and Decision Self Esteem: An Investigation With Turkish University Students, *Social Behaviour and Personality*, 34(9), 1161-1170.
- DENİZ, M. E. ve YILMAZ, E. (6-9 Temmuz 2004). *Üniversite Öğrencilerinin Duyusal Zekâ Yetenekleri ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişki*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- DIENER, E. & DIENER, C. (1996). Most People Are Happy. *Psychological Science*. 7(3), 181-184.
- DIENER, E. (1984). Subjective Well-Being. *Psychological Bulletin*. 95(3), 542-575.
- DIENER, E. (2000). Subjective Well-being: the Science of Happiness and a Proposal for a National Index. *American Psychologist*. 55(1), 34-43.
- DIENER, E. & LUCAS, R. E. (1999). Subjective Well-being: Three Decades of Progress. *Psychological Bulletin*. 12(2), 276-303.

- DİENER, E., OISHI, S. & LUCAS, R. E. (2003). Personality, Culture, and Subjective Well-being: Emotional and Cognitive Evaluations of Life. *Annual Review of Psychology*, 54(1), 403-425.
- DOĞAN, U. ve TOSUN, N. İ. (2016). Lise Öğrencilerinde Problemlili Akıllı Telefon Kullanımının Sosyal Kaygı ve Sosyal Ağların Kullanımına Aracılık Etkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 99-128.
- DOST, M. T. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumunun Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(22), 132-143.
- DÖNMEZ, M.M. (2007). *Meslek Lisesi Öğrencilerinin Atılganlık Düzeylerine Göre Yaşam Doyumu ve Duyguları İfade Etme Eğilimlerinin Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- DUGGAN, M. & J. BRENNER. "The Demographics of Social Media Users — 2012." Pew Research Centers Internet American Life Project RSS. Pew Research, n.d. Web. 8 Oct. 2014.
- ELMAS, O., KETE, S., HIZLISOY, S. S. ve KUMRAL, H. N. (2015). Teknolojik Cihaz Kullanım Alışkanlıklarının Okul Başarısı Üzerine Etkisi. *SDÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(2), 49-54.
- ERDEM, H., KALKIN, G., TÜREN, U. ve DENİZ, M. (2016). Üniversite Öğrencilerinde Mobil Telefon Yoksunluğu Korkusunun (Nomofobi) Akademik Başarıya Etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(3), 923-936.
- ERÖZKAN, A. (2009). Ergenlerde Yalnızlığın Yordayıcıları. *İlköğretim Online*, 8(3), 809-819.
- ERTEM, F. (2006). *Cep Telefonu Kullanımının İnsan İlişkilerine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- EVERITT, B. J.& ROBBINS, T. W. (2005). Neural System Reinforcement for Drug Addiction: From Actions to Habits to Compulsion. *Nature Neuroscience*, 8(11), 1481-1489.
- FRANGOS, C.C.& KIOHOS, A.P. (2010). İnternet Addiction Among Greek University Students: Demographic Associations With the Phenomenon, Using the Greek Version of Young's İnternet Addiction Test. *International Journal of Economic Sciences and Applied Research*, 3 (1): 49-74.
- FRIEBEL, G.& SEABRIGHT, P. (2011). Do Women Have Longer Conversations? Telephone Evidence of Gendered Communication Strategies. *Journal of Economic Psychology*, 32(3), 348-356.
- GEÇTAN, E. (1999). *İnsan olmak* (20.bs.). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- GENÇTAN, E. (1993). *İnsan olmak* (12. baskı). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- GEZGİN, D.M. & Çakır, Ö. (2016). Analysis of Nomophobic Behaviors of Adolescents Regarding Various Factors. *Journal of Human Science*, 13(2), 2504-2519.
- GÖKÇEARSLAN, Ş. ve GÜNBATAR, M. (2014). Ortaöğrenim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 2 (2), 10-24.
- GÜRĞÂN, U. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Yılmazlık ve İyilik Halinin Bazı Değişkenlere göre İncelenmesi. *Education Sciences*, 9(1), 19-35.
- HAMARTA, E. (2000). *Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Beceri Düzeylerinin Öğrencilerin Özlük Nitelikleri Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- HAVERLAG, D. (2013). *Compulsief Gebruik van Sociale Media op de Smartphone*. University of Utrecht, Utrecht.
- HORTAÇSU, N. (2003) *İnsan İlişkileri* (3. Basım), Ankara: İmge Kitabevi.
- HUMPHREYS, L. (2005). Cellphones in Public: Social Interactions in a Wireless Era. *New media & society*, 7(6), 810-833.

- HUMPHREYS, L. (2007). *Mobile Sociality and Spatial Practice: A Qualitative Fieldstudy of New Social Networking Technologies*. Phd Thesis, University of Pennsylvania, United States – Pennsylvania.
- IŞIK, Ö. G. ve KOÇAK, Ö. F. (2014). İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Yaşam Doyumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 8(3), 281-300.
- İLHAN, V. (2008). Yeni Dünya Düzeninde İletişim Politikaları ve Değişim: Cep Telefonu Kullanım Alışkanlıkları ve Tüketim Yönelimleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (24), 293-316.
- KAPLAN AKILLI, G. ve GEZGİN, D.M. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri ile Farklı Davranış Örüntülerinin Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:40, 51-69.
- KARASAR, N. (2014) *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayınevi.
- KAYA, A. G. (2006). *İzmir'de Yaşam Kalitesi ve Yoksulluk*. İzmir İktisat Kongresi Araştırma Merkezi Öğrenci Çalışma Raporları Serisi. İzmir.
- KAYABAŞ, B. K. (2013). Mobil Yaşam (Editör: T. Volkan Yüzer ve Mehmet Emin Mutlu), Yeni İletişim Teknolojileri. Eskişehir: *Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları*, 176-201.
- KESER, A. (2005). İş Doyumu ve Yaşam Doyumu İlişkisi: Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 4(7), 77-95.
- KIR, İ. ve SULAK, Ş. (2014). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (51),150-167.
- KIM, K., RYU, E., CHON, M. Y., YEUN, E. J., CHOI, S. Y., SEO, J. S.& NAM, B. W. (2006). Internet Addiction in Korean Adolescents and its Relation to Depression and Suicidal İdeation: A Questionnaire Survey. *International Journal of Nursing Studies*, 43(2), 185-192.

- KIM, Y., SEOB, M.& DAVID, P. (2015). Alleviating Depression Only to Become Problematic Mobile Phone Users: Can Face-To-Face Communication Be the Antidote? *Computers in Human Behavior*,51, 440–447.
- KOÇ, Z. ve SAĞLAM, Z. (2009). Bir Grup Üniversite Hemşirelik Öğrencisinde Yalnızlık. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 16(16).
- KOÇOĞLU, D. (2006). *Konya Kent Merkezinde Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları ve Yaşam Kalitesinde Sağlıkta Sosyoekonomik Eşitsizlikler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- KÖKER, S. (1991). *Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeyinin Karşılaştırılması*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- KÖRLER, Y. (2011). *İlköğretim İkinci Kademedeki Öğrencilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Yalnızlık Düzeyleri ve Yalnızlık İle Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri Arasındaki İlişkiler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- KÖSE, N.(2016). Ergenlerde İnternet Bağımlılığının Yaşam Doyumuna Etkisi. *Elektronik Mesleki Gelişim Ve Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 58-65.
- KWON, M., KIM, D., CHOI, J., GU, X., HAHN, C., MIN, J., et al. (2013).*Development and Validation of a Smartphone Addiction Scale (SAS)*.PLoS ONE, 8(2), e56936. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0056936>.
- LA ROSE, R.& EASTIN, M. (2004). A Social Cognitive Theory of İnternet Uses and Gratifications: Toward a New Model of Media Attendance. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 48(3), 358-377.
- LEE, Y. K., CHANG, C. T., LIN, Y. & CHENG, Z. H. (2014). The Dark Side of Smartphone Usage: Psychological Traits, Compulsive Behavior and Technostress. *Computers in Human Behavior*, 31, 373-383.

- LEPP, A., BARKLEY, J. & KARPINSKI, A. (2014). The Relationship Between Cell Phone Use, Academic Performance, Anxiety and Satisfaction with Life in College Students. *Computers in Human Behavior*.31, 343–350.
- LING, R.(2004). *The Mobile Connection : The Cell Phones Impact on Society*. San Francisco: Morgan Kaufmann.
- MANNING, P.K. (1996). Information Technology In the Police Context : The Sailor Phone. *Information systems research*, 7(1), 52-62.
- MERAL, D. ve BAHAR, H.H. (2016). Ortaöğretim Öğrencilerinde Problemlı İnternet Kullanımının Yalnızlık Ve Psikolojik İyi Oluş İle İlişkinin İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1117-1134.
- MORSÜN BÜL, Ü. (2014). İnternet Bağımlılığının Bağlanma Stilleri, Kişilik Özellikleri, Yalnızlık ve Yaşam Doyumu İle İlişkisi. *International Journal of Human Sciences*, 11(1), 357-372
- MUTLU, Ş. (2014). *Lise Öğrencilerinin Facebook Kullanımı-Uygulamalarının Özsaygı ve Yalnızlık Düzeyleri ile İlişkinin İncelenmesi (Van İli Erciş İlçesi Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- MYERS, D. & DEINER, E. (1995). Who Is Happy? *American Psychological Society*. 6(1), 1-19.
- NOYAN, C. O., ENEZ DARÇIN, A., NURMEDOV, S., YILMAZ, O. ve DİLBAZ, N. (2015). Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinin Kısa Formunun Üniversite Öğrencilerinde Türkçe Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 16(1), 73-81.
- OKTAN, V. (2016). Üniversite Öğrencilerinde Problemlı İnternet Kullanımı, Yalnızlık ve Algılanan Sosyal Destek. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (1), 281-292.

- OULASVIRTA, A., RATTENBURY, T., MA, L.& RAITA, E. (2012). Habits Make Smartphone Use more Pervasive. *Personal and Ubiquitous Computing*, 16(1), 105-114.
- ÖNCEL, M. ve TEKİN, A. (2016). Ortaöğretim Öğrencilerinin Facebook Bağımlılık Düzeyleri ve Kullanım Amaçlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 179-197.
- ÖZAŞÇILAR, M.(2009). *Cep Telefonu Kullanımının Sosyolojik Boyutu ?Bireysel Güvenlik ve Günlük Hayattaki Yeri?*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- ÖZATA, ZEYNEP F. (2009). *İleri Teknoloji Yeniliği Olarak Akıllı Telefonların Genç Tüketiciler Tarafından Benimsenmesinde Etkili Olan Faktörler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- ÖZATÇA, A. (2009). Ergenlerde Sosyal ve Duygusal Yalnızlığın Yordayıcısı Olarak Aile İşlevleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- ÖZBEN, Ş. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Televizyon İzleme Süresine Göre Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (35), 198-206.
- ÖZER, M. ve ÖZSOY-KARABULUT, Ö. (2003) Yaşlılarda Yaşam Doyumu. *Geriatry*, 6(2), 72-74.
- ÖZODAŞIK, M. (1989). *Yalnızlığın Çeşitli Değişkenlerle İlişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- ÖZODAŞIK, M. (2005). *Yalnızlık* (2. bs.). Konya: Tablet Kitapevi.
- PANCAR, A. (2009). *Parçalanmış ve Tam Aileye Sahip Ergenlerin Yalnızlık Düzeylerini Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- PARK, B.& LEE, K. C. (2011). The Effect Of Users' Characteristics and Experiential Factors on the Compulsive Usage of the Smartphone. *Communications in Computer and Information Science*, 151(2), 438-446.
- PARK, N.& LEE, H. (2012). Social İmplications Of Smartphone Use: Korean College Students' Smartphone Use and Psychological Well-Being. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 15(9), 491-497.
- PAWLOWSKA, B. A.& POTEMBSKA, E. (2012).Involvement in the İnternet and Addiction to the Mobile Phone in Polish Adolescents.*European Psychiatry*, 27(1).
- RUSSELL, D., PEPLAU, L.A.& CUTRONA, C.E. (1980). The Revised UCLA Loneliness Scale: Concurrent and Discriminant Validity Evidence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39(3), 472-480.
- RUSSELL, D., PEPLAU, L.A.& FERGUSON, M.L. (1978).Developing a Measure of Loneliness.*Journal of Personality Assessment*, 42(3), 290-294.
- SAĞAR, M.E. (2014). *Lise Öğrencilerinin Madde Bağımlılığına Yönelik Tutumları ile Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- SARI, M., ÖTÜNÇ, E. ve ERCEYLAN, H. (2007). Liselerde Okul Yaşam Kalitesi: Adana İli Örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 13(2), 297-320.
- SARIÖZ, Z. (2001). *Farklı Yaşam Biçimlerini Sürdüren Yaşlıların Kimi Özelliklerinin Yaşam Doyum Düzeyine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- SEÇİM, Ö. Y., ALPAR, Ö. ve ALGÜR, S. (2014). Üniversite Öğrencilerinde Yalnızlık: Akdeniz Üniversitesinde Yapılan Ampirik Bir Araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(48), 200-215.

- SEFEROĞLU, S. ve YILDIZ, H. (2013). Dijital Çağın Çocukları: İlköğretim Öğrencilerinin Facebook Kullanımları ve İnternet Bağımlılıkları Üzerine Bir Araştırma. *İletişim ve Diplomasi*, 2, 31-48
- SEZER, F. (2013). Psikolojik İyi Olma Durumu Üzerine Etkili Faktörler Özet. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 8(4), 489-504.
- SIRAKAYA, M. ve SEFEROĞLU, S. (2013). Öğretmen Adaylarının Problemleri İnternet Kullanımlarının İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 356-368.
- SOYDAN, Z.M. (2015). *Üniversite Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ile Depresyon ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- SÜLER, M. (2016). *Akıllı Telefon Bağımlılığının Öznel Mutluluk Düzeyine Etkisinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- ŞATA, M., ÇELİK, İ., ERTÜRK, Z. ve TAŞ, U. E. (2016). Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği'nin (ATBÖ) Türk Lise Öğrencileri İçin Uyarlama Çalışması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 7(1), 156-169.
- ŞİMŞEK, B.A. (2011). *Cep Telefonu Pazarı Ve İzmir'de Ortaöğretim Öğrencilerinin Cep Telefonu Satın Alma Davranışları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- TAŞ, İ., EKER, H. ve ANLI, G. (2014). Ortaöğretim Öğrencilerinin İnternet ve Oyun Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi. *Online Journal Of Technology Addiction ve Cyberbullying*, 1(2), 37-57.
- TAYDAŞ, O. (2012). *Serbest Zaman Etkinliği Olarak Facebook Kullanımının Yalnızlıkla İlişkisi: Cumhuriyet Üniversitesi Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- TEKİN, Ç. (2012). *Cep Telefonu Problemleri Kullanım (PU) Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- TEKİN, Ç., GÜNEŞ, G. ve ÇOLAK, C. (2014). Cep Telefonu Problemleri Kullanım Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *MedicineScience* 3(3): 1361-81.
- Türk Dil Kurumu. (2011). *TDK Güncel Türkçe Sözlük*. <http://tdk.org.tr> adresinden 03.10.2016 tarihinde alınmıştır.
- Türkiye İstatistik Kurumu, (2013). 2013 Yılı hane halkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması sonuçları, <http://www.tuik.gov.tr/> Adresinden 06.10.2016 tarihinde alınmıştır.
- Türkiye İstatistik Kurumu, (2015) 2015 Yaşam Memnuniyeti araştırması sonuçları. <http://www.tuik.gov.tr/> Adresinden 14.10.2016 tarihinde alınmıştır.
- Türkiye İstatistik Kurumu, (2016).2016 Yılı hane halkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması sonuçları. <http://www.tuik.gov.tr/> Adresinden 06.10.2016 tarihinde alınmıştır.
- UĞUR, N. G. ve KOÇ, T. (2015). Mobile Phones as Distracting Tools in the Classroom: College Students Perspective. *Alphanumeric Journal*, 3(2), 57-64.
- UZGÖREN, E., ŞENGÜR, M., ÖZ, M. ve YİĞİT, Ü. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Cep Telefonu Talebini Etkileyen Faktörler: Dumlupınar Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Uygulama. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 14 (1): 55-72.
- UZUN, G. (2013). *Yeni İletişim Teknolojilerinde Sosyalleşme ve Yalnızlık: Elazığ İli Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- ÜNAL, M.H. (2015). *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerinin Belirlenmesi*. Tıpta Uzmanlık, Beyazıt Üniversitesi, Ankara.

- VAN DEURSEN, A. J.,&VAN DIJK, J. A. (2015).Toward a Multifaceted Model of İnternet Access for Understanding Digital Divides: An Empirical İnvestigation. *The Information Society*, 31(5), 379-391.
- VAN DEURSEN, A. J., BOLLE, C. L., HEGNER, S. M.& KOMMERS, P. A. (2015).Modeling Habitual and Addictive Smartphone Behavior: The Role of Smartphone Usage Types, Emotional İntelligence, Social Stress, Self-Regulation, Age, and Gender.*Computers in Human Behavior*, 45, 411-420.
- VARA, Ş. (1999). *Yoğun Bakım Hemşirelerinde İş Doyumu ve Genel Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- WOOD, W.&NEAL, D. T. (2007). A New Look at Habits and the Habit-Goal İnterface. *Psychological Review*, 114(4), 843-863.
- YAKUT, S. ve CERTEL, H. (2016). Öğretmenlerde Yalnızlık Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (1), 69-94.
- YAVUZER, H. (2002). *Çocuk psikolojisi* (22. bs.). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- YETİM, Ü. (1993). Life Satisfaction: A Study Based on the Organization of Personal Projects. *Social Indicators Research*, 29 (3), 277-289.
- YILDIRIM, C. & CORREIA, A. P. (2015).Exploring the Dimensions of Nomophobia: Development and Validation of a Self-Reported Questionnaire.*Computers in Human Behavior*, 49, 130-137.
- YILDIRIM, C., SUMUER, E., ADNAN, M.& YILDIRIM, S. (2016). A Growing Fear: Prevalence of NomophobiaAmong Turkish College Students. *Information Development*, 32(5), 1322-1331.
- YOUNG, K.S. (1999). İnternet Addiction: Symptoms, Evaluation and Treatment. *Innovations in Clinical Practice*, 17, 19-31.

- YÜCEL, N. (2009). *Ergenlerin Akran İlişkileri ve Yalnızlık Düzeylerinde Evde İnternet Kullanımının Etkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- YÜCELTEN, E. (2016). *Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ve Akıllı Telefon Bağımlılığının Bağlanma Stilleri İle İlişkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- YÜKSEL, R. (2015). *Hemşirelik Öğrencilerinde Yalnızlık ile Reddedilme Duyarlılığı ve Sosyal Kaygı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.

EKLER

EK 1: KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sayın katılımcılar; Aşağıda sizi tanımamıza yönelik bazı sorular bulunmaktadır. Sorulara içtenlikle cevap vermeniz araştırmanın güvenilirliği açısından önem taşımaktadır. Test üzerinde kimliğinizi belirten herhangi bir soru bulunmamaktadır. Bu nedenle her soru için mümkün olduğunuzca samimi bir şekilde size uyan cevabı işaretleyiniz. Lütfen her maddeyi cevaplandırdığınızdan emin olunuz.

Katkılarınız için teşekkürler.

Dursun MERAL

Cinsiyetiniz: ()Kız ()Erkek		2) Sınıfınız () 11 () 12
Lise başarı not ortalamanız kaçtır yazınız: Başarı not ortalamasını bilmiyorsanız aşağıdaki listeden işaretleyiniz. 1).....50'den düşük 2).....50-69 arası 3).....70-100 arası		
Günde kaç saat Telefon kullanıyorsunuz: 1)1 Saatten az 2)1-3 Saat arası3) 3-5 Saat arası4)5 Saatten fazla		
Telefonu <u>en çok</u> hangi amaçla kullanıyorsunuz? Sıra numarası yazarak belirtiniz. En fazla kullandığınıza 1, en az kullandığınıza 6 yazarak sıralayınız.		
() Konuşma	() Oyun oynama	() Sosyal Medya
() Mesajlaşma	() Mobil Uygulamalar	() Diğer, belirtiniz.....

EK 2: AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞI ÖLÇEĞİ-ERGEN

Sıra No	ATBÖ-E: Aşağıda kendinizi değerlendirebileceğiniz ifadeler yer almaktadır. Sizden istenen her bir ifadeyi dikkatli bir şekilde okuyup sizin için ne kadar uygun olduğunu aşağıdaki 5'li derecelendirmeyi kullanarak yapmanızdır.	Kesinlikle Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Akıllı telefon kullandığımdan dolayı planladığım işleri yapamıyorum					
2						
3						
4	Akıllı telefonumun olmamasına dayanamam					
5						
6	Kullanmadığım zaman bile akıllı telefonum aklımdan çıkmıyor					
7						
8						
9	Akıllı telefon kullanırken belirlediğim süre kısıtlamasına uymakta zorlanıyorum					
10						

EK 3: UCLA YALNIZLIK ÖLÇEĞİ

Sıra no	Aşağıda çeşitli duygu ve düşünceleri içeren ifadeler verilmektedir. Sizden istenen her ifadeye tanımlanan duygu ve düşünceyi ne sıklıkla hissettiğinizi ya da düşündüğünüzü her ifade için bir tek rakamı daire içine alarak belirtmenizdir. Ben bu durumu HİÇ yaşamam. Ben bu durumu NADİREN yaşıyorum. Ben bu durumu BAZEN yaşıyorum. Ben bu durumu SIK SIK yaşıyorum.	Hiç	Nadiren	Bazen	Sık sık
1	Kendimi çevremdeki insanlarla uyum içinde hissediyorum				
2	Arkadaşım yok				
3					
4					
5					
6	Çevremdeki insanlarla birçok ortak yönüm var.				
7	Artık hiç kimseyle samimi değilim.				
8					
9	Dışa dönük bir insanım.				
10					
11	Kendimi toplum dışı bırakılmış hissediyorum.				
12					
13	Hiç kimse beni gerçekten iyi tanımıyor.				
14					
15	İstediğim zaman arkadaş bulabilirim				
16					
17	Bu derece içime kapanmış olmaktan dolayı mutsuzum.				
18					
19	Konuşabileceğim insanlar var.				
20					

EK 4: YAŞAM DOYUM ÖLÇEĞİ

Sıra No	YDÖ: Lütfen aşağıdaki ifadeleri yanda verilen seçenekler doğrultusunda size uygunluk derecesine göre (X) ile işaretleyiniz	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz katılmıyorum	Ne katılmıyorum Nede katılmıyorum	Çok az katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1								
2	Yaşam koşullarım mükemmeldir.							
3								
4	Şimdiye kadar, yaşamda istediğim önemli şeyleri elde ettim.							
5								

EK 5: ARAŞTIRMA İZİNİ

T.C.
GÜMÜŞHANE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 77146347-604-E.3327288
Konu :Anket Çalışması
(Dursun MERAL)

23.03.2016

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
b)Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 11/03/2016 tarih ve11552 sayılı yazıları.

Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Doç. Dr. Hüseyin Hüsnü BAHAR'ın danışmanlığını yürüttüğü, 147703014 numaralı Dursun MERAL'ın "**Orta Öğretim Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığının, Yalnızlık, Yaşam Doyumu ve Bazı Kişisel Özellikler Bakımından İncelenmesi**" konulu anketi İlimiz Kelkit Yaşar ve İrfani Doğan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Kelkit Nene Hatun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Kelkit Lokman Hekim Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Kelkit Muammer ve Enver Şahin Anadolu Lisesi, Kelkit Anadolu Lisesi, Kelkit Abdulhamit Han Anadolu Lisesi, Türk Telekom Fen Lisesi ve Mareşal Çakmak Sosyal Bilimler Lisesi öğrencilerine uygulanması ile ilgili yazı ve anket formu ekte sunulmuştur.

Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Doç. Dr. Hüseyin Hüsnü BAHAR'ın danışmanlığını yürüttüğü, 147703014 numaralı Dursun MERAL'ın "**Orta Öğretim Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığının, Yalnızlık, Yaşam Doyumu ve Bazı Kişisel Özellikler Bakımından İncelenmesi**" konulu anketin İlimiz Kelkit Yaşar ve İrfani Doğan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Kelkit Nene Hatun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Kelkit Lokman Hekim Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Kelkit Muammer ve Enver Şahin Anadolu Lisesi, Kelkit Anadolu Lisesi, Kelkit Abdulhamit Han Anadolu Lisesi, Türk Telekom Fen Lisesi ve Mareşal Çakmak Sosyal Bilimler Lisesi öğrencilerine uygulanması müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde "OLUR" larınıza arz ederim.

Nilgün SEÇEN
İl Millî Eğitim Şube Müdürü

OLUR
23.03.2016

Mesut OLGÜN
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü V.

Karner Mah. Sebhatin Aytac Cad.
No:4 / GÜMÜŞHANE
Belge Geçer :0456 213 1017
E Posta: gumushaneem@meb.gov.tr

Ortaöğretim Şubesi :
Bilgi için :Nilgün SEÇEN-Şb. Md.
İletişim: 0456 2131077- 170
http:gumushane.meb.gov.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evrak.sorgu.meb.gov.tr> adresinden 58ab-2965-389e-b2dd-223d kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
GÜMÜŞHANE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 77146347/604/3349692

23.03.2016

Konu :Anket Çalışması
(Dursun MERAL)

DAĞITIM YERLERİNE

- İlgi: a) Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
b)Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 11/03/2016 tarih ve11552 sayılı yazıları.

Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Doç. Dr. Hüseyin Hüsnü BAHAR'ın danışmanlığını yürüttüğü, 147703014 numaralı Dursun MERAL'ın "Orta Öğretim Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığının, Yalnızlık, Yaşam Doyumu ve Bazı Kişisel Özellikler Bakımından İncelenmesi" konulu anketin ilimiz Kelkit Yaşar ve İrfani Doğan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Kelkit Nene Hatun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Kelkit Lokman Hekim Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Kelkit Muammer ve Enver Şahin Anadolu Lisesi, Kelkit Anadolu Lisesi, Kelkit Abdulhamit Han Anadolu Lisesi, Türk Telekom Fen Lisesi ve Mareşal Çakmak Sosyal Bilimler Lisesi öğrencilerine uygulanması ile ilgili 23/03/2016 tarih ve 3327288 sayılı Valilik Oluru ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Mesut OLGUN

Vali a.

İl Millî Eğitim Müdürü V.

EKİ : Olur ve Anket(3 Sayfa)

DAĞITIM :

Kelkit Kaymakamlığına
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)
Türk Telekom Fen Lisesi Md.
Mareşal Çakmak Sosyal Bilimler Lisesi Md.

Karaer Mah. Sebhatin Aytac Cad.
No:47 GÜMÜŞHANE
Belge Geçer :0456 213 1017
E Posta: gumushanemem@meh.gov.tr

Ortaöğretim Şubesi :
Bilgi için :Nilgün SEÇEN-Şb. Md.
İletişim: 0456 2131077- 170
http:gumushane. meb.gov.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evncaocgu.meb.gov.tr> adresinden c9c5-fd38-34f9-a66a-1be2 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
KELKİT KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 94998473-604-E.3398979
Konu : Anket Çalışması
(Dursun MERAL)

24.03.2016

.....MÜDÜRLÜĞÜNE

- İlgi : a) Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
b)Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 11/03/2016 tarih ve 11552 sayılı yazıları.
c) Gümüşhane Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 23/03/2016 tarih ve 3349692 sayılı yazıları.

Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Doç. Dr. Hüseyin Hüsnü BAHAR'ın danışmanlığını yürüttüğü, 147703014 numaralı Dursun MERAL'ın "**Orta Öğretim Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığının, Yalnızlık, Yaşam Doyumu ve Bazı Kişisel Özellikler Bakımından İncelenmesi**" konulu anketin ilimiz Kelkit Yaşar ve İrfani Doğan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Kelkit Nene Hatun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Kelkit Lokman Hekim Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Kelkit Muammer ve Enver Şahin Anadolu Lisesi, Kelkit Anadolu Lisesi, Kelkit Abdulhamit Han Anadolu Lisesi, Türk Telekom Fen Lisesi ve Mareşal Çakmak Sosyal Bilimler Lisesi öğrencilerine uygulanması ile ilgili 23/03/2016 tarih ve 3327288 sayılı Valilik Oluru ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

İsmail YÜCEL
İlçe Milli Eğitim Müdürü

EKLER:

-Yazı ve Elkeri (3 Sayfa)

DAĞITIM:

-Tüm Lise Müdürlüklerine

İnönü Mah. Hükümet Konağı Kat:2/Kelkit/GÜMÜŞHANE
Elektronik Ağ: www.kelkit.meb.gov.tr
e-posta: kelkit29@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Tayyar KAYA Şube Müdürü
Tel: (0 456) 317 10 28
Faks: (0 456) 317 21 37

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden: 7534-5c5b-32ca-8466-ff6b kodu ile teyit edilebilir.